

új magyar szó

20 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
242. (1308.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,2929 ▼
1 amerikai dollár	3,2468 ▲
100 magyar forint	1,5425 ▼

Aktuális

2

Túszdráma az óvodában

Az összes túsz épségben kiszabadult a kelet-franciaországi Besançon egyik óvodájában. Egy szabálytalán fölfegyverkezett tizenéves hűz gyermeket és egy gondozót tartott erőszakkal fogságban. A fiút elitkommandósok tették ártalmatlanná, majd őrizetbe vették.

Aktuális

3

Mircea Geoanát hat hónapra felfüggesztették a PSD-ből

Párttagsága hat hónapos felfüggesztésével „fizetett” Mircea Geoană szenátusi elnök azért a blogbejegyzéséért, amelyben azzal vádolta Victor Pontát, a Szociáldemokrata Párt elnökét, hogy a tavalyi elnökválasztás finisében hazugságra bízta.

Kultúra

8

A sokhangúság visszhangjai

„Sokkal erősebbnek érzem a mostani fesztivált, mint a korábbi kiadását” – jelentette ki lapunknak tegnap Tompa Gábor kolozsvári színházigazgató a vasárnap este véget ért Interferenciák 2010 Nemzetközi Színházi Fesztiválról.

Vezércikk

3

Vallásháború

Ennek a politikának ugyanis Budapesten ma az ellenkezőjét művelik. A huszonegyedik századnak a középkeletre kifinomultabb, de nem kevésbé agresszív „vallásháborúját” vívó magyar kormány nem válogat az eszközökben, amikor politikai ellenfeleivel, illetve az „eretnek sajtóval” szemben lép fel, szigorú inkvizitorként. ▶

Salamon Márton László

Nem dolgozol, ne is egyél

„Ha nincs állásod, ne finnyáskodj.” Szigorítja 2011. január elsejétől a Boc-kormány a munkanélküli-segély folyósításának feltételeit

Fotó: Mediafax

Drasztikusan szigorodnak jövőre a munkanélküli-segély folyósításának feltételei: aki nem fogadja el az első, szakképzésének megfelelő munkalehetőséget, elveszítheti a juttatást, az új állást pedig távolsági megkötés nélkül is kijelölhetik az illetékesek. A segély is csökken, mert a rászorulóknak januártól már nem a minimálbér alapján részesülnek támogatásban. A munkaerő-ügynökségek néha képtelen követelményekkel állnak elő: arra kényszerítik az nyelvvizsgával rendelkező diplomást, hogy a segélyért cserében végezzen nyelvtanfolyamot. **7. oldal ▶**

Feltámadt az autópiac

▶ Részben a környezetvédelmi adó jövő évi növekedése, részben pedig a roncsprogram serkentő hatása miatt látványosan megnőtt novemberben a forgalomba íratott új gépkocsik száma Romániában. Eszerint a múlt hónapban 34 százalékkal több új autót jegyeztek be, mint 2009 novemberében. **6. oldal ▶**

Mai mellékletünk: **ÚMSZ kisebbségben**

Cotroceni, két felvonásban

Kézfogás. Markó Béla és Traian Băsescu

Fotó: Tofán Levente

▶ Az utóbbi egy év gyakorlatától eltérően mind a kormánypárti, mind az ellenzéki pártok vezetőivel egyeztetett tegnap Traian Băsescu államfő az elnöki hivatalban. **3. oldal ▶**

BÓNUSZ!!!
Értékes könyvcsomagok egyéves ÚMSZ-előfizetőknek a Duna International kiadótól.

Ünnepi sorsolás december 30-án!

HIRDETÉS

ÚMSZ előfizetési akció 2011**Egyet fizet, kettőt kap!**

Fizessen elő az Új Magyar Szó, és ajándékozza meg szeretteit, barátait, ismerőseit egy ingyenes ÚMSZ-előfizetéssel!

Részletek Szolgáltatás oldalunkon

Röviden

Határ menti katasztrófavédelem

Lezárult a Debreceni Egyetem, Orvos- és Egészségtudományi Centrum Igazságügyi Orvostani Intézete és a Nagyvárad Tisztiorvosi Hivatal közös programja, melynek keretében a határ két oldalán elméleti és gyakorlati képzést kaptak a tömegkatasztrófák kezelésében részt vevő szakemberek. A 74 ezer eurós program költségeinek 85 százalékát uniós pályázati pénzből fedezték.

A Híd nem könyörög Orbánnak

Amennyiben Orbán Viktor keddi hivatalos pozsonyi látogatása során nem találkozik a Híd képviselőivel, az azt fogja jelenteni, hogy a magyar fél nem kíván ezzel a párttal együttműködni – jelentette ki Bugár Béla, a magyar-szlovák polgári párt elnöke. A Híd tudomásul veszi ezt, s alkalmazkodik a helyzethez – tette hozzá –, „könyörögni nem fogunk”.

Az EU kívár palesztin ügyben

Az Európai Unió „megfelelő időben” kész lesz elismerni a palesztin államot – mondták diplomaták tegnap Brüsszelben, az EU-országok külügyminiszeri tanácskozása közben. A miniszterek olyan állásfoglalás-tervezetet készítenek elő, amelyben illegálisnak, a béke akadályának minősítik az izraeli telepépítések folytatását a megszállt területeken. Az EU támogatni kívánja az Izrael és a palesztinok közötti tárgyalások megoldását, és elzárkózik annak a palesztin kérésnek a teljesítésétől, hogy már most elismerje a palesztin államot.

Holbrooke válságos állapotban

Hillary Clinton külügyminiszter és Mike Mullen, az amerikai egyesített vezérkar főnöke a George Washington Egyetem klinikáján felkereste Richard Holbrooke-ot, akit szombaton aortaszakadás miatt húsz órán keresztül operáltak Washingtonban. A 69 éves Holbrooke állapota az orvosok szerint stabil, de válságos. Barack Obama amerikai elnök vasárnap bejelentette, hogy feleségével együtt imádkozik Holbrooke felépüléséért.

Hashim Thaci kormányfő maradhat

A vasárnap megtartott koszovói parlamenti választások első részeredményei alapján Hashim Thaci jelenlegi miniszterelnök bejelentette pártja, a Koszovói Demokrata Párt győzelmét. Legfőbb riválisa, a voksok 26,2 százalékát megszerző Koszovói Demokratikus Liga (LDK) ugyanakkor választási csalással vádolja a győztest. A koszovói függetlenség kinyilvánítása óta első általános választások után gyors kormányalakítást tart szükségesnek Catherine Ashton, az EU kül- és biztonságpolitikai főképviseletje, valamint Stefan Füle bővítési EU-biztos.

Leváltották az iráni külügyminisztert

Az iráni államfő tegnap leváltotta Manusehr Mottaki külügyminisztert, és az iráni nukleáris program vezetőjét, Ali Akbar Szalehit nevezte ki ügyvezető külügyminiszternek – jelentette a *Mehr* nevű félhivatalos hírügynökség. A leváltás oka egyelőre ismeretlen. „Értékelem igyekezett, és külügyminiszterként tett szolgálatát” – írta Mahmúd Ahmadinezsád Manusehr Mottakinak.

Bölcsődei pedofilt vettek őrizetbe

Őrizetbe vett a holland rendőrség egy férfit, aki bölcsődei gyermekfelügyelőként és bébiszitterként kisgyermekeken követett el szexuális jellegű visszaéléseket. A 27 éves férfi áldozatainak száma elérheti az ötvenet. Egyes jelentések szerint múlt heti őrizetbe vételét követően bevallotta, hogy gyermekek tucatjait molesztálta. A gyanúsított 2007 februárja óta dolgozott bölcsődékben, és tavaly óta házaspárknál is vállalt külön gyermekfelügyeletet.

Túszdráma az óvodában

Az összes túsz épségben kiszabadult a kelet-franciaországi Besançon egyik óvodájában. Egy szabályával fölfegyverkezett, 17 éves fiatal húsz gyermeket és egy gondozót tartott erőszakkal fogságban.

Gy. Z.

► Egy karddal hadonászó 17 éves fiatal rontott be tegnap délelőtt a kelet-franciaországi Besançon egyik óvodájába, hogy túszokat szedjen. A fiatalember csak hosszú órákig tartó tárgyalások után adta fel a küzdelmet. A fiút elitkommandósok elektrosokkolóval tették ártalmatlanná, majd őrizetbe vették – jelentette

be tegnap dél körül Jacques Grossperrin konzervatív képviselő. A rendőrök takarókkal letakarva kísérték a tettest a szabadba.

A hatóságok úgy vélik, hogy a depresszióban szenvedő tizenéves kétségbeesett tetteivel nyilvánvalóan elsősorban önmagát akarta megölni. A tettes reggel tört be az épületbe, és gyerekek egy csoportját a nevelőjükkal együtt hatalmába kerítette. Foglyai ekkor húsznál

is többen voltak. Miután a rendőrök telefonon tárgyalni kezdtek vele, két ütemben több gyereket és végül óvónőjüket is elengedte. Egy idő után a kimerültség jelei mutatkoztak rajta, majd közvetlenül a dráma befejezése előtt fegyvert kért a rendőröktől, hogy véghezvessen magával. A kommandósok ekkor határozták el, hogy megrohamozzák az épületet.

„A 17 éves fiatalembernél pszichológiai problémák és öngyilkossági hajlam mutatkozott. Az óvónő azonban biztosított arról, hogy egy percig sem fenyegette közvetlenül a gyerekeket” – nyilatkozta a francia BFM televízióknak Luc Chatel oktatási miniszter. Jean-Louis Fousseret polgár-

mester a gondozónőt dicsérte: „Magatartása példaértékű – nagy nyugalommal vonta a helyzetet az ellenőrzése alá. Mindent elkövetett, hogy a gyerekek figyelmét más irányba terelje, hogy ne tudatosodjék bennük a veszély.”

Az óvoda előtt közben megrázó jelenetek zajlottak le. Zavart szülők ölelték magukhoz gyermekeiket, akiket a fiatalokú tettes délelőtt már szabadon engedett. „A körülményekhez képest a kicsik jól vannak, nem értik, hogy mi történt velük” – közölte Jean-Pierre Magda, a polgármester munkatársa. A hatóságok felajánlották, hogy a szülők és gyermekeik pszichológiai ellátást kapnak. ◀

A besançonai Charles Fourier óvoda köré kordont vont a rendőrség. Szerencsére még időben kiderült, hogy a túszszedő ártalmatlan tizenéves

Ismert a stockholmi merénylet

Hírösszefoglaló

► Egy svéd ügyész szerint a rendőrség „98 százalékgig” biztos abban, hogy a 28 éves Taymour Abdel Wahab svéd állampolgár volt az, aki szombaton öngyilkos merényletet követett el Stockholmban. Ugyanakkor még nem sikerült DNS-mintát szerezni és a holttestet sem azonosították a hozzátartozók. Tomas Lindstrand ügyész tegnap közlése szerint a férfi közlekedési gyökerű, és 1992 óta svéd állampolgár, a legnagyobb svéd napilap, az *Aftonbladet* tudósítása szerint szüleivel érkezett a skandináv országba. (A lap idéz egy muszlimoknak szóló internetes oldalt is, amelyen a férfi hirdetésben keres magának má-

sodik feleséget.) Abdel Wahab volt a bejegyzett tulajdonosa annak az autónak, amely felrobbanással röviddel az öngyilkos detonáció előtt. Ő maga a testére szerelt és hátizsákba helyezett robbanószereket hozta működésbe. Az ügyész szerint valószínűleg volt egy segítőtársa is. A felfrissített támadást ugyanis a svéd hatóságok szerint „jól előkészítették”, csupán egy korán felrobbant bomba hiúsította meg a nagyobb tragédiát.

A *Daily Telegraph* című brit lap úgy tudja, hogy Abdel Wahab Bagdadból érkezett Svédországba, onnan pedig Nagy-Britanniába ment tanulni. Az *Expressen* című svéd bulvárlap szerint a halálát követő napon, vasárnap lett volna 29 éves. Felesége és három gyermeke az angliai Lutonban él, ahol a brit sajtó tudomása szerint ő is lakott az utóbbi években, s ahol nagy számban élnek muszlimok. A lutoni vasútállomáson gyülekeztek a londoni földalatti és egy városi busz ellen 2005. július 7-én elkövetett, ötvenkét halálos áldozatot követelő támadások tettesei is.

Az iszlamista honlapokat figyelő SITE amerikai központ szerint Abdel Wahab búcsúlevelet írt, amelyben közölte, hogy az al-Kaida nemzetközi terrorhálózat iraki ága, az Iraki Iszlám Állam ösztönzésére cselekszik. „Az Iraki Iszlám Állam beváltotta nektek tett ígéretét” – írta a feltételezett elkövető az amerikai központ szerint. ◀

Abdel Wahab svéd állampolgár

Eldőlhet Berlusconi sorsa

ÚMSZ

► Berlusconi politikai túléléséért küzd: személye nélkül Itália válságba sülyedne, jelentette ki az olasz kormányfő a mai bizalmatlansági szavazás előtt. A miniszterelnök mindent elkövet, hogy a parlamentben maga mellé állítsa a képviselőket. A jobbközép kormánynak mindeddig sikerült megóvnia a rendkívül eladósodott országot a legrosszabbtól, hangsúlyozta. „Örültség egy válságot minden fölismerhető megoldás nélkül kiprovokálni”, jelentette ki a sokat vitatott politikus, aki azóta nem rendelkezik a képviselőházban többséggel, amióta viszonya Gianfranco Fini parlamenti elnökkel törést szenvedett. A konzervatív kormányfő veresége ese-

tén valószínűleg új választásokat kell kiírni.

Berlusconi csak a képviselőházban nem rendelkezik többséggel – bár megvan rá a lehetősége, hogy egyetlen szavazattal mégis győztesen kerüljön ki a csatából –, a szenátusban viszont igen, így ott nagy valószínűséggel kiállja a bizalmatlansági indítvány próbáját. Az ellenzék az indítványt a miniszterelnök által kirobbantott több botrányval indokolta; a botrányok miatt három miniszter is lemondott. Amennyiben mindkét ház bizalmat szavazna neki, ígérete szerint Berlusconi a közép és a jobbközép oldalról erősíti meg kormányát. A kormányfő táborra az utóbbi napokban erőteljesen azon fáradozott, hogy megszerezze a még határozatlan képviselők támogatását. ◀

Berlusconi forduló előtt. Ez már a sokadik bizalmatlansági indítvány ellene

Cotroceni, két felvonásban

M. Á. Zs.

► Nem a hagyományos menetrend szerint, de az utóbbi egy év gyakorlatától eltérően mind a kormánypárti, mind az ellenzéki pártok vezetőivel egyeztetett tegnap Traian Băsescu államfő a gazdasági válságból való kilábalásról, a Schengen-övezethez való csatlakozásról és a törvényhozási prioritásokról. Mivel az eredetileg meghirdetett időpontban csak a koalíciós alakulatok vezetői jelentek meg a Cotroceni-palotában, az elnöki hivatal két órával későbbre újabb találkozót jelentett be, ahova az ellenzéki alakulatokat várta el. A Nemzeti Liberális Párt (PNL) konzekvensen visszautasította a találkozót, Crin Antonescu pártelnök megismételte, Băsescu államfő részéről semmilyen ajánlatot nem fogadnak el, várják a lemondását. Előzőleg az ellenzéki pártok együttműködésük szorosabbá fűzése érdekében megfogadták, hogy egyikük sem tárgyal a szerintük „nem partiképes” Demokrata-Liberális Párttal (PD-L) és annak „frontemberével”, Traian Băsescu államfővel. Mindezek után érkezett a hír, hogy a Szociáldemokrata Párt (PSD) háromtagú küldöttsége elmegy az ellenzékiek számára meghirdetett találkozóra, ezzel megtörve az ellenzéki alakulatok több mint egy éve tartó bojkottját.

A PSD nem huny szemet Anastase csaláa felett

A Cotroceni-palotában folytatott egyeztetés után Victor Pon-

Victor Ponta szociáldemokrata elnök (balra) megtörte az ellenzék közel egyéves „Cotroceni-bojkottját”

ta PSD-elnök elmondta, hogy az államfő azt kérte a legnagyobb ellenzéki párt vezetőitől, hogy két-három fontos törvény elfogadása érdekében hunyjanak szemet Roberta Anastase képviselőházi elnök csaláa fölött. „A mi álláspontunk az volt, hogy a demokratikus szabályokat semmilyen törvény érdekében nem szabad megszegni, ha ezt most megtennék, akkor az a román parlamenti rendszer végét jelentené” – dramatizált Ponta. Reményét fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy Băsescu államfő számára is világossá vált, hogy a parlamenti munkát nem az ellenzék, hanem a koalíciós alakulatok akadályozzák, amikor foggal-körömmel védik Anastasét.

Boc: betartjuk a menetrendet

Alig két órával korábban Emil Boc kormányfő, a PD-L elnöke arról biztosította Traian Băsescu államfőt, hogy a koalíciós pártok között „tökéletes politikai összhang uralkodik” az év végéig elfogadandó legfontosabb törvénytervezetekkel kapcsolatban. „Garantálhatom, hogy rendezett jogi háttérrel lépünk 2011-be: elfogadjuk a költségvetési törvényt, és teljesítjük azokat az elvárásokat, amelyeket az állampolgárok, valamint a nemzetközi intézmények velünk szemben megfogalmaztak” – mondta el a miniszterelnök. Ezt követően nevesítette is a parlamenti prioritásokat: a büdzsétörvény, a közal-

kalmazott bérezését szabályozó jogszabályok és a tanügyi törvény.

Băsescu intelmei

Az államfő szerint azért van szükség a kormányfő által is említett törvények mihamarabbi elfogadására, hogy ne kerüljön veszélybe a Nemzetközi Valutaalaptól (IMF) lehívott kölcsön soron következő, januári hitelrészletének utalása. A Schengen-övezethez való csatlakozással kapcsolatban optimistán nyilatkozott, szerinte a héten elkészül az az uniós jelentés, amely megállapítja, hogy Románia teljesítette a határmentes övezethez való csatlakozás technikai feltételeit. ◀

Bértörvény csak jövőre?

Cs. P. T.

► Ma vállal felelősséget a parlament két házában együttes ülésén a miniszterelnök az egységes bérezési törvényért, illetve a közalkalmazottak jövő évi fizetését szabályozó törvényért. Tegnap ülésén a kormány elemezte az ellenzék által benyújtott összesen huszonegy módosított indítványt, ám mindössze hatot fogadott el belőlük, ám az nem szivárgott ki, milyen javaslatokról van szó. Mint ismert, a felelősségvállalás időpontjától számított három napon belül az ellenzéknek bizalmatlansági indítványt kell benyújtania, ha meg akarja akadályozni a törvények elfogadását. Az ellenzék tegnap jelezte is, hogy benyújtja az indítványt, ám azt szeretné, hogy csak jövőre szavazzanak róla. „Meg akarjuk akadályozni azt, hogy a törvényt még az idén elfogadtathassa a kormány. Így arra kényszerül, hogy január elsejétől visszaállítsa a 25 százalékkal lefaragott közalkalmazotti béreket” – magyarázta tegnap Victor Ponta PSD-elnök. A két ház mai együttes ülésén a tanügyi törvény sorsa is eldőlt: a kormánypártok szavazásra bocsátják azt a javaslatot, hogy folytatódjék a felelősségvállalási eljárás. Az ellenzék korábban visszavonta a törvény elfogadtatása elleni bizalmatlansági indítványát. ◀

Mircea Geoanát hat hónapra felfüggesztették a PSD-ből

M. Á. Zs.

► Párttagsága hat hónapos felfüggesztésével „fizetett” Mircea Geoană szenátusi elnök azért a múlt heti blogbejegyzéséért, amelyben azzal vádolta Victor Pontát, a Szociáldemokrata Párt (PSD) elnököt, hogy a tavalyi elnökválasztás finisében hazugságra biztatta őt. A legnagyobb ellenzéki alakulat állandó bizottságának tegnapi határozatát ismertető Radu Moldovan PSD-szövívő leszögezte: a döntés nem jelenti azt, hogy a párt volt vezetőjét visszahívják a szenátus elnöki tisztségéből. „Hat hónapig nem vehet részt a párton belüli munkában, nem beszélhet a párt nevében” – jelentette ki a szövívő. PSD-hez közeli információk szerint a 16–6 arányban hozott döntést Victor Ponta azzal erőszakolta ki, hogy pártelnöki tisztségéről való lemondással fenyegetőzött Geoană „szabadon bocsátása” esetén. Ugyanazon források úgy tudják, hogy a felfüggesztés ellen az alakulat tiszteletbeli elnöke, Ion Iliescu államfő, Marian Vanghelie bukaresti PSD-elnök, Ecaterina Andronescu volt oktatásiügyi miniszter, Ion Toma, Ion Prioteasa és Aura Vasile szavazott.

A felfüggesztést kierőszakoló Victor Ponta újságírói kérdésre

Mircea Geoană „igazmondása” fél éves nyilatkozatstoppot jelentett

csak annyit jegyzett meg, hogy az elkövetkező fél év alatt Geoană „bebizonyíthatja, hogy továbbra is a PSD-ben képzeli el politikai jövőjét”. Ezzel szemben Mircea Geoană szabályzatellenesnek nevezte az állandó bizottság döntését, PSD-tag marad a belső hatalmi harcoktól függetlenül, és leszögezte, felfüggesztéséről csak a Dolj megyei szervezet hivatott határozni. Hozzátette: egyetlen párttagtól, így tőle sem szabad elvitatni a szólásszabadság jogát.

Mint ismeretes, a szankció hátterében az áll, hogy Geoană egy héttel korábban egy, a blogjában közzétett videofelvételen azzal vádolta Victor Ponta jelenlegi pártelnököt, hogy a tavalyi elnök-

választási kampányban hazugságra biztatta. Geoană szerint, aki 2009-ben a PSD államfőjelöltje volt, Ponta azt tanácsolta neki a második fordulóba jutott elnökjelöltek televíziós vitája előtt, hogy tagadja le a Sorin Ovidiu Vântunál tett látogatását. Geoană szerint Victor Ponta kampányszövívőként azt javasolta neki, hogy mondja azt: feleségével együtt otthonában töltötte az éjszakát. A szenátus elnökének „visszaemlékezését” azonnal cáfolta az időközben pártelnöki rangra emelkedett Ponta, ironikusan megjegyezve, az elnökválasztás második fordulójának előestéjén Geoană nem vele, hanem kizárólag Vântuval tanácskozott. ◀

Vallásháború

Salamon Márton László

Méltán tölt el büszkeséggel minden erdélyi magyart, hogy a határon túli magyarok kultúrájának, identitásának megőrzését szolgáló anyaországi támogatások szétosztására hivatott intézményt Bethlen Gáborról,

a XVI–XVII. században önálló államként létező Erdély nagy fejedelméről keresztelik el. A történelemnek olyan időszakára emlékeztetve ezzel, amikor a vallásháborúk vérzivatarában gázoló keresztény Európának az Erdélyi Fejedelemség egy csendes kis szigete volt, ahol megtűrték a különböző keresztény vallási felekezetek békés egymás mellett élését. Amikor – egy olyan korban, amikor Európa-szerre irtották egymást az emberek, csupán amiatt, hogy más-más keresztény vallási felekezethez tartoztak – ritkaságszámba menő vallási toleranciájával Erdély menedékül szolgált az üldözöttek elől ide menekülő, egészen kis vallási felekezetek képviselőinek is. Amikor az erdélyi fejedelmek, bár megmaradtak katolikus, illetőleg református hitükön, a többi felekezettől vallásgyakorlását sem korlátozták, és egyikük sem erőltette saját vallását az egész országra.

Nos tehát, erdélyi magyarokként büszkék vagyunk, hogy Magyarországon a Szülőföld Alapot Bethlen Gábor Alapra keresztelték. Büszkék vagyunk, és elégedettek. Valami miatt azonban mintha mégsem lenne teljes az örömmünk. Valami nem hagy nyugodni.

Nem hagy nyugodni a kétely. Az a macacs gondolat, hogy a budapesti kereszt-szülők mintha nem lennének tisztában vele, ki is volt valójában Bethlen Gábor. Mintha nem lennének tisztában vele, hogy a bethleni politika révén az öreg földrész legszörnyűbb vallásháborús időszakában egy olyan ország létezhetett a Kárpátok gyűrűjében, ahol a legkülönfélébb üldözött felekezetek tagjai is szabadon gyakorolhatták vallásukat.

Ennek a politikának ugyanis Budapestten ma az ellenkezőjét művelik. A huszonegyedik századnak a középkorinál kifinomultabb, de nem kevésbé agresszív „vallásháborúját” vívó magyar kormány nem válogat az eszközökben, amikor politikai ellenfeleivel, illetve az „eretnek sajtóval” szemben lép fel, szigorú inkvizitorként. Amikor az anyagi ellehetetlenítéstől a fizikai megsemmisítésig menően mindent bevet azért, hogy az ő vallásától, az egyviktorhittől eltérő „felekezetek” könyveit, folyóiratait, heti- és napilapjait máglyára vethesse.

Noha az Erdélyi Fejedelemség még két évszázadig sem állt fent, önálló államisága máig ható történelmi emlék és örökség. Bethlen Gábor példája pedig arra biztat, hogy egy harminc évig tartó vallásháborúban is Erdély a normalitás kis szigete maradhat. Hát még egy (reméljük, csak) négy évig tartóban?

Román lapszemle

Meghirdették a versenytárgyalást az Arad és Nagylak közötti, közel 40 kilométeres sztrádaszakasz megépítésére. A tervek szerint az autópálya öt év alatt készül el. (Gándul) ► Romániában a hajtási jogosítvánnyal rendelkező fiatalok húsz százaléka legalább egyszer vezetett már alkohol fogyasztása után, továbbá két százaléka pedig gyakorta ült volánhoz itasan. (Adevărul) ► Arany és más nemesfém kerülhetett négy és fél milliárd évvel ezelőtt a Föld talajába, a bolygóba becsapódó aszteroidákkal. (Curentul) ► Bombariadó volt vasárnap délelőtt a temesvári református templom épületében. A helyszínre kivonuló tűzszerek nem találtak semmiféle robbanó szerkezetet Tőkés László egykori templomában. (Jurnalul național)

Dicshimnustól az ócsárlásig

Szépítő megfogalmazással élve elmondható: az idők során dinamikus alakult Traian Băsescu államfő viszonya az RMDSZ-hez.

Bogdán Tibor

Dicshimnustól az ócsárlásig – nagyjából így összegezhettek mindazok a kijelentések, vélekedések, jelzők, amelyekkel a román államfő kedvenc politikai alakulata, a Demokrata-Liberális Párt kormányzati partnerét, az RMDSZ-t illetve elnöki mandátuma ideje alatt.

Az RMDSZ, mint angyal

Legutóbb a romániai magyarság képviselői szervezetét a demokrata-liberálisok „legjobb partnerének”, a demokrata-liberálisok és az RMDSZ kormányzati szövetségét pedig az utóbbi hat esztendő legéletképebb koalíciójának nevezte Traian Băsescu. Ennek kapcsán sajnálkozásának is hangot adott amiatt, hogy oly későn jött létre az együttműködés.

Feltehetően az RMDSZ iránti konjunktúrális szeretettől vezérelve vett részt a magyar tömörülés kereszténydemokrata platformjának kongresszusán is – ami

azért kivételes gesztus egy államfő részéről.

Egy esztendővel korábban, az RMDSZ 9. kongresszusán köszönetet mondott Markó Béla csapatának a romániai politikai élet egyensúlyának biztosításához, a kisebbségek és ezen belül a magyar kisebbség problémáinak megértéséhez való hozzájárulásáért. Ugyanakkor arról is biztosította házigazdait, hogy személyében a decentralizáció fenntartás nélküli hűvére, olyan politikusra találtak, akinek meggyőződése, hogy a kisebbségek értékkel szemből, erősebbé teszik az országot. A kulturális autonómiáról szóló törvény kapcsán kijelentette: azt mielőbb el kell fogadnia a parlamentnek. Azóta jócskán eltelt az idő, de a jogszabály tapodtat sem mozdult ki jelenlegi holtpontjáról.

Kísérlet a megosztásra

A mostani mézesheteket (-napokat) viharosabb időszakok előzték meg, főleg azt követően, hogy az RMDSZ nem ellenezte Traian Băsescu

államfői tisztségéből történő felfüggesztését. Igaz, az államfő, a rá jellemző kettős politizálással már 2006-ban azon igyekezett, hogy megossza a romániai magyarságot. Erre kezdetben igen jó eszköznek találta az RMDSZ-t támadó Szász Jenőt, Székelyudvarhely polgármesterét, a Magyar Polgári Szövetség elnökét, akinek meghívását elfogadva négy évvel ezelőtt márciusban látogatást tett a székelyföldi városban. Szász Jenő akkor, magas rangú vendége kedvéért még a román nemzetiszínű polgármesteri szalaggal is átkötözte magát.

Az államfő túlságosan is ravasz politikus ahhoz, hogy ne vegye észre: Szász Jenő nem az a politikus, aki kettétudná szakítani a romániai magyarság érdekképviseleti testületének szavazótáborát, ezért hamar elfordult tőle – bár tavaly, december elseje alkalmából még meghívta őt ünnepi koccintásra a Cotroceni palotába, ahol Szász meg is jelent, mintegy feledve kiborulását egy korábbi, ezúttal budapesti, Kempinski szállóbeli hasonló koccintás miatt.

Az RMDSZ, mint ördög

Az államfő 2007-ben már nyíltan az RMDSZ ellen for-

dult. Tette ezt amiatt is, mert az RMDSZ nem zárkózott el elnöki tisztségéből történő felfüggesztése elől, illetve, hogy a Demokrata Pártot kizárták a Tăriceanu-kormányból. Az államfő ezt akkor eredeti módon, azzal magyarázta, hogy Markót zavarja a könyveiért felvett honoráriumok ügyében beindult vizsgálat. Băsescu arról beszélt, hogy az RMDSZ elnöke által felvetett panasz kapcsán közölte, nem telefonálhat sehova az ügyben, de bízik abban, hogy megbizonyosodik majd ártatlansága.

A 2007 augusztusában tett, egyhetes székelyföldi látogatása során a székelyek szorgalmának dicsérete ürügyén, a Hargita és Kovászna megyei magyar és román közösségek rovására politizáló, szélsőséges román és magyar politikusokat bírálta. Szerinte az RMDSZ a térségét hűbérbirtokává tette. Băsescu akkor még úgy látta, a térségben románok és magyarok jól megférnek egymás mellett, a román és a magyar munkáltatók az alkalmazásnál nem tesznek különbséget a munkavállaló nemzetisége között.

Egy évvel később, ugyancsak a Székelyföldön járva a románok és magyarok szétválasztásán ügyködő szeparatistákat támadta,

akik a bizonytalanság látogatást keltve elriasztják a beruházókat.

2007 őszén egyenesen kijelentette: Verestóy Attila, Borbély László, Markó Béla személyében az RMDSZ-nek is megvannak a maga Hrebenciucjai, Jatt Mikii és bizonyára Ion Iliescui is.

Bár 2007 nyarán még méltatta a tény, miszerint a székelyföldi munkáltatók nem tesznek különbséget etnikai szempontok szerint a munkaerő megválasztásánál, 2009 februárjában már etnikai tisztogatásról beszélt Hargita és Kovászna megyei látogatása során, azt állítva, hogy a térségben román nemzetiségű személy nem tölthet be vezető tisztséget. Azzal azonban nem foglalkozott, hogy, hány román rendőr van a magyar többségű két megyében, hány magyar nemzetiségű személy dolgozik a titkosszolgálatok keretében, hány magyar tábornok van a román hadseregnek... Román lapok szerint egyébként Kovászna megyében 46, Hargita megyében 26 román intézményvezető létezett akkor. Az államfő az RMDSZ-t a lojalitás hiányával vádolta, a két megye szavazatiból hasznát húzó, a „korrekt székely választót” becsapó szervezetnek nevezte, amely vajmi

keveset tett a régióért. Az államfő Székelyudvarhely helyi ügyeibe is beleavatkozott, Szász Jenő polgármester akadályoztatása miatt bírálva az RMDSZ-t.

Veszélyes ajándék

Mindezek után mind a román, mind a hazai magyar közvélemény meglepetéssel vette tudomásul az államfő RMDSZ-kongresszuson elhangzott tavalyi beszédét, illetve ideit „RMDSZ-barát” ömlengését. Azt a legkevésbé sem lehet tudni, miként viszonyul majd holnap, vagy egy hét, netán egy év múlva a romániai magyar közösséghez és az RMDSZ-hez, a mostani, nyilvánvalóan konjunktúrális „barátság” tehát semmilyen szempontból nem jelent biztosítékot a romániai magyarság számára arra, hogy hosszabb távon megváltozik a bukaresti hatalom viszonyulása a romániai magyarság jogaihoz, követeléseikhez. A másfélmillió romániai magyar közösséget az államfői pálfordulás nem nyugtathatta meg, hiszen Băsescutól öt évnyi elnöki mandátuma alatt elégedő leckét kapott ahhoz, hogy megtanulja: féljen Cotroceni lakójától, akkor is, még ha éppen ajándékot is kap tőle. ◀

Kérdőjelek Assange libidója körül

Szexuális bűnöző? A nők nagy barátja? Vagy hatalmi játszmák, politikai összeküvés áldozata? A „nagy leleplező”, Julian Assange egy londoni börtönben várja, hogy döntsenek a sorsa felől.

Gy. Z.

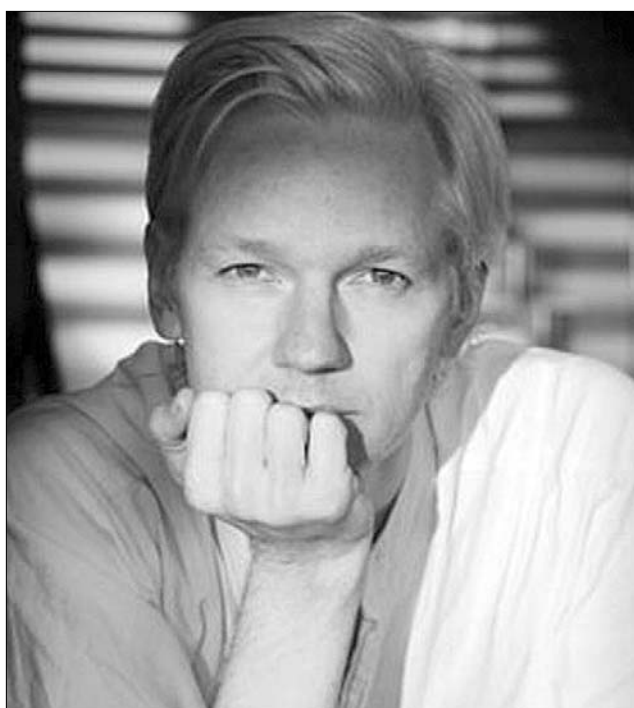
Augusztus 17-e reggelén Sofia W. (26) az ágyában egy férfi mellett ébredt, aki ellen szűk fél év múltán nemzetközi elfogatóparancsot adott ki a svéd rendőrség. A férfi 39 esztendő, haja hófehér, benne barna csíkokkal, alkata sovány. A neve: Julian Assange. Reggeli előtt közte és a svéd lány között – miként utóbbi állítja – újra megcsikar a szex, miként már az éjszaka, sőt, az azt megelőző napon is. Miután fölkeltek, Sofia tejet és narancslevet hoz neki.

Jelenetek a moziban

Mindez egyszerű ágytörténet, gyorsan feledni való, egyáltalán nem hozott kielégülést, állítja később Sofia W. Julian Assange most mégis vizsgálati fogságban ül Londonban. Sofia W. és egy másik nő, Anna A. (31) ugyanis följelentette, méghozzá erőszak miatt. Ilyen ügyeket Európa bíróságai ezerszám tárgyalnak, ez azonban különösen kényes, mivel Assange esetében a politikai leleplez-

seiről nevezetes internetes portál, a november 28-a óta az amerikai nagykövetségek titkos táviratainak ezreit nyilvánosságra hozó, az egész világot megrázkódtató *WikiLeaks* alapítójáról van szó. Ezért is érdekes, hogy mi történhetett valójában azokon a titokzatos éjszakákon, amelyek Assange-t rácsok mögé juttatták. A szexaktán a stockholmi rendőrség pecsétje díszel. Tartalma pedig hetven oldal, amely a Sofia W. és Anna A. által jegyzőkönyvbe mondottakat tartalmazza.

Assange augusztus 11-én érkezik Stockholmba. A svéd Szociáldemokrata Párt meghívására *A háború és a média szerepe* címmel előadást készül tartani. Mivel azonban a *WikiLeaks* főnökeként nem akar nyomot hagyni maga után, kerüli a szállodákat. A sajtósóvívóként és nőjogi harcosként ismert Anna A. fogadja be. Az éjszaka folyamán szeretkeznek is, diktálja a nő jegyzőkönyvbe. Az óvszer kidurran, a „baleset” miatt feszültség keletkezik ketőjük között. Így kerül a másik nő a képbe: este Assange

Julian Assange. Nőcsábász – vagy politikai összeküvés áldozata?

megtartja előadását a svéd kereskedelmi szakszervezet központjában, ahol Sofia W. az első sorban ül. Rózsaszín ruhát visel. Mindig is csodálta Assange-t a tévében, valószínűleg imádója a férfinak. A közönségi tanácsnál dolgozó nő ebédelni hívja az előadót, majd moziba mennek. Míg pereg a film, az utolsó sorban forró jelenetek alakulnak ki. A rendőrségi akta szerint Assange és Sofia W. augusztus 16-án vonatra száll, Enköpingsbe utazik. A jegyket Sofia fizeti, mivel a

WikiLeaks-főnök attól tart, hogy hitelkártyája leleplezi. Az utazás során több figyelmet szentelt számítógépének, mint a nőnek, olvasható az ügyiratban.

Svéd szigor

Sofiával is óvszerrel közöskölnének, de alig vált ki belőlük szenvedélyt. A kapcsolat mégis folytatódik. A következő reggelen Assange nem akar gumit használni. Vita robban ki. Assange arra utasítja Sofiát, hogy gondos-

kodjék a reggeliről. A nő bevásárol, zabkását készíti, tejet és gyümölcslevet tárol hozzá. A hangulat feszült. Assange ezután elutazik. Ismét a nő fizet a menetjegyért. A férfi megígéri, hogy majd jelentkezik. Sofia pánikba esik, fél, hogy nemi betegséget kapott, és valóban terhes lesz. Telefonál Anna A.-nak, akit előző este, Assange előadásán ismert meg. Kibökik: mindketten lefeküdtek Assange-zsal. Szóba kerül a védekezés nélküli szeretkezés is.

Augusztus 20-án közösen mennek el a rendőrségre. A sérült óvszer elegendő a szexuális zaklatás vádjához, a védekezés elutasítása pedig azonos az erőszakkal, állapítja meg a szolgálatban lévő rendőrnő. Svédországban különösen szigorú a szexuális bűncselekmények megítélése. Az áldozat részéről akár egy „kényelmetlenség érzése” is elegendő erőszak miatti eljárás megindításához. Assange ellen kiadják az elfogatóparancsot. Egy napra egy államügyész felülvizsgálja az esetet, és a súlyos vádat hatályon kívül helyezi. És ekkor kapcsolódik be az ügybe egy másik ügyész, Marianne Ny.

Oscar Wilde börtönében

Ny. a szexuális bűncselekmények könyörtelen üldözö-

jeként ismert. Amikor a *WikiLeaks* megkezdte az amerikai sürgönyök közlését, kiadja a nemzetközi körözést. Assange az erőszak vádját a személye ellen irányuló „lejáró kampánynak” minősíti. Több kérdés valóban nyitva maradt: miért gondoskodott Sofia W. feltételezett zaklatójának még a cselekedet után is reggeliről? Miért lakhatott Assange az „óvszerbaleset” után is Anna A. otthonában? Mark Stephens (53), Assange ügyvédje összeesküvést feltételez. „Az egész az Egyesült Államokból indul ki. Washington arra készül, hogy ha nem is kémkedésért, de a *WikiLeaks*-szel összefüggésben egy sor vádpontban esküdtszék elé állítsák Juliant” – állítja. „Természetesen politikai okokból. A két stockholmi nő úgynevezett ügyvédje, Claes Borgstroem végtére is politikus. Még miniszter is volt, most is a kormányban dolgozik.” Assange egyik barátja azonban elutasítja ezt az elméletet: „Juliant nők egész serege szokta az ágyába invitálni, és ő gyakorta él is a lehetőséggel. Egyszerűen saját libidójának az áldozata”

A *WikiLeaks* alapítója jelenleg a londoni Wandsworth börtönében várja, hogy a hatóságok döntsenek: kiadják-e Svédországnak. Ugyanott, ahol az író, Oscar Wilde töltötte büntetését. ◀

Lap-top

A nap címe. Egy új koalíció születésének kulisszáiból, Florin Negruțiu, *Gândul*.

Magyarázat. Kiemelhettük volna A nap címeként a *Gândul* egyik vezető anyagának a címét is, jól megfogalmazza Negruțiu vezércikkének a gondolatát: Traian Băsescu és az ellenzék az RMDSZ új elnökére vár: Kelemen Hunor a PD-L felé húz, Borbély László a PSD felé. Az, hogy a koalíciós kombinációk színes kavalkádjából melyik változat kerül ki győztesen, annak is függvénye, amit Negruțiu a következőképpen fogalmaz meg: „Biztos az, hogy az elkövetkező periódusban a szerelmi vallomások a PD-L, a PSD és a PNL irányából az RMDSZ felé felerősödnek, az alkukhálózatok pedig a V. Hrebenciuc – V.(erestóy) Attila – V. Blaga V-alakzatában újakezdődnek, ebből eredően pedig nagy a valószínűsége annak, hogy az RMDSZ jövő ilyenkor is kormányon lesz. Még ha szombaton Markó Béla elégedetlennek mutatkozott is az olyanszerű megállapítások ellen, hogy „az RMDSZ akárkivel összeáll”, pártja az utóbbi években erényt kovácsolt az összebújás politikájából. Mindenfajta képmutatás nélkül, az RMDSZ a tárgyalások mindegyik ciklusával eszünkbe juttatja, hogy a politika az, aminek ismerjük.” Egyetértünk, még akkor is, ha az utolsó szavak kétértelműsége – hogy tehát a politika művészet-e, avagy prostitúció – sértőnek tűnhet. Nem az. A politika valóban ilyen, a hatékony politika pedig kiváltéppén.

Nem nagy ügy, de mégis... Alex-Mihai Stoescu, a bizonyos körökben divatos történész, aki az 1989-es forradalommal is foglalkozik (és nagyon jó véleménnyel van például Grigore Cartianu témába vágó könyveiről), nem is akármilyen, hanem fizetett ügynöke volt a Szekunak, írja a *Puterea*. 1984-ben szervezték be, és Gavriescu Adrian néven több mint hetven „szenvedéllyel és hozzáértéssel” megírt jelentés fűződik a nevéhez.

A nap áhíre. A PSD vezetősége megtalálta Mircea Geoană megbüntetésének legjobb módját: ő fog tárgyalni a szocialisták nevében a Magyar Polgári Párttal az előrehozott választásokról.

Minden napra egy mondás

„A demokrácia feltétele, hogy az emberek többsége becsületes legyen.”
Ruskin Bond

Száguldó riporter

Horváth István

Szeretem

Míg a vécében állt, sikerült néhány apró ujmozdulattal széthajtogatnia a papírt. Nyilván valamilyen üzenet van ráírva. Egy pillanatra elfogta a kísértés, hogy belép valamelyik fülkébe s ott elolvassa. De jól tudta, hogy ez örültség lenne. Sehol sem lehetett bizonyosabb abban, hogy a teleképek szüntelenül szemmel tartják, mint a vécében.

Visszament a rekeszébe, leült, a papírdarabkát mintegy véletlenül az asztalán heverő papírok közé dobta, feltette a szemüvegét, és közelebb húzta a beszélő. (...) Szerencsére az a munkadarab, amelyen éppen dolgozott, gépies feladat volt: egy hosszú számlista helyesbítése, s ez nem igényelt különösebb figyelmet. Bármi volt is a papírra írva, feltétlenül politikai jellegű üzenetnek kellett lennie. Amennyire meg tudta ítélni a dolgot, csak két lehetőség foroghatott fenn. Az egyik – s ez a valószínűbb – az, hogy a lány a Gondolatrendőrség ügynöke, miként már régebben is tartott tőle. (...) De volt egy másik, képtelenebb lehetőség is, amely minduntalan felöltött az agyában, hiába próbálta elhessegetni. S ez az volt, hogy az üzenet egyáltalán nem a Gondolatrendőrségtől jön, hanem valamilyen földalatti szervezettől. Talán mégiscsak létezik a Testvériség! Talán a lány is tagja! (...) Összegöngyölte a befejezett munkadarabot, és becsúsztatta a csőpostába. Nyolc perc telt el. Megigazította orrán a szemüvegét, sóhajtott, és magához húzta a következő munkadarabot, tetején az üzenettel. Kisímitotta a papírdarabkát. Nagy, idomtalan betűkkel ez volt ráírva:
Szeretem

George Orwell: 1984, Fordította Szigyártó László

SZELLEMI DÉZÉS

Hess, Mohács!

Mohács rémképe ötlött fel bennem, amikor híret vettem a harmadik erdélyi magyar párt megalakításának! Szapolyai János erdélyi vajda, aki mindenáron Magyarország királya akart lenni, több tízezres seregével Szegednél hallgatta a mohácsi ágyúk dörgését, nem sietett II. Lajos segítségére. Fontosabb volt számára személyes ambíciója, mint a nemzete sorsa. Könnyű elképzelni: mennyire másképpen alakulhatott volna a csata, ha Lajos király 24 ezres csapatát, Szapolyai 40 ezer harcosa segíti! Talán más lenne a mai Magyarország is, ha az öntelt és fölöttébb hiú vajdának népe érdeke a fontosabb.

Az olvasó könnyen kitalálhatja: ki akar ma, mindenkit lába elé fektetve, király lenni Erdélyben? (De lehet nem is csak itt!) Ki az, akit nem érdekel, ha ennek ára az lesz, hogy a magyarság a hatalom minden fontosabb állásából kiszorulhat, ha nem lesznek parlamenti képviselőink, ha Székelyföldön leváltják a magyar prefektusokat és igazgatókat, s máshol is lesznek a magyar feliratokat! Vajon gondolt-e ilyesmire az a pesti magas beosztású köztisztviselő, aki az új párt alakuló konferenciáját úgy üdvözölte, hogy jelenlétével a magyar összefogást erősíti! Hogy pár órával később már az erdélyi magyar politizálás három részre való szakadását tapsolja, nagyvonalúan megfeledekve, ez éppen az összefogás ellen hat!

Az új párt programjának címét is megismerhettük: *Magyarnak lenni jó!* Ez igaz, csak kérdés, hogy mikor jó... A jelszó értékét eleve lerontja születésének pillanata. A legtöbb erdélyi magyar éppenséggel szomorú és dühös volt, amikor azt látta, hogy felelőtlenül tovább bomlasztják egységünket, készkarva rontják helyzetünket. S az időben visszamenve, nemcsak ama hírhedt decemberi népszavazás lesújtó eredménye nem erősítette magyarságunkat, de az sem, hogy két-három évvel előbb a mai miniszterelnök azt mondta: a kettős állampolgárság nem időszerű, jöllehet akkor lett volna rá igazán szükségünk, nem most, amikor az uniós-igazolvánnyal a fél világot bejárhatjuk! Persze, így is jó volt magyarnak lenni, amikor a mostani kormány mégis megadta, de pirult az arcunk, hogy ugyanez a kormány a szlovákiai Híd pártot és a kárpátaljai UMDSZ-t, s vele sok tízezres támogatóját kitesse a magyar nemzetből. S mi-

Sike Lajos

csoda cinizmus: az összefogás jelszavával most ugyanezt teszi az RMDSZ-szel és több száz ezres szavazótáborával! Ez mi másra, ha nem arra kell hogy készteszen bennünket, hogy még jobban kapaszkodjunk az erdélyi magyar öngondoskodás testamentumába, Kós Károly Kiáltó szójába!

Kampány vödörrel, tisztogatással

Az elmúlt héten kaptunk egy kis izelítőt abból, hogy milyen választási kampányra számíthatunk 2012-ben. Hunyad megye 3-as számú, hátszegi kerületében időközi parlamenti választásokra került sor, miután a mandátum tulajdonosa, Ioan Timiș demokrata-liberális képviselő ez év augusztus 15-én elhunyt. A megmérettetést Mariana Câmpeanu, Nemzeti Liberális Párt (PNL) jelöltje, volt munkaügyi miniszter nyerte meg. A vezető kormánypárt tehát veszített, a kisebbik ellenzéki párt pedig nyert egy képviselőt. Persze ez a parlamenti matematikában nem oszt, nem szoroz, ettől még meg fog bukni a bérezési törvény kormányzati felelősségvállalással történő elfogadása okán benyújtott bizalmatlansági indítvány.

Az eredménynél sokkal érdekesebb elemezni a választás körülményeit. Hunyad megye 2008-ban a Demokrata-Liberális Párt (PD-L) egyik bástyája volt. Elég csak a Ridzi-család befolyására gondolnunk. A megye hét képvise-

lőjéből négy a mostani választásokig a vezető kormánypártot erősítette. Tavaly a Monica Iacob-Ridzi volt ifjúsági és sportminiszter esetleges visszaéléseit kivizsgáló parlamenti bizottság jelentése után a megyében a hangulat kezdett megváltozni, és a novemberi elnökválasztások második fordulójában Mircea Geoană már közel hatvan százalékát szerezte meg a voksoknak, idén pedig a PD-L helyi kiskirályként ismert Tiberiu Iacob-Ridzi petrozsényi polgármester hivatala előtt tüntetők kormánypárt-ellenes jelszavakat skandáltak. Ilyen előzmények után nagy volt az esélye annak, hogy a PD-L elveszítse egyik képviselői helyét, különösen olyan körülmények között, amikor a liberálisok egyik elvonalbeli politikusukat, a médiában gyakran szereplő volt miniszterüket jelölték a tisztségre.

A PD-L stratégiája ebben a helyzetben a zavarkeltés és a szavazatvásárlás volt. Felmérve azt, hogy első számú ellenfelük az PNL, egy olyan jelöltet állítottak Daniel Răducanu személyében, aki a helyi politi-

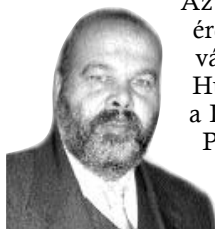
kában a Nemzeti Liberális Párt színeiben vált ismertté, s csak a közelmúltban igazolt át a vezető kormánypártba. A bizonytalanság fenntartása érdekében, Răducanu választási plakátjain nem szerepelt sem a PD-L felirat, sem a narancssárga szín, sem pedig a párt választási jelvénye. Hogy

még ennél is nagyobb legyen a zavar, a kormánypárt függetlenül rajthoz állított még egy volt liberális politikust, Nicolae Timișt. A választópolgároknak tehát három olyan

jelölt közül kellett választaniuk, akiket liberálisokként ismertek. A napokban nyilvánosságra került egy telefonbeszélgetés felvétele, amelyen Cristian Vladu, a marosnémeti hőerőmű vezérigazgatója elmondja, hogy két kivétellel a nagyvállalat valamennyi igazgatóját lecserélte a kormánypárt embereivel, és másfél milliárddal (nem tudni, hogy lejjel vagy euróval) támogatta a PD-L – végül elbukott – kampányát a hátszegi kerület parlamenti képviselőjéért. Sajtóinformációk szerint a hangfelvételt a PD-L helyi szervezeteiből szivárogtatták ki. A helyi lapok sze-

rint a PD-L ebbe a kampányba hihetetlenül nagy összeggel szállt be.

Ha egymás mellé tesszük ezeket a tényeket, akkor kirajzolódik a kormánypárt 2012-es választási stratégiája. Ebben az ígéretek és a választási program helyét átvette a helyi véleményformálók, a területi gazdasági és intézményi elit megvásárlása (a választópolgár szemében az erőforrások elosztói, közigazgatási vezetői), a vidéki döntéshozatal átpolitizálása. A válság idején megnövelt kampánybüdzsé szintén hatékony szavazatszerzési eszköz lehet, figyelembe véve, hogy a lakosság egyre nagyobb rétegei kerülnek a létminimum határára vagy akár az alá is. Harmadrészt pedig ahol lehet a kormánypárt mindent meg fog tenni azért, hogy megossza vagy megtevéssze politikai ellenfelei választóit. Ez a stratégia érthetővé teszi azt a könnyedséget, amellyel a vezető kormánypárt meghozza a legnépszerűtlenebb intézkedéseket, megsarcolja a legkiszolgáltatottabb rétegeket. Teheti, mert támogatottságát immár nem a programjától, kormányzása sikerétől reméli, hanem az igazgatói ukázoktól, vödöröktől és májgáttétomos konzervektől, a választópolgárok meglepetésétől.

Székely Ervin

Aki nem dolgozik, ne is egyék?

Szigorítja január elsejétől a kormány a munkanélküli-segély folyósításának feltételeit

Baloga-Tamás Erika,
Kovács Zsolt

► Elveszítethetik jövőre munkanélkülségi segélyüket azok az állástalanok, akik nem fogadják el a munkaerő-ügynökségek által felajánlott állást, emellett szigorúbb feltételekkel és kevesebb támogatást kaphatnak 2011-től a hazai munkanélküliek. A kormány sürgősségi rendeletben módosította a munkanélkülségi segélyezés, illetve a munkahelyi mobilitás feltételeit: törölték például azt a rendelkezést is, amely szerint az állástalan személy lakhelyének 50 kilométeres körzetében lehet állást ajánlani – a sürgősségi kormányrendelet életbelépésével bárhol munkára kötelezhető a rászoruló.

Kelemen Tibor, a Kovászna Megyei Munkaerő-ügynökség vezetője úgy véli, a módosításnak köszönhetően felértékelődik egy korábbi rendelkezés, amely szerint ha valaki lakhelyénél 50 kilométernél távolabb talál állást, jogosult két minimálbérenyi támogatásra, ha pedig lakhelyet változtat, akkor hét minimálbért kaphat az államtól. A szakértő úgy véli, a távolsági korlátok eltörlésére azért volt szükség, mert akadnak megyék, ahol az egyik térségi határtól a másikig több mint 100 kilométer a távolság: így könnyebb megfelelő foglalkoztatót találni.

Jelenleg több mint tízezer betöltetlen munkahelyet tartanak nyilván országszerte az ügynökségek, a kormány abban bíz, a szigorítás után jelentősen csökken ez a szám. Az előrejelzések szerint jövőre mérséklődik a hazai munkanélkülség, az aktív korú lakosság 7,4 százaléka, körülbelül 700 ember lesz állástalan. Az érvényben lévő kritériumok szerint az érintettek fele kaphat majd segélyt, ami az új rendelkezéseknek megfelelően az 500 lejes szociális referenciamutató 75 százaléka lesz. Ez az idejuttatáshoz képest 20 százalékos csökkenést jelent, 2010-ben ugyanis a 600 lejes minimálbért vették alapul a segély megállapításához.

Túl szerény kínálat

Kovácsna megyében jelenleg mintegy 8 ezer munkanélkülit tartanak nyilván, közülük azonban csak 3 ezer jogosult munkanélkülségi segélyre, a többiek a polgármesteri hivatalok által biztosított szociális segély miatt maradtak nyilvántartásban. A megszorítások értelmében az állásajánlatok elutasítói nem csak a munkanélküli-segélyt, de az egyéb juttatásokat is elveszíthetik – figyelmeztet Kelemen Tibor –, igaz ezeket a következő hónapban újra lehet igényelni. A munkanélküli-segély megvonása azonban végleges: érdemes

A munkalehetőségben és nem a kisösszegű segélyben bíznak a hazai munkanélküliek

Fotó: archív

lesz megfontolni, ki milyen állást utasít vissza.

Háromszéken október óta csökkenőben van a munkanélkülség, bár még így is magasabb az országos átlagnál: jelenleg 9,4 százalékos a munkanélkülségi mutató. Kovászna megyében jelenleg 103 szabad állást hirdet a munkaerő-ügynökség, fellet a konfekcióiparban. Kelemen Tibor szerint az új rendelkezéssel elvileg minden állást be lehetne tölteni, de a gyakorlatban ez nem történhet meg, mert „nem mindig találkozik a kereslet a kínálattal”. Tapasztalatok szerint havonta átlag 10 sze-

mély utasítja vissza az ügynökség állásajánlatát.

Álgondoskodás

Hargita megyében Háromszékhez képest több az állástalan, és már az idén is sokaktól vonták meg a segélyt. November végén 12 590 munkanélkülit tartottak nyilván a térségben, 7449 azoknak a száma, akik jelenleg is munkanélküli-segélyben részesülnek, a fennmaradó több mint 5 ezer állástalan esetében vagy lejárt már a jogosultsági idő, vagy csak nyilvántartottként szerepelnek az adatbázisban –

tudta meg lapunk a Hargita megyei Munkaerő-ügynökség vezérigazgatójától, Tiberiu Pănescu-tól. „Ebben az évben pontosan 100 embernek szüntettük meg a segély folyósítását azért, mert nem fogadta el az általunk felajánlott állást, 159-nek, mert visszautasította az ügynökség által szervezett szakmai továbbképzést, 72 esetben pedig ugyanebből az okból már el sem indítottuk a segélyezést” – mondta Pănescu. Az igazgató arról számolt be, hogy inkább a gyengén fizető állásokat utasítják vissza, a legtöbben a könnyűiparban felajánlott

munkahelyekről mondtak le. „Az itteni munkanélküliek eddig is nehezen fogadtak el egy-egy távolabb eső munkajánlatot, még akkor is, ha az 50 km-nél közelebb volt lakhelyükhöz. Így valószínűleg a jövőtől érvénybe lépő jogszabály – mely nem veszi figyelembe azt, hogy a felajánlott munkahely milyen távolságra van az illető lakhelyétől – növelni fogja azok számát, akik így elveszítik a segélyt” – véli az igazgató.

Abszurd elvárások

Ferencz Miklós Marosvásárhelyen folyamodott frissen végzett állástalan diplomásként munkanélküli-segélyért, és különös eljárásban volt része. „Nem állást ajánlott az ügynökség, hanem arra akart kötelezni, hogy a segélyért cserébe a vegyek részt egy alapfokú angol nyelvű képzésben. Hiába mondtam, hogy nekem egyetemi nyelvvizsgám van, elutasították a kérésemet” – panaszkolt az ÚMSZ-nek nyilatkozó fiatal ember, aki úgy véli, a szigorítás további ésszerűtlen döntésekhez vezet majd. „Egyáltalán nem úgy tűnt, hogy a hivatalban figyeltek volna a képesítésemre, egyre csak azt hajtogatták, ez egy uniós program, kötelező részt venni rajta, akkor is, ha én már rég túl vagyok az ilyen jellegű és színvonalú képzéseken” – tette hozzá a panaszos. ◀

Maradhat a székely zászló

Munkatársunktól

► Az Országos Diszkriminációellenes Tanács (CNCD) év elején eljuttatott panasszal ellentétben mégsem diszkriminatív a Hargita megyei önkormányzat 2009. november 26-i határozatában elfogadott kék-arany színű székely zászló. Dan Tănăsă sepsiszentgyörgyi lakos, illetve a maroshévízi dr. Miron Cristea Kulturális Alapít-

vány, a Radio Ardealul és a Glasul Călimaniilor Egyesület a megyei zászlónak szánt szimbólummal kapcsolatban azt kifogásolta, hogy az csak a magyar közösséget képviseli, az itt élő román nemzetiségű lakosokat nem. A CNCD a Román Akadémia heraldikai bizottságához, illetve a Kulturális és Örökségvédelmi Minisztériumhoz fordult szakértői véleményért. A művelődési tárca válaszában

közvetítette a Román Történelmi Múzeum álláspontját, amely szerint egy megye szimbólumáról hozott határozat politikai döntésnek minősül, egy zászló megalkotása pedig kizárólag csak a szakmai szabályoknak kell megfeleljen. Ezt a véleményt is figyelembe véve a CNCD megállapította, hogy a helyi hatóságoknak joguk van önállóan dönteni az adott közösség jelképeiről. ◀

Ezüstfenyő díjakat ad át Vásárhelyen az RMDSZ

ÚMSZ

► A marosvásárhelyi Kultúrpalota Tükörtermében adják át december 18-án, szombaton az RMDSZ Ezüsthényő díjait. „A Szövetség minden évben azoknak a személyeknek adományoz

Ezüsthényő díjat, akik kiemelkedő munkát végeztek a szülőföld visszaszerzése, valamint az RMDSZ programjának megvalósítása érdekében” – olvasható az RMDSZ közleményében. A díjat Marok Béla szövetségi elnök alapította 2002. november

30-i határozatában, a kitüntetésre érdemes személyeket az RMDSZ ügyvezető elnöksége, illetve a területi szervezeteik javaslatai alapján jelölik ki. A jelképes fenyő Gyarmathy János és Kiss Levente marosvásárhelyi képzőművészek alkotása. ◀

A díjazottak listája

Ádamosy Margit Klára tordai RMDSZ-elnök, városi tanácsos, Ambrus Attila, a Brassói Lapok főszerkesztője, Balázs-Bécsi Attila Kolozs megyei tanácsos, a szamosújvári Téka Alapítvány vezetője, Barabás Imre magyarkakucsi (Bihar megye) RMDSZ-elnök, Becze István, a Csík területi RMDSZ ügyvezető elnöke, Benedekfi Dávid lupényi (Hunyad megye) RMDSZ-elnök, Béres Ildikó Ibolya máramaros-szigeti iskolaigazgató, Máramaros megyei tanácsos, Borboly Csaba, a Hargita Megyei Tanács elnöke, Csík területi RMDSZ-elnök, Bőjte Csaba ferences szerzetes, a Dévai Szent Ferenc Alapítvány alapítója, Draveczy Károly Szatmár megyei tanácsos, Erdős Bálint nagyszintyei (Arad megye) polgármester, Fodor István bodoki (Kovácsna megye) polgármester, Fodor József nagyváradai vikárius, Horváth Anna, a kolozsvári Regionális Környezetvédelmi Ügynökség igazgatója, Illés Ildikó Maros megyei tanfelügyelő, RMDSZ-

ügyvezető alelnök, Jakobovits Miklós nagyváradai képzőművész, Józsa Benjámín nagyszabasi nyugalmazott magyar nyelv és irodalom tanár, Katona Mihály korondi polgármester, RMDSZ-elnök, Kelemen Hunor kulturális és örökségvédelmi miniszter, Kis-Juhász Csaba szilágysámsóni polgármester, RMDSZ-elnök, Kiss Károly élesdi (Bihar megye) nyugalmazott agrármérnök, Kovács Péter, az RMDSZ ügyvezető alelnöke, Krecsák Szöllősi Adalbert nagyenyedi alpolgármester, Lieb József nagybányai esperes, Marina Ida-Magdolna szilagybagosi polgármester, Máthé István bethleni alpolgármester, Pásztor Gabriella államtanácsos, Petres Sándor, a Hargita Megyei Tanács alelnöke, Suba Kálmán, a Nemzeti Állattenyésztési Ügynökség Maros megyei intézményének felügyelője, Terkál Ágnes, az RMDSZ-Közlöny szerkesztője, Tudor Veronka államtanácsos, Varga Attila esztelneki (Kovácsna megye) RMDSZ-elnök.

Fagyhalál Moldvában

Hírösszefoglaló

► Az utóbbi napokban bekövetkezett drasztikus lehűlés Románia több régiójában is áldozatokat követel, az Országos Mentőszolgálat adatai szerint felszáz ember szorult orvosi ellátásra fagyás, illetve kihűlés miatt. Iasi megyében egy 43 éves férfi otthonában hült ki, a kiérkező mentősök csak a halál beálltát tudták megállapítani. Őt másik személyt ugyanebben a térségben életveszélyes állapotban szállítottak kórházba. A 39 és 50 év közötti férfiak közül többen ittasak

voltak, órákat töltöttek el a szabadban: szakértők arra hívják fel a figyelmet, hogy a hirtelen lehűlés miatt érzékenyebben reagál a szervezet az időjárás változására, ezért különösen oda kell figyelni arra, milyen körülmények között és mennyi időt töltünk kint. Holnap és holnapután hajnalban a levegő hőmérséklete az Országos Meteorológiai Intézet előrejelzése szerint –20 fok alá is süllyedhet, országszerte havazás nehezíti a közlekedést is. A hóréteg vastagsága Erdélyben meghaladja az 5-10 centimétert, de jelentős havazásra

számíthatnak a déli régiókban és a fővárosban is. A „legmelegebbre” Konstancán kell számítani: itt csak –4 fokig hűl le a levegő. A krónikus betegségben szenvedőknek és az időseknek az orvosok azt tanácsolják, csak indokolt esetben és rövid ideig tartózkodjanak friss levegőn. Az útnak indulókat arra figyelmezteti a Román Közúti Hatóság, hogy a frissen hullott hóréteg alatt átfagyások nehezítik a közlekedést, a nem megfelelően takarított útfelületeken jégpáncél okozhat balesetet. ◀

Röviden

Sorsjáték
a Vároteremben

December 16-án, csütörtökön 20 órától lesz megtekinthető a Vároterem Projekt második bemutatója *Sorsjáték (Faites vos Jeux!)* címmel a kolozsvári Ecsetgyár Kistermében. A Robert Cohen amerikai színházi szakember tartalom nélküli párbeszédein alapuló előadás során minden jelenet körülményeit a Sors és a Közönség fogják eldönteni, így „előadásunkban a bukás lehetősége hatványozottan benne van” – állítják az előadók. A szervezők tisztelettel megkérnek minden résztvevőt, hogy hozzon magával írószert! Az előadást Hatházi András rendezte, fellépnek: Molnár Margit, Csepei Zsolt, Imecs Levente, Vetési Nándor, Visky Andrej.

Kézművestermékek
kiállítása Udvarhelyen

A Hargita Megyei Hagyományörzési Forrásközpont szervezésében *Karácsonyváras* címmel kézművestermékek-ből nyílik kiállítás Udvarhelyen. A tárlatot Tifán Irénke, az Udvarhelyszéki Népművészeti Szövetség elnöke nyitja meg ma 18 órakor a Forrásközpont székhelyén. A kiállítás anyagát Bálint Árpád és Júlia csuhéfonók, Kustán Erzsébet makramészművész, illetve Varga Zsuzsanna és Géza mézeskalácskészítők alkotásai képezik. A megnyitón közreműködik Pál Kincsó és Mihálykó Szilvia.

Vidnyánszky
váltathja Alföldit

A *Hírexta* úgy tudja, már nagyjából egy hete eldőlt, hogy a kárpátaljai, jelenleg Debrecenben dolgozó Vidnyánszky Attila rendező kerül a Nemzeti Színház élére. A kérdés már csak az, mikor és hogyan menesztik a 2013-ig kinevezett Alföldit. Alföldi Róbertet az előző kormányzat idején nevezték ki 2013-ig a Nemzeti Színház élére. Az elmúlt hetekben komoly támadások indultak ellene, miután a budapesti román követség a Nemzetit bérelte volna ki az egyesített Románia megalakulásának december 1-jei megünneplésére. Bár ezt Alföldi végül visszamondta, a színháznál tiltakozást szervezett és parlamenti albizottság felállítását is kezdeményezte az ügy miatt a Jobbik.

Naplójegyzetek
1980–1990

Fábián Ernő *Naplójegyzetek 1980–1990* című kötetének mutatják be holnap 18 órától Kolozsváron, a Sapientia – EMTE székházának Óvárytermében. A Kriterion Könyvkiadó gondozásában megjelent kötetet Búrdi Nándor, Filep Tamás Gusztáv és Szabó Gyula mutatja be, az est meghívottja Németh Zsolt parlamenti államtitkár.

A sokhangúság visszhangjai

Véget ért a kolozsvári Interferenciák 2010 Nemzetközi Színházi Fesztivál

Baló Levente

A rotterdami RO Theatre formabontó előadásával zárult az Interferenciák Nemzetközi Színházi Fesztivál Kolozsváron. Az előadás mintegy kivonult a színház megszokott teréből: a *Mothers* című darabnak a Bánffy-palota udvarán felállított fűtött sátor adott otthont. A házigazda Kolozsvári Állami Magyar Színház igazgatója, Tompa Gábor lapunknak elmondta: sokkal erősebbnek érzi a mostani fesztivált, mint annak korábbi kiadását. „Sikerült változatos előadásokat elhozni, amelyek különböző színházi nyelvet beszélnek” – magyarázta a színházigazgató, aki örömet fejezte ki amiatt is, hogy a kolozsvári közönség is egységesen részt vett az előadásokon. „Nem volt mindig telt ház, de azért jó volt a közönség, folyamatosan visszajelzéseket adott, és az előadások során nyitottságot mutatott. Nagy áttörésem érzem, hogy az ismeretlen produkciók előtt is nyitottságot tanúsított a kolozsvári közönség. Ez fontos előrelépés egy hosszú folyamat-

A színházból a Bánffy-palota udvarára vonult az Interferenciák utolsó előadása

Fotó: Bíró István

ban” – fejtette ki Tompa. Az igazgató-rendező tájékoztatása szerint fontosnak tartották, hogy a debreceni színház előadását, a *Képzeltbeli operettet* elhozzák. „Ez az előadás felmutatja az operett műfajának az abszurditását, amelyre sok esetben a – *Mértéket mértékkel* című előadásunk Pompeius-ához hasonló nyelvet beszélő – kolozsvári közönség vágyik. Bár megosztotta a közönségét a deb-

receni előadás, fontos jelenésre reflektált, tudniillik az operett sehol máshol nem tudott olyan erőteljesen meggyökeresni, mint a magyar színházi közegben” – mondta el az *ÚMSZ*-nek Tompa Gábor. A fesztivál nemcsak az előadásokból állt, fontos része volt a szakmai beszélgetések, a könyvbemutatók, Patrice Pavis francia színházi kritikus és elméletirő workshopja és előadása, a sok kö-

telen beszélgetés is. A kéthetes időszakban a könyvszakma is kitett magáért: Stief Magda monográfiáját, Tompa Gábor *Cimke-függönyét*, Andrei Șerban *Önéletrajzát* is bemutatták.

„A szakma fogadtatása még ezután fog teljes mértékben kibontakozni, de olyan neves kritikusok, mint Patrice Pavis, Georges Banu, Koltai Tamás, Bóta Gábor is egyértelműen pozitívan nyi-

latkoztak. Volt aki Európa legjobb tíz fesztiválja közé sorolta az Interferenciákat” – fejtette ki Tompa. Kiemelte: a visszajelzések során azt hallják, hogy a vendégek szerettek itt lenni, jól érezték magukat, ilyen szempontból a szervezés sikeres volt. „Beliúlról nézve viszont azt látjuk, hogy nem működött minden olyan jól, ahogy szeretnénk volna, volt akinek mások helyett is kellett dolgoznia, ami nagyon kimerítő” – összegezte szervezői tapasztalatait Tompa Gábor.

Az Interferencia jövőjéről megtudtuk: két év múlva szeretnék megszervezni a fesztivál újabb kiadását, új csapattal, és a továbbiakban szeretnék rendszeressé tenni. Radikális újítás nem várható, nem fognak áttérni a versenyformára, a világ nagy fesztiváljai sorra lemondanak erről a díjazásos rendszerről. „Mindenképpen maradna a sokhangú fesztivál, ahol az előadások nem ugyanazt a témát hozzák, hanem párbeszédet folytatnak egymással. Ez volt az idei fesztiválnak is a koncepciója, és ez jól működött” – szögezte le az igazgató. ◀

Törékenységből karrier

László Zsuzsa festett üvegeit állították ki a Bernády Házban

Antal Erika

Képzőművészként is bemutatkozott László Zsuzsa marosvásárhelyi színművész – a Bernády Ház tetőtéri kiállítótermében festett üvegeiből nyílt kiállítás. A tárlat januárig látogatható, az üvegtárgyak meg is vásárolhatók. A kiállítást a hétvégén nyitotta meg Nagy Miklós Kund, a Bernády Ház vezetője és Sebestyén Mihály történész, a színeszék, képzőművészek és a művész ismerőseinek illetve barátainak körében. Ebből az alkalomból Szilágyi Domokos *Ákos, a festő* című versét Bartha László Zsolt színművész adta elő. „Már az egyiptomi ásatások során felszínre bukkantak az emberiség legrégebbi üvegtár-

gyai. Ezek apróbb palackok, csészék, vázák, tálcáskák, füles korsók, síküveg darabok voltak, a maguk kezdetleges megmunkálási szintjét hozták, de jelezték az anyag hihetetlen karrierjét, amit az emberiség történetében be fog futni. Mind a mai napig fontos szerepet játszik az ilyen-olyan helyettesítők, szurrogátumok, műanyagvilágok egyeduralmi törekvései között. Törékenysége dacára” – mondta méltatásában Sebestyén Mihály, aki úgy fogalmazott, hogy László Zsuzsa, bár a szó és a beszéd híve, már több mint egy évtizede, elfoglaltságot keresve, ecsetet fogott és egy üveg falára festeni kezdett, éppúgy, mint a hűsfelvető pingálós asszonyok. „Ösztönös cselekedet volt,

időt lekötő, kitöltő, megnyugtató foglalatosság. Más ember abbahagyta volna, s leintette volna kedvét: ah, gyerekes dolog, magára parancsolt volna: miként József Attila mondaná, ébredj a valóra! László Zsuzsa azért művész, mert nem így cselekedett. Nem úgy viselkedett, mint jól nevelt nyárs-polgár, mint gyáván alkalmazkodó növény” – hangzott el a megnyitón.

A fehér falak közötti fehér állványokra elhelyezett színes üvegek, köztük a legkülönlegesebb formájúak, régi patikaüveg, parfümös üvegcsé, kehely, boros és likőrös palack, serleg, üvegyárban megsemmisítésre ítélt selejtes váza, pohár, korsó, kancsó, kupa látható. László Zsuzsa lapunknak elárulta, évtizedek óta gyűjti az egyedi formájú üvegeket, ismerőseiktől kapja ajándékba, hagyatékából, ócskapiacról vásárolja, öreg pincékből és padlásokról, üvegöntő műhelyből szerzi be „kincseit”, hogy csendes pillanataiban leüljön és a legkülönösebb formákat fesse rájuk. Mikor nem játszik a színpadon, vagy nem készül újabb szerepre, fest, néha annyira belefeledkezve a másfajta tevékenységbe, hogy észre sem veszi az idő múlását, azt, hogy már késő este van, a család csendben lefeküdt, hogy ne zavarja meg alkotás közben. ◀

Érinthetetlen NKA-pénzek

Hírösszefoglaló

Nem vonhatna el a költségvetés a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) bevételeiből és év végi maradványaiból L. Simon László fideszes képviselő törvényjavaslata szerint, melyet az Országgyűlés Kulturális és Sajtóbizottsága tegnapi ülésén általános vitára alkalmasnak tartott. Törvényjavaslatának céljáról L. Simon László elmondta: lehetővé akarják tenni, hogy az NKA – a főösszegét biztosító jártékadó-bevételeken túl – költségvetési támogatásokat is fogadhasson, míg a szervezet alapszerű működését

biztosítaná az NKA bevételei és év végi maradványai elvonásának tilalmát kimondó bekezdés. A képviselő hozzátette: a javaslat szerint ezentúl társasházak is pályázhatnak az NKA műemlék-felújítási alapjánál. Mint hangsúlyozta, javaslatának lényegi pontja a kulturális szféra évtizedes jogos igényét elégíti ki azzal, hogy lehetővé teszi a maradványösszegek felhasználását.

Hiller István MSZP-s képviselő főbb céljaiban támogathatónak tartotta a javaslatot és emlékeztetett, hogy az NKA 2010-ben finanszírozásból nem írt ki elegendő pályázatot. ◀

Recept Széchenyi Istvántól

Hírösszefoglaló

Széchenyi – az egyéniség receptje? címmel kerekasztal-beszélgetést tartottak tegnap a budapesti Magyar Nemzeti Múzeumban. A délutáni beszélgetés vendége Fábri Anna történész és Görög Ibolya protokollszakértő, házigazdája pedig Csorba László főigazgató volt. A beszélgetés a korabeli és a mai divat, szórakozás, család, vallás és társadalmi élet pillanataiba nyújtott betekintést, de arra is választ kerestek, hogy milyen lehetne napjaink legnagyobb magyarja. A rendezvény Széchenyi világi című időszak kiállításához kapcsolódott. A 2011. március 6-ig látogatható tárlat a 150 éve el-

hunyt Széchenyi István életművének állít emléket. A bemutatott anyagban helyet kaptak Széchenyi személyes tárgyai: gyermeki levele, széke, hangszerei, halála napján viselt ruhája. A Nemzeti Múzeum állandó történeti kiállításából került a tárlat darabjai közé egyebek mellett Barabás Miklós 1864-ben festett hatalmas történelmi tablóképe, amelyel szemben a rendezők a Lánchíd egyik eredeti, 250 kilós láncszemét helyezték el. Sötét hangulatú szoba idézi meg az államférfi Döblingben töltött utolsó tizenegy évét, a kiállított tárgyak mellett színek, hangok és zörejek idézik fel a szanatóriumi lakosztály atmoszféráját. ◀

A tárlatmegnyitóról a színházi produkció sem hiányzott A szerző felvétele

Fejlesztési napok, közelről

A Bukaresti Egyetemen két diákja, az újságírást tanuló Gabriela Ionela Mihaela Motroc és a politikatudomány szakos Doris Manu vett részt az Új Magyar Szó és a Európai Újságíróközpont közös, Fiatal Riporterek a Szegénység Ellen elnevezésű versenyének nyereségéért a Brüsszelben tartott Európai Fejlesztési Napokon. Alább a két diák helyszíni beszámolóját közöljük – a fejlesztési napokról egyébként ma estig újabb anyagot kell leadjanak. Azzal versenyezhetnek a fődíjért: a Bizottság egyik afrikai partnerországában való helyszíni látogatásért.

Gabriela Motroc

► Kétfélmillió euróba került a rendezvény lebonyolítása – ez volt az első dolog, amit Brüsszelbe érkezésünk után az Európai Fejlesztési Napokról (EDD) hallottam. Nem hagytam ki annak a lehetőségét, hogy megkérdezzem Andris

állt előttünk – a szó valódi és elvont értelmében is.

A millenniumi fejlesztési kérdésekről szóló ülészakok, melyeken az európai politikai elit vett részt a Lorenzo Natali-díjak kiosztásával érték véget. Ilyen jelentőségű ceremónián kevés zsrnaliszta vesz részt életben...

Doris Manu

► Ellentmondásos véleményekben és új ötletek megvitatásában bővelkedtek a hatodik alkalommal megrendezett Európai Fejlesztési Napok, melynek több száz, a fejlődési kérdésekben érdekelt meghívottja tanulságos megbeszéléseken vehetett részt. A tárgyalások a gazdasági és kulturális élet szinte minden vonatkozását lefedték. Romániát Corina Crețu, az Európai Parlament Fejlesztési Bizottságának alelnöke képviselte, valamint a Külügyminisztérium is állított egy standot, mely Románia fejlesztési kérdésekben való együttműködési politikáját mutatta be. Mivel az összes tárgyalás és vita többé-kevésbé a gazdaságilag gyengén fejlett országokat érintette, ezért megkérdeztem a romániai képviselőket arról, hogy Románia mit tesz a Szaharától délre elterülő afrikai államokért.

„Nincs tudomásom arról, hogy Románia bármit is tenne Afrikáért. Úgy gondolom, hogy Románia nem alkalmazkodott, nekünk ez irányban csak egy általános elvrendszerünk van meg, az is csak a formáság kedvéért, mert így kéri az Unió. Ezzel szemben az összes európai uniós ország fejlesztési minisztere tartja a kapcsolatot a fejlődő országokkal” – nyilatkozta Corina Crețu, majd hozzátette: „Romániának sajnos megvannak a maga súlyos problémái, és nyilvánvaló, hogy a lakosság megkérdőzné, miért adjunk másoknak, ha mi magunk is nagyon szegények vagyunk. Ezt a nézőpontot is megértem viszont segítenünk is kell, hiszen aláírtuk az összes megállapodást miszerint, az idő múlásával a hazai össztermék 0,7 százalékat a fejlődésben lévő országok megsegítésére fordítjuk”. Az EP Fejlesztési Bizottságának alelnöke úgy véli, hogy a globális társadalomban nem zárkozzhatunk el, nem tehetünk úgy, mintha nem vennék észre, hogy máshol is vannak gondok. „Persze mi is szegények vagyunk, de ez összehasonlíthatatlan azzal, ami Afrikában történt

Doris Manu politikatudomány szakos diák a bukaresti Tudományegyetemen

nik” – összegzett. A Külügyminisztérium részéről Monica Alexandru bemutatott néhány olyan projektet, amelyek a román állam hivatalos segélynyújtási politikájának alternatíváit részletezik. Ezek közül egy Etiópiában építendő múzeum, és egy líbiai diplomásokat megcélzó felkészítési program érinti az afrikai kontinentet. A projektek összértéke 95 ezer euró.

Sajnos sok európai hivatalnok kételkedik abban, hogy Románia eleget tud-e tenni az EU által előírt kötelezettségeknek, azaz 2015-ig felajánlja-e a fejlődésben levő országoknak a GDP-je 0,33 százalékát. A Külügyminisztérium szerint nincs ok aggodalomra, viszont Corina Crețu úgy véli: „Románia nem tesz megfelelő mértékű erőfeszítést a 0,33 százalékos kívánalom elérése érdekében. „Idővel, ha fejlődőnének, el kellene érniük a 0,7 százalékos határt. Nekem azonban nem úgy tűnik, hogy Románia bármilyen erőfeszítést is tenne, hogy teljesítse jelenbeli köteleességét”.

A Külügyminisztérium és az EP romániai küldötte közötti véleménykülönbségek jelzik, hogy az afrikai fejlesztéseket szolgáló együttműködésekben lehetnek fennakadások. A nyilvánvaló gazdasági helyzet mellett a közvélemény negatív viszonyulása is hátráltatja az Afrikába irányuló segélyek kiküldését. Úgy tűnik, hogy Románia, sajnos, még fel kell nőjön ahhoz, hogy teljes értékű partnere legyen a nagyléptékű segélyakcióknak. ◀

Száz szó

Huszoney cégét bírságolt meg a Kolozs megyei fogyasztóvédelmi hivatal, amiért nem engedték, hogy alkalmazottaik szabadnapot vegyenek ki december 1-jén, Románia nemzeti ünnepén. A 21 gazdasági egység összesen több mint kétezer főt foglalkoztat, és a maximális büntetést, egyenként ötezer lejes bírságot rótt ki rájuk a szigorú hivatal. Többek között olyan nagyvállalatoknak is fizetniük kell, mint a Metro vagy a Praktiker üzletlánc, a Baumax vagy a Bombardier. A december elsejei szabadnapot több más ünnephez hasonlóan törvény írja elő, ezért nem képezi alku tárgyát a munkáltató és az alkalmazott között. Tessenék mondani, az sem jelent enyhítő körülményt, ha a jeles napon magyarokat dolgoztattak?

(szűcs el)

Röviden

Bejelentették az önálló magyar közmédia megszűnését

Bejelentették tegnap, hogy a négy magyarországi közmédia, a Duna Tv, az MTV, a Magyar Rádió és az MTI elveszti függetlenségét, a munkatársak ezután egy közös műsorszolgáltató alapnak dolgoznak majd. A tévék és a rádió pár fős cégek maradnak csupán. Az állománygyűléseken a vezetők azt mondták, hogy lényegében semmi nem fog változni, és tagadták, hogy leépítések lesznek. „Aki tud és akar dolgozni, annak munkája lesz, hiszen sok olyan műsrot kell csinálni, amire eddig nem volt pénzünk és lehetőségünk” – mondta a Facebookon terjedő idézet szerint Medveczky Balázs az MTV vezérigazgatója. A közszolgálati média dolgozóinak jelentős része fekete ruhában ment dolgozni hogy így fejezze ki ellenérzését a változásokkal kapcsolatban.

Tarol Mark Zuckerberg Facebook-sikertörténete

A közösségi háló a legjobb film és a legjobb rendezés kategóriában bizonyult a legjobbnak a Los Angeles-i Filmkritikusok Szövetségének vasárnap esti díjkiosztóján. A legjobb rendezés díját David Fincher megsztva kapta ugyan Olivier Assayazzal, a nemzetközi terroristáról, Illich Ramirez Sanchezről szóló Carlos rendezőjével, aki egyben a legjobb külföldi film rendezője is. A legjobb férfi főszereplő Colin Firth lett, őt A király beszéde dadogós főhőseként nyújtott alakításáért díjazták. Kim Hye-ja a Mother címszerepéért, a fia ártatlanságának bebizonyításáért küzdő anyáért érdemelte ki a legjobb női főszereplő díját. A legjobb női mellékszereplőnek Jacki Weaver találtatott az ausztrál krimiben, az Animal Kingdomban megformált karakteréért, legjobb férfi mellékszereplő Niels Arestrup lett a francia börtöndráma, A próféta maffiózójáért.

Gabriela Motroc bukaresti újságíró szakos egyetemista. Először Brüsszelben

Piebalgst, az Európai Unió fejlesztési együttműködésért felelős biztosát arról, hogy miképpen beszélhetünk adakozásról, meg arról, hogy milyen szegény Afrika, ha mi a Radisson Blu-ban vagyunk elszállásolva, elzárva a világ szemétől, és az EDD-n tárgyaló küldöttektől elkülönítve étkezünk – azon kifogás alapján, hogy a sajtó elsőbbséget élvez sok-sok tekintetben. Piebalgst válasza tényszerű volt: az Európai Bizottság évi 50 milliárd euró költségvetéséből bőven jut olyan rendezvényre, amelyre sok-sok sajtót, sok-sok hivatalnokot lehet meghívni. Így az esemény híre is jobban elmeleg, és a várható eredmények is jobbak lesznek.

Az első nap főeseménye valóságos lehengerelt bennünket, fiatal riportereket, akik számára eddig csak álom volt, hogy az Európai Bizottság tagjai, az EU-s miniszterek közvetlen közelébe kerülhessenek, velük beszélgethessenek. A valósággá vált álom azonban tovább folytatódott, hiszen nem csak az újságírói munkába kóstolhattunk bele, hanem két napig azt is megtapasztalhattuk, hogy milyen érzés „fontos embernek” lenni. Mindenki minket fényképezett, mindenki ránk/nekünk mosolygott, és mindenki ajaja nyitva

A második nap nagy lendülettel kezdődött mindannyiunk számára, éreztük, hogy a világ a lábaink előtt hever – természetesen a szó pozitív értelmében. Mi voltunk azok a fiatal riporterek, akik azért választották ezt a hivatást, hogy érvényesíthessék pozitív elveiket. Egész nap interjúk után szaladtunk, sok dicséret szót és mosolyt kaptunk, és nem csupán az afrikai országok minisztereitől, hanem az Európai Bizottság és Európai Parlament tagjaitól is – azoktól az emberektől, akikkel eddig csak mások írásaiban találkozhattunk. A változás gyorsan bekövetkezett: egyetemistákból hamar komoly újságírókká vedlettünk, és ezt nemcsak a kitűzőnkől tudtuk, mely bármilyen ajtót megnyitott, hanem abból a természetességből is, amellyel az előljárók kérdéseinket fogadták.

Az EDD abban a varázslatos hangulatban ért véget, mint amelyben kezdődött: Franciaország volt elnökének Jacques René Chiracnak lelkesítő beszédével. Charles Michel belga fejlesztési együttműködési miniszter biztató szavai is ugyanezt az optimizmust hordozták – és a legelkeseredettebb afrikai elnököket is arról győzték meg, hogy van élet az EDD után a fejlődő országok számára is. ◀

MÉDIAPARTNER

Prima Rádió
Székelyudvarhely első rádiója!

PRIMÁS VAGYOK, DE NEM VONÓS, REKRENS VAGYOK, A RÁDIÓS!

MŰSOROK:

- ZENES ÜZENETEK
- HÍREK
- VITÁRIS FÉLSÁRA
- HANGOLÓ
- ÉBRESZTŐ
- HUMOR
- KITEKINTÉS
- SZÍNES GRÁK
- AZ ORVOS VÁLASZOL
- KAMARASZÓ
- REPERKATÓ FÉLSÁRA
- MAGAFESZÜLTÉG
- ZARÁNDOKÚTON
- HALLGASSA A PRIMA RÁDIÓT, OLVASSA A PRIMA ÉRTETIT!

www.prima-radio.ro

INGYENES APRÓHIRDETÉSI SZELVÉNY

Név:.....
Cím:.....
.....
tel.:.....

A hirdetés szövege (max. 80 szó)

.....
.....
.....

Mi egyszeri alkalommal ingyen közöljük apróhirdetését.
Postacím: 014820 București, Piața Presei Libere nr. 1,
O.P. 33, C.P. 17
* A kedvezményt csupán magánszemélyek vehetik igénybe, magáncélú hirdetések közzétételére.

SZERDA
2010. december 15.

A nap filmjei

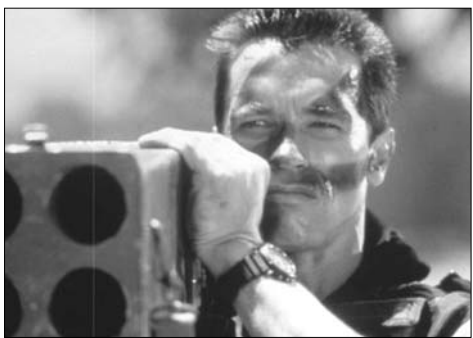
DUNA TV, 21.40
A színes fátyol

Az osztrák Katrin nővére esküvője után kezdi nagyon magányosnak érezni magát, ezért könnyen igent mond apja munkatársra, Dr. Walter Fane házassági ajánlatára. Az orvos magával viszi ifjú feleségét Kínába, majd elhanyagolja őt, ahoggy minden figyelmét tudományos vizsgálatainak szenteli. Magányában Katrin viszonyt kezd a brit nagykövetségen dolgozó Jack Townsennel.

PRO TV, 20.00
Kommandó

Nincs a világon keményebb legény John Matrix tábornoknál: intelligens, semmi sem hozza ki a sodrából, kimagasló fizikumú, és szakértője a harcművészeteknek és a különféle támadó fegyvereknek. Kiemelkedő képességeinek köszönheti egész karrierjét, azt, hogy ő a legkülönb kommandós. És persze emiatt vált különféle katonai és politikai erők kedvelt célpontjává.

RTL Klub, 22.20
Csupasz pisztoly a (z)űrben

A Vegan bolygó gonosz kutatói elrabolják az Egyesült Államok elnökét és a helyére saját klónjukat ültetik. Ugyanezt tervezik a többi ország vezetőjével is, mellyel az a céljuk, hogy átvegyék az irányítást a Föld felett. Ám nem számolnak Richard Dickkel, a bolygóközi ügynökkel, aki szép társa, Cassandra segítségével kiszabadítja az elnököt.

KOSSUTH RÁDIÓ

9.40 8 és fél 10.00 Napközben 12.05 A Hely 12.30 Vendég a háznál 12.57 Harangszöveg 13.00 Déli krónika 13.30 Magánhangzó 14.04 Rádiószínház 14.30 Tebenned bíztunk 15.05 Arcvonalok 16.05 Középről 18.30 Krónika 19.00 Közéleti ütköző 21.30 A nap történései 23.25 Esti beszélgetés

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában 15.00 Híradó, kommentár 15.20 Magyar zenei lexikon 15.30 Közbeszéd - közéleti talk-show

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság 12.00 Híradás 12.15 Miben segíthetünk? 13.05 Zenés üzenetek 14.00 Délutáni váltás Könyvismertető, Kétszrovat 16.00 Híradás, Sport, Rádióújság 17.00 Híradás 17.15 Gazdasági magazin, Összhang 17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás 8.00 Hangoló, Meditáció: adventista egyházi műsor 9.50 Hírek, műsorism. 15.00 Slágeróra 16.00 Hírek 16.15 Vendég a Stúdióban 17.00 Nap-óra 17.30 Jazzmagazin 17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

6.35 Gazdakör
7.00 Hattól Nyolcig
9.00 Második esély (sor.)
9.50 Újrakezdés (olasz sor.)
10.40 Kézművek - Kosárfonó
11.00 Család-barát
11.55 Ízörzők: Porrogszentkirály
12.30 Kívánságkosár
15.00 Híradó
15.15 Kikötő
15.25 Adventi Kalendárium
15.30 Szentendre védett növényei
16.15 A mediterrán Szeged
17.10 Zala Open Formációs Táncfesztivál
18.15 Térkép
19.00 Híradó
19.35 Mese
20.00 Újrakezdés (olasz sor.)
21.00 Híradó
21.15 Közbeszéd
21.40 A színes fátyol (am. rom. dráma, 1934)
23.05 Sport - Esti
23.10 Váltó
23.25 A tél 53 napja (sp. filmdráma, 2006)
0.55 Kikötő - Friss (ism.)
1.10 Híradó (ism.)
1.35 Törzsszavak (ism.)
2.20 Carlo és vendégei
2.55 Lélek Boulevard
3.20 Érdi Tamás zongorázik

m1

6.23 Kárpát Expressz
6.50 Ma Reggel
10.00 Önök kérték! (ism.)
10.55 Nappali
13.01 Híradó délben
13.30 Kárpát Expressz
14.00 Szomszédok (sor.)
14.35 Hrvatska kronika
15.05 Ecranul nostru
15.35 Átjáró
16.05 A Bank utcától Ecuadorig
17.00 Médiaguru Ember kamerával
17.30 Híradó
17.40 Körzeti híradó
17.55 Teadélután
18.30 A Silla királyság ékköve (dél-kor. sor.)
19.35 India - Álmod útján (brazil-indiai sor.)
20.30 Híradó este
20.55 Sport hírek
21.05 Rózságy (auszt. sor.)
22.05 Az Este
22.35 Válik a férfi - válik a nő (am. filmdráma, 2. rész, 1973) - Válik a nő
23.55 Múlt-kor
0.25 Prizma
0.35 Hírek
0.40 Sport hírek
0.50 Ma Reggel (ism.)
2.40 Jegyzetek egy filmhez Indiáról - Szanaá falai (dok. f.)

m2

6.50 Ma Reggel
10.00 Roma Magazin
10.25 Domovina
10.55 Körzeti magazin
11.45 Sorstársak
12.10 Szemünk fénye a gyermek
12.30 Most a Buday!
13.01 Híróra
13.02 Híradó
13.30 Kárpát Expressz
13.55 Záróra
14.45 Aranymetszés
15.35 Irodalom Vas István
15.55 Drága doktor úr (vígj. sor.)
16.50 Rockpódium: Bikini
17.30 Rövidpályás Úszó Világajnokság 2010 (élő) Élő közvetítés Dubaiból
19.25 Átjáró
19.50 Esti mese: Karácsonyi kalendárium, A mikulástanonc
20.05 "Életcélok-hitvallások"
20.10 Therese nővér.com (francia sor.)
21.00 Híradó este
21.25 Sport hírek
21.30 Dublini doktorok (ír sor.)
22.25 Stingers (auszt. krimisor.)
23.10 Záróra
0.00 Optika
0.25 India - Álmod útján (brazil-indiai kaland sor.)

RTL KLUB

6.30 Top Shop
7.00 Autómánia - Autómagazin (ism.)
7.25 Fókusz (ism.)
7.55 Reggeli - Ébresztőshow
10.05 Te vagy az életem (argentin sorozat)
11.05 Top Shop
13.00 RTL Klub Híradó
13.15 ASZTRO Show
14.30 Fél kettő Magazin a legjobb történetekkel
15.20 112 - Életmentők (német akció sorozat)
16.20 Mindörökké szerelem (mex. sor.)
17.10 A szerelem rabjai (argentin sorozat)
18.20 Vacsoracsata
19.30 RTL Klub Híradó
20.05 ValóVilág (2010) (élő)
21.10 Fókusz - Közszolgálati magazin
21.40 Barátok közt (magyar sorozat)
Közben: RTL-hírek
22.20 Csupasz pisztoly a (z)űrben (amerikai-kanadai-német vígjáték, 2000)
Utána: RTL-hírek
0.25 Sikoly (amerikai thriller, 1996)
2.30 Reflektor - Sztármagazin

TV2 TV 2

7.00 Két Testőr
7.25 Tények Reggel
8.00 Mokka
10.00 Stahl konyhája
10.10 Babapercek
10.20 Telekvíz
11.30 Teleshop
12.35 Manatu - Csak az igazság ment meg (német kalandf.)
14.25 Kvízió
15.50 Megamánia (ism.)
16.25 Rex felügyelő (krimisor.)
17.30 Marina (mex.-am. sor.)
18.30 Árva angyal (mex. sor.)
19.30 Tények
20.05 A 40 milliós játszma Utána: Skandináv lottó sorsolás
21.10 Aktív
21.45 Jóban Rosszban (magyar sor.)
22.20 Doktor House (am. sor.)
23.20 Mercy angyalai (am. sor.)
0.25 Megamánia - Megasztár talk-show
0.55 Szellemeikkel suttagó (am. sor.)
1.45 Tények Este
2.15 EZOK.TV 06-90-602-022
Jósok, látók, médiumok!
3.10 Így készült az Üvegigris 3. című film

HÍR TV

7.00 Paletta (ism.)
7.30 Lapzárta (ism.)
Vitaműsor újságírókkal
8.00 Híradó
Friss napi információk
9.05 Rájátszás (ism.)
10.05 Sziluett (ism.)
11.05 Panaszkönyv (ism.)
11.30 Riasztás (ism.)
A rendkívüli események műsorra
12.05 Vonalban (ism.)
Interaktív politikai show-műsor
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama
14.05 Lapzárta (ism.)
Vitaműsor újságírókkal
14.30 Paletta (ism.)
15.05 Különkiadás (ism.)
17.05 Ősök tere
17.30 Paletta
18.00 Híradó - Friss napi információk
18.30 Iskolapélda
19.05 Vonalban Interaktív politikai show-műsor
20.00 Híradó
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó 21
22.35 Lapzárta
23.05 Negyedik (ism.)
23.30 BBC Click
A BBC informatikai magazinja
0.05 BBC Híradó
0.30 Iskolapélda (ism.)

TVR 1

7.00 Reggeli híradó
9.00 Szerelmi bizonyíték (brazil sorozat)
10.00 Profeszionisták
11.00 Nagy emberek a TVR-ben
11.15 Akkor és most (ism.)
11.45 A család sztárja
12.45 A palota legendái: Jumong herceg (dél-kor. sor.)
13.50 Eurovision
14.00 Hírek
14.45 A Delta emberei (ism.)
14.50 Csak Románia!
15.00 Teleshopping
15.30 Hasonszőrűek (ism.)
16.00 Együttélés
17.00 Kontra generáció (ism.)
17.30 Civil szféra Blitz
18.00 Hírek
18.30 A palota legendái: Jumong herceg (dél-kor. sor.)
19.35 Csak Románia! (ism.)
19.40 Sport
20.00 Hírek
20.40 A nap témája
21.00 A mágikus szem
22.00 Eurovision
22.15 Francesca (román filmdráma, 2009)
0.00 Csak Románia!
0.05 Akkor és most (ism.)
0.40 Kurrier TV (ism.)

TVR 2

5.25 Hírek (ism.)
6.15 Teleshopping
7.00 Wild Cart (amerikai sorozat)
8.10 DP 2 Tonomat - szórakoztató műsor
10.00 Nyitott játszma (ism.)
11.00 Vallomások (ism.)
12.00 Hírek, időjárásjelentés
12.30 Biznisz óra (ism.)
13.30 Teleshopping
14.30 Együtt Európába
15.30 Eg és föld között (ism.)
16.00 Wild Cart (amerikai sorozat)
17.00 Hírek, időjárásjelentés
17.30 Vallomások
18.30 eForum
19.00 Biznisz óra
20.00 A térképen túl
20.30 Különleges hadműveletek
21.00 Hubble és tovább
22.00 Hírek, időjárásjelentés
23.00 Heuréka (amerikai kaland sorozat)
23.55 Csak Románia!
0.00 eForum (ism.)
0.30 Atlasz (ism.)
1.00 Vallomások (ism.)
2.00 Biznisz óra (ism.)
3.00 DP 2 Tonomat - szórakoztató műsor (ism.)

PRO TV

6.00 Happy Hour - szórakoztató műsor (ism.)
7.00 Pro Tv hírek, Sport, Könyvbemutató
10.00 A születés (amerikai filmdráma, 2006) (ism.)
12.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sorozat, ism.)
13.00 Pro Tv hírek, Sport, időjárásjelentés
13.45 Karácsonyi üdvözlöt

(amerikai családi film, 2006)
16.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sorozat)
17.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.00 Kommandó (amerikai akciófilm, 1985)
22.00 Europa League: Napoli-Steaua labdarúgó mérkőzés (live)
0.00 Dexter (amerikai sorozat)
1.00 Kommandó (amerikai akciófilm, 1985) (ism.)
2.30 Pro Tv hírek, időjárásjelentés (ism.)

ANTENA 1

6.00 Híradó, Sport, időjárás
8.00 Jó reggelt - Razvan és Dani műsora
10.00 Sajtószemle Mircea Badeaveal
11.15 Visszatérés a kis jethihez (Nagytappancs 2.) (amerikai családi film, 1997)
13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
14.00 Egy rémrendes család (amerikai sorozat)
14.30 Csillagháló - szórakoztató műsor (ism.)
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
17.00 Közvetlen hozzáférés - Simona Gheorghe műsora
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
20.30 Kikezdesz a szökkel? - verseny show Dan Negru-val
22.00 Vad nárcisz (román sorozat)
23.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (ism.)
23.45 Egy bűnös show - Dan Capatos szórakoztató műsora
1.00 Game show: Face the Pro
2.00 Bond-al a Temzén

PRIMA TV

7.00 Kandikamera
7.30 Specialisták - talk show
8.20 Sport Florentinával
8.30 Teleshopping
9.15 Az elátkozottak utazása (angol f. dráma, 1976)
11.30 Mondenii (ism.)
12.00 Nyakában az egész világ
12.30 Teleshopping
13.15 Kandikamera
13.30 Teleshopping
14.00 A cég embere (francia-angol-am. vígj. 2000)
16.00 A cseresznye e tortán (reality show) (ism.)
17.00 Lököttek (román vígjáték sorozat) (ism.)
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 Kötelkedők krónikája - szórakoztató műsor
22.15 Lököttek (román vígjáték sorozat)
23.00 Mondenii Show
23.30 Pókerklub - reality show (ism.)
0.30 Eláultak a szerelemben
1.30 Hírek (ism.)
2.30 Az elátkozottak utazása (angol f. dráma, 1976) (ism.)

DISCOVERY

7.00 Motorkerékpár-építő VB
8.00 Újjáépítők
9.00 Halálos fogás - Kansas nincs többé
10.00 Piszkos munkák
11.00 Végzetes másodpercek
12.00 Amcsi motorok - McCuff motor
13.00 Túlélés törvényei
14.00 Állítólag... - Mondások
15.00 Piszkos munkák - New York-i piszkos munkák
16.00 Hogyan készült? 17.00 Halálos fogás - Dicső napok
18.00 Amcsi motorok - NY Giants motor
19.00 A túlélés törvényei
20.00 Állítólag... - A Hindenburg léghajó rejtélye
21.00 Hogyan készült? 21.30 Amerika kapuja - Csapás a fekete piacra
22.30 Túlélőpár-baj - Mocsárban
23.30 A túlélés törvényei
0.30 Alaszka-hegység
0.30 MacIntyre alvilági útikalauza
1.30 Amerika határain
2.30 Végzetes másodpercek

VIASAT 3

9.10 Gyilkos sorok 10.05 Egy kórház magánélete
11.10 Tuti gim (sorozat)
12.05 KicsiKÉM - Sir Austin Powers 2. (ism.)
14.10 Monk (sorozat)
16.05 CSI (sorozat)
17.00 Gyilkos számok (sorozat)
18.00 Feleségcsere 19.00 Egy kapcsolat szabályai (sorozat)
19.55 A dadus (sorozat)
21.00 Jóbarátok (sor.)
21.30 CSI (sorozat)
22.30 Született detektívek
23.30 Esküdt ellenségek

SPORT.RO

7.00 Hírek 10.00 Pontos sportidő 12.00 Hírek
12.20 Europa League: Steaua - Liverpool, Utrecht - Napoli
13.10 Pontos sportidő 14.10 Külön kiadás 15.00 Hírek
16.00 Komolyan 17.00 Örüljünk a focinak!
18.00 Hírek 19.05 Örüljünk a focinak!
21.00 Sport.ro Hírek 22.00 Europa League: Liverpool - Utrecht labdarúgó mérkőzés (live)
0.00 Örüljünk a focinak!

ACASĂ

9.45 Rosalinda (sorozat)
11.15 Elátkozott paradicsom (sorozat)
12.30 Tengernyi szenvedély (sorozat)
14.00 Marina (sorozat)
15.15 Clase 406 (sorozat)
16.30 Rosalinda (sorozat)
17.30 Igaz történetek
18.30 Tengernyi szenvedély (sorozat)
19.30 A tiltott gyümölcs (sorozat)
20.30 Szerelm és becsület (sorozat)
21.30 Analia másik arca (sorozat)
22.30 Éjszakai történetek
23.30 Hét bűn

FILM+

8.05 Fehér leander (amerikai filmdráma)
10.00 Televíziós vásárlás
13.05 Biztosítási család (holand akciófilm)
15.00 Cserebere szerelem (am.-kan. romantikus vígjáték)
16.40 Mell-bedobás (am. vígjáték)
18.20 1200 fok - A halál alagútja (osztrák-német-szlovák filmdráma)
20.15 Jack Hunter - A fáraó sírja (amerikai kalandfilm)
22.10 A harag napja (magyar-angol akciófilm)

KANAL D

8.00 Árulás a családban (sor.)
10.00 Menyet anyának 5
12.30 Hírek
13.15 Légy az anyém (reality show)
15.00 Teleshopping
15.15 1001 éjszaka (török sor.)
16.45 Célpontban
18.45 A nap híre
19.00 Hírek
20.00 Menyet anyának 5 (reality show)
20.30 Légy a házastársam! (reality show)
22.00 Ezel (török krimi sorozat)
23.30 Cáparajzás (amerikai akciófilm)

ETV

7.00 Napraforgó - reggeli magazinműsor
9.00 Zene 16.00 Délutáni Híradó
16.15 Zene 16.35 Kárpát Expressz
17.00 Átjáró
17.30 Délutáni Híradó
17.40 Reggeli terefere (ism.)
17.55 Zene 18.30 Híradó
19.00 Hitélet
19.30 Híradó
20.00 Lakatos Iván. Kék mezőben
20.35 Zene 2. rész, dokf.
20.35 Zene 21.00 Hitélet ism.
21.30 Híradó
22.00 Átjáró ism
22.30 Híradó

December 14., kedd

Az év 51. hete és 348. napja, hátravan 17 nap

Ma **Szilárd** nevű olvasóinkat köszöntjük. A Szilárd férfinév magyar nyelvújítási alkotás a Konstantin magyarítására. Női párja: Szilárda. Holnap **Valér** napja van.

Évfordulók

- 1575-ben Báthory István erdélyi fejedelem Lengyelország királya lesz.
- 1954-ben született Závada Pál magyar író, szerkesztő, szociológus.

Recept

Tepsiben sült meggyes palacsinta

Hozzávalók: 4 egész tojás, 4 evőkanál kristálycukor, 2 dl tej, 7 csapott evőkanál liszt, 2 evőkanál szénsavas víz, kevés sütőmargarin, 1 üveg kimagozott meggybefőtt, porcukor, vaníliásodó. **Elkészítés:** A sütőhöz tartozó tepsit kibéleljük sütőpapírral, és 200 fokra előmelegített sütőben kb. 5-6 perc alatt előmelegítjük. Robotgéppel a tojásokat kikeverjük, hozzáadjuk a cu-

kor felét, és krémesre dolgozzuk. Majd hozzáadjuk a tejet és evőkanalanként a lisztet. Végül az ásványvizet. A meleg tepsit kivesszük, a sütőpapírt margarinnal megkenjük. Majd ráöntjük a tésztát és elsimítjuk. Megszojrujuk a maradék cukorral és a magozott meggyel. Ízlés szerint fahéjjal szórhatjuk. Visszatoljuk a sütőbe, és 200 fokon (vagy hagyományos sütőben 3-as álláson) kb. 12-15 perc alatt készre sütjük. Kivéve a sütőből, még azon melegében a sütőpapír segítségével feltekerjük. Tálaláskor vaníliásodóval tálaljuk.

Vicc

Karácsonykor a nagymama vízipisztolyt ajándékoz az unokájának. A lánya dühösen fordul a nagyihoz: – Anya, hogy vehettél neki ilyen ajándékot?! Már nem emlékszel, mennyire dühös voltál, amikor a vízpisztolyunkkal mindent összefröcskoltunk? A nagy elmosolyodik: – Dehogynem, nagyon is...

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Többnyire erősen felhős vagy borult lesz az ég. Sokfelé valószínű ismételt havazás, hózápor. Az északi szél főként a keleti területeken erősödik meg. A legmagasabb nappali hőmérséklet -1 és -4 fok között alakul.

A következő napok időjárása

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	-3°C	-11°C
Brassó	-3°C	-9°C
Bukarest	-1°C	-8°C
Csikszereda	-3°C	-9°C
Kolozsvár	-4°C	-10°C
Marosvásárhely	-3°C	-13°C
Nagyvárad	-3°C	-12°C
Szatmárnémeti	-3°C	-12°C
Temesvár	-3°C	-11°C

Zokni

Pár nélküli zokni a pszichológusnál....

Horváth István

HIRDETÉS

Egyet fizet, kettőt kap!

ÚMSZ-előfizetési akció – 2011

Fizessen elő 2011-re az **Új Magyar Szóra**, és ajándékozza meg szeretteit, barátait, ismerőseit egy **ingyenes ÚMSZ-előfizetéssel!** Ha 2010. december 20-ig előfizet egy teljes évre, 150 lejért eljuttatjuk a lapot két különböző címre: az Ön címére, illetve egy Ön által megjelölt személy címére is!

Figyelem! Az akció csak olyan előfizetőinknek szól, akik közvetlenül a kiadónak vagy területi megbízottainknak fizetik ki az egyéves díjat. A postától, illetve a terjesztői cégektől ne kérje a kedvezményt!

Területi megbízottaink házhoz mennek, Önnek csak egy telefonhívásába kerül:

- Hargita, Kovászna, Maros, Brassó:** Baricz István, 0748 314.609.
- Kolozsvár és környéke:** Tósa András, 0788 715 481.
- Nagyvárad és környéke:** Béres Attila, 0788 318 353.

Amennyiben postai utalvánnyal (mandat postál) szeretné elküldeni az előfizetés ellenértékét, a következőképpen töltsd ki:

Destinatár: Béres Attila, la Editura Scripta S. A.
Adresa: OP 9 CP 49, Localitatea: Oradea, Jud.: Bihor.

Ne felejtse el a saját, pontos címét feltüntetni a postai utalványon, illetve az utalvány hátoldalára, az üres helyre beírni a kedvezményezett olvasónk pontos nevét és címét. Így az illető is egy teljes évig kézhez veheti napilapunkat!

Előfizetési árak 2011-re:

- 1 hónap: 15 RON
- 3 hónap: 38 RON
- 6 hónap: 75 RON
- 12 hónap: 148 RON

2 (személy) x 12 hónap: 296 RON HELYETT
2 (személy) x 12 hónap: 150 RON (megtakarítás: 146 RON)!

További információkért forduljon

Béres Attilához, a 0788-318 353-as telefonszámon!

Megemlékezés

Idő

az elfoglaltságunkat élvező a szenvedélyeinket gúnyoló a rajtunk nevető a fölöttünk álló a minket elválasztó

Mikó András

1978 okt. 8. – 1997 dec. 14.

Tizenhárom éve halt meg Mikó András, 19 éves korában.

Válogatott műveinek kiadását Dr. Fried István, a szegedi Bölcsészkar professzora, így méltatja: „Egy »nagy« költészet alaprajza készült el, nem egyszerűen ígéretes indulás (persze, az is), hanem jó néhány darabjában antológia-vers, egészében olyan verseskötet, amely nyugodtan minősíthető az egész magyar irodalom nyereségének.”

Kegyelettel és fájdalommal emlékezünk rá, családja és barátai

***	GYAKORI FESTMÉNY-TEMA	HAJÓ EPITÉSÉRE VALÓ PALYA	NAGYON REGI	GUMI-TÖMLŐ	A PANASZ SZAVA	PÁROS COPF!	KÖRÖKOZÓ LAKIK BENNE	KIS ORSÓLYA	SZOKNYÁS NÉP
NEHEZKESSEN JÁRO									
NATRIUM-KLORID			TÖRÖK ZASZLÓ VOLT						
HELYERE TESZ			FATUSKO				BECÉZETT ZSOFIA		
PANASZOS HANGOT AD							ELHALASZT		
CSEL-GANCS FOKOZAT				FORMA					
EGNI KEZDI!		RUHAT KILTISZTÍTAT		HOSSZÚ VEKONY HAJTÁS					
FRANCIA NEVELŐ		BECÉZETT ERIKA		ANNAK ELLENÉRE				ÜVEG (RÓV)	
SZARMAZIK				EPOSZ-KEZDETI!				UGYANAZ (RÓV)	
ESZLEL					ELALÉL				
					RÖVID KÖTŐSZÓ				

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Ha nem úgy mennek a dolgok, ahogyan szeretné, fogja a csillagokra! Lazuljon el, és ne törődjön a világ bajával.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Bizonyára szívesen elutazna valahova, de a teendői miatt most nem engedhet meg magának hosszabb távollétet.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

A mostani időszakot sikeresnek mondhatja. Figyeljen a környezetében levőkre is.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

Ha több pénzhez akar jutni, több időt kell a családjától távol töltenie. Egy megértő társra van szüksége.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

Ne bízson abban az emberben, akit csak pár napja ismer. Hajlamos arra, hogy felszínesen ítéljen meg másokat.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Ha érdeklő a szellemtudomány, ma meglepő következtetésekre juthat bizonyos életterületeken. Megoldást találhat arra, amire eddig nem sikerült.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

A csillagok szerint többet kellene foglalkoznia önmagával, ezek a napok kiválóak önkényeztetésre. Egy gyógyító fürdő csodát tehet! **SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)** Elképzelhető, hogy megtorpan egy feladat előtt. Pedig nehéz elhinni, hogy ön megijed bármitől is. Egy közelmúltbeli kudarc tépázta meg az önbecsülését.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Ne hagyja kizsákmányolni magát! Semmi szüksége arra, hogy áldozatokat hozzon. Tudjon nemet mondani.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

A szokásostól eltérő módon reagál mindenre. Valami megzavarhatta. Provokatíván viselkedik, és észre sem veszi.

VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.)

Most nem hallgat senkire, megy a saját feje után. Egy váratlan esemény kizökkent a megszokott kerékvágásból.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Egy jó hír örvendeztetheti meg. Még az is elképzelhető, hogy beteljesül egy vágya. Viszont semmit nem adnak ingyen, lehet, hogy áldozatot is kell hoznia.

Új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:

013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő: Salamon Márton László

Vezető szerkesztő: Cseke Péter Tamás

Vezető publicista: Agoston Hugó

Főmunkatársak:

Biró Béla, Gyulay Zoltán, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők:

- Moldován Árpád Zsolt (Aktuális)
- Bogdán Tibor (Háttér)
- Baló Levente (Kultúra)
- Szakács Zsuzsanna (Gazdaság)
- Turós-Jakab László (Sport)
- Farkas István (Média)
- Orosz Anna (Életmód)
- Szonda Szabolcs (Színkép)

Olvasószerkesztők:

Osváth Annamária, Nyáguly András

Tudósítók:

- Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0728-780582 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárad), Horváth István – 0747-517574 (Csikszereda), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő:

Tofán Levente

Grafikus:

Horváth István

Tördelőszerkesztők:

Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser:

Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:

- Baricz István – 0788-488739, Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Jogtanácsos:

Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:

- 1 hónapra 15 lej,
- 3 hónapra 38 lej,
- 6 hónapra 75 lej,
- 12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közzölje.

Lapunk megjelenését támogatja a

Csak nyolcan folytatják

Jégkorong

T. J. L.

▶ Vasárnap este véget ért a magyar–román közös jégkorongbajnokság, a MOL Liga alapszakaszának, a Ferencváros–Újpesti TE zárómérkőzésének eredménye (12-5) nem befolyásolta a végső sorrendet, amely az alábbi: 1. HSC Csíkszereda 72 pont (161-73), 2. Dab.Docler Dunaújváros 70 (170-85), 3. Miskolci JJSE 66 (163-96), 4. Vasas HC 63 (136-75), 5. Ferencváros 52 (128-117), 6. Braszói Fenestela 68 46 (116-103), 7. Sapa Fehérvári AV19 32 (97-148), 8. Steaua Rangers 28 (91-161), 9. Újpesti TE 3 (68-272). Steaua Rangers és az Újpesti TE két győzelemig tartó párharcban dönti el, melyikük jut a negyeddöntőbe, és játszhat majd a csúcsokkal, ma és holnap Bukarestben játszanak, s – ha még kell – szombaton az Újpesti Jégcsarnokban. E párharc győztese december 21-én és 22-én Csíkszeredában találkozik az alapszakaszgyőztes HSC-vel. A másik három negyeddöntős párosítása: Dab.Docler Dunaújváros–Sapa Fehérvár AV19, Vasas HC– Ferencváros, Miskolci Jegesmedvék–Fenestela 68. Az első két mérkőzésen az előkelőbb helyen záró együttesek lesznek a pályaválasztók, és az esetleges harmadik meccset rendezik az alapszakaszban hátrébb zárók otthonában. ◀

Svéd bravúr az Eb-n

Kézilabda

Turós-Jakab László

▶ Érdekes eredmények születtek a dán–norvég közös rendezésű, 9. női kézilabda-Európa-bajnokság hétfői játéknapiján, az első középdöntőcsoportban tovább bonyolódott a helyzet.

A lillehammeri Hakons Hallban először a pont nélküli franciák és a hollandok léptek pályára. Olivier Krumbholz francia szövetségi kapitány is kénytelen volt élni a keretváltóztatás lehetőségével, hiszen a szlovénok elleni mérkőzésen Sophie Herbrecht lesérült. A tapasztalt játékos helyét Angélique Spincer vette át, aki mindjárt a bemutatkozá-

son meghálálta a bizalmat. A végig szoros meccsen ő volt az, aki az utolsó percben két büntetőt is értékesített, és csapata végül így nyert 23-21-re. A vesztes csapatból csak Maura Visser (9 gól) emelkedett ki teljesítményével, míg a másik oldalon 11 játékos volt eredményes, s a csapatjátékot dicsérte, hogy senki sem szerzett háromnál több gólt.

A címvédő norvégok elleni megaláztatást (13-34) kihevert magyarok a kiszámíthatatlan ukránokkal vívtak nagy csatát. A kiegyensúlyozott első játékrészben egyik küzdőfél sem tudott két gólnál nagyobb különbséggel vezetni. Szünet után a Mátéfi-gárda erősített bele, a 38. percben 18-14-re elhúzott,

de a 46. percben ismét döntetlenre álltak, 20-20. A izgalmas hajrában végül sikerült felülkerekedniük a magyaroknak (26-25), bár Szucsánszki 58. percben szerzett utolsó gólját követően is maradt izgalom. A győztesektől Szucsánszki (6), Verden (4), Kovacsics (4), Tóth (3), Bódi (2), Tomori (2), Bulath (2), Vincze, Szabó és Sopronyi volt eredményes, míg a másik oldalon a Pidpalova (9)–Manaharova- (7) duó vitte a nehezét.

A bomba az első középdöntőcsoport vasárnap esti zárómérkőzésén robbant, amelyen a svédek simán nyertek az olimpiai bajnok, címvédő norvégok ellen, 24-19 (13-6). A háromkoronások kivédekeztek az addig

hibátlan norvégokat, s a második féldő elején már nyolc góllal is vezettek (14-6). Torstenson 7, Wiel Freden pedig 6 gólig jutott, míg a vesztesektől Alstad mindössze 5-ig.

E váratlan eredmény csökkentette a magyarok továbbjutási esélyeit. Az elődöntőhöz ma a hollandokat, holnap pedig éppen a svédeknek kellene megverni, és lehet, hogy még ez is kevés lesz a négybe kerüléshez. A svédeknek ugyanis pontot kellene veszíteniük ma a franciák ellen, vagy a norvégok újabb botlásában lehet reménykedni. Könnyen összejöhöz egy magyar–norvég–svéd hármas pontegyenlőség, s ez esetben a norvégok elleni 13-34 miatt a magyaroknak gyakorlatilag lehetetlen lenne a továbbjutás. Így tehát az 5. hely megszerzése a legelérhetőbb cél, ehhez pedig le kell győzni a hollandokat.

A herningi II. középdöntő csoportban lapzártá után játszottak, spanyol–montenegrói, román–horvát és dán–orosz párharcokat rendeztek. E találkozókat megelőzően a szextettben Dánia (4 pont, 47-41), Oroszország (2p, 52-48), Románia (2p, 52-51), Montenegró (2p, 52-51), Horvátország (2p, 53-58), Spanyolország (0p, 45-52) volt a sorrend.

A románok ma a montenegróiakkal (17.45 óra, TVR 2), csütörtökön pedig az oroszokkal (17.45 óra, TVR 2) találkozhatnak. ◀

Hiába örül Tóth Timea: a svédek norvégok elleni győzelme csökkentette a magyar lányok esélyeit

Röviden

Továbbjutást céloznak

Egy-egy román, illetve magyar férfi-kosárlabdacsapat játszik ma a FIBA Euro-Challenge-kupa fordulójában. Az F jelű kvartettben a Steaua Turabo idegenben mérkőzik meg a belga Antwerp Giantsszel, a 21.30-kor kezdődő mérkőzésről a Sport.ro számol be élőben. Idegenben lép pályára az A csoportban érdekelt Szolnoki Olaj is, orosz földön, a veretlen sereghajtó Nyizsnij Novgorod otthonában.

Higgins feltámadása

Hiába vezetett 7-2-re, majd 9-5-re a tíz győzelemig tartó fináléban, a walesi Mark Williams végül alulmaradt az Egyesült Királyság sznukerbajnokságának idei döntőjében. A skót John Higgins huszárós hajrával nyert 10-9-re, és sikerével ismét a világrangsor élére ugrott, megelőzve a világbajnoki címvédő ausztrál Neil Robertson. Telfordban a „Wishaw-i Varázsló”-nak becézett Higgins,

1998 és 2000 után harmadszor nyerte meg a szigetországi rangos viadalt, nálánál több elsőszéggel csak az angol Mark Davis (6), a skót Stephen Hendry (5) és az angol Ronnie O'Sullivan büszkélkedhet. A telfordi döntő győztese 100, vesztese pedig 46 ezer fontot kasszírozott, Mark Williams pedig három pozíciót javítva korábbi helyezésén feljött a világrangsor harmadik helyére.

Idén nincs ítélet

2010-ben már nem lesz ítélethirdetés a spanyol Alberto Contador doppingügyében – jelentette be Pat McQuaid, a Nemzetközi Kerékpáros-szövetség (UCI) elnöke. A Nemzetközi Doppingellenes Ügynökséggel (WADA) együtt az UCI lehetőséget adott Contadornak, hogy elmagyarázza, mi történt. A spanyol kereskesnek a fertőzött hússal kapcsolatos történetét most szakértők vizsgálják, s ezért biztos, hogy nem lesz idén döntés.

Az Estudiantes az argentin bajnok

Az Estudiantes nyerte meg Argentínában az őszi Apertura labdarúgó-bajnokságot, miután vasárnap hazai pályán 2-0-ra legyőzte az Arsenalt. A La Plata-i klub története ötödik bajnoki címét szerezte meg. Ez volt Alex Sabella első bajnoki sikere edzőként az Estudiantesszel, mellyel tavaly megnyerte a Libertadores Kupát. A szakember játékosként két bajnoki aranyat gyűjtött be.

Képtelen nyerni a Chelsea

Labdarúgás

Híresszefoglaló

▶ Sorozatban ötödik bajnoki mérkőzésén maradt nyeretlen a Chelsea, amely az angol labdarúgó-Premier League 17. fordulójának vasárnapi játéknapiján 1-1-re mérkőzött „idegenben” a Tottenhammel. A White Hart Lane-en Pavljucsenko (16. perc) szerzett vezetést a Hotspurnak, Drogba a 71. percben egyenlített, majd a 92. percben büntetőt hibáztatott. A címvédő Kékkel elmentében, a Tottenham Hotspur zsinórban hatodik meccsén maradt veretlen és ott lohol a négyes élboly nyomában. A lapzártá után befesződött csúcsrangadó, a Manchester United–Arsenal-találkozó előtt utóbbi vezette a tabellát a szintén 32 pontos Manchester City, a Manchester United (31), a Chelsea (31), a Tottenham (27) és a Bolton Wanderers (26) előtt.

Az olasz Serie A 16. fordulójának vasárnapi zárómérkőzésén a Juventus 2-1-re nyert a Lazio ellen, így nem nőtt hátránya a listavezető AC Milannal szemben. A Delle Alpi-n Chiellini (2.) és Krasic (90+4.), illetve Zarate

(14.) volt eredményes, vereségével a római gárda lecsúszott a dobogóról. A 36 pontos AC Milant három 30 pontos csapat, a Juventus (gólaránya 31-16), a Napoli (25-17) és a Lazio (21-14) követi, míg Adrian Mutu Fiorentinája a 13., helyen tanyázik, 19 ponttal és negatív gólaránnyal.

A spanyol Primera División 15. fordulójának vasárnapi játéknapiján simán nyert az FC Barcelona és a Real Madrid is, a katalánok 5-0-ra verték a Real Sociedadot, a királyi gárda pedig 3-1-re diadalmaskodott Zaragozában. Lionel Messi két gólt szerzett, Cristiano Ronaldo pedig egyet, a két csatárzenit 17 góllal vezeti az ibér góllövölést. További eredmények: Athletic Bilbao–Espanyol 2-1, Hércules–Málaga 4-1, Real Mallorca–Racing Santander 0-1, Sporting Gijón–Levante 1-1. A Valencia–Osasuna-találkozót lapzártá után rendezték meg. A Barcelona (40 pont) vezet a Real Madrid (38), a Villarreal (30), az Espanyol (28), a Valencia (24) és az Atlético Madrid (23) előtt.

A német Bundesliga 16. fordulójának vasárnapi zárómérkőzésén az FSV Mainz

05 hazai pályán kapott ki 1-0-ra a Schalke 04-től és lekerült a dobogóról. Az őszi zárófordulót megelőzően a Borussia Dortmund (43 pont) vezet a Bayer Leverkusent (32), a Hannover 96 (31), az FSV Mainz 05 (30), az SC Freiburg (27) és a címvédő Bayern München (26) előtt.

A francia Ligue 1 17. fordulójának vasárnapi mérkőzésein: Girondins Bordeaux–Stade Rennes 0-0, Olympique Lyon–Toulouse 2-0, AS Monaco–Saint-Étienne 0-2. Az élcsoport: 1. OSC Lille 31 pont, 2. Paris Saint-Germain 30, 3. Ol. Lyon 29, 4. Rennes 28, 5. Ol. Marseille 27, 6. Brest 26.

Két év tesztelés után vizsgálatnak az egyszerű lebonyolításhoz a belga labdarúgó-bajnokság élvonalában, azaz nem lesz rájátszás az alapszakasz zárultával. A profi liga döntésének hátterében az áll, hogy a klubok, illetve a nézők megítélése szerint nehezen követhető a kipróbált szisztéma. Az érvényben lévő szabályok szerint a bajnoki címről, a nemzetközi kupára jogosító, illetve a kiesést jelentő helyekről rájátszás dönt. A voksoláson 12 klub támogatta a régi rendszer leporolását. ◀

Feszült a hangulat a Gépész utcában

Labdarúgás

T. J. L.

▶ A téli szünet nem hozott pihentető nyugalmat Románia labdarúgó-bajnoka, a CFR 1907 háza táján. Az idegenlégiósok nagy része már hazautazott az ünnepekre, de többüknek már nem kell visszatérniük Kolozsvárra. A „vasutasok” tán legnépszerűbb játékos, a francia-portugál Antonio Da Silva, azaz Tony már el is köszönt a szurkolóktól, a hátvád feltehetően a luzitán pontvadászatban szereplő Vitoria Guimaraesnél folytatja, miután 115 alkalommal szerepelt a kolozsvári alakulat mezében.

Iuliu Mureșan klubelnök szerint Hugo Alcantara szerződését is felbontották, bár minderről a brazil hátvéd mit sem tud. „Júniusig érvényes szerződésem van, hivatalosan csak annyit közöltek velem, hogy az átigazolási listára kerültem” – nyilatkozta a sajtóban Alcantara. A média már azt is kifürkészte, hogy a „feketelistán” Boris Peskovic szlovák hálóőr, Ferdinando Sforzini olasz és Yssouf

Kone elefántcsontparti csatár neve is rajta van, szolgálataikra nincs többé igény. Pásztkány Árpád csapattulajdonos a napokban megerősítette, hogy a fent említett öt játékos valóban az átigazolási listán van.

Pásztkány Lacina Traoré ügyében is megszólalt. Bár a 23 éves elefántcsontparti játékosról az a hír járja, hogy előszerződést írt alá az angol élvonalbeli Fulhammal, a csapattulajdonos azt állítja, hogy 2011 nyaráig nincs szó távozásáról. „A szigetországból valóban érdeklődnek Traoré iránt, de nem a Fulham, hanem jóval rangosabb csapatok” – nyilatkozta Pásztkány.

A csapattulajdonosnak most edzőgondjai is vannak, hiszen bár elképzelhetőnek tartja, hogy Alin Mintean előlépjén „ideiglenes” státusból, egyelőre nincs tréneri könyve, Pro-licenc. A Gépész utcai alakulat vezetésének kívánságlistáján állítólag 17 edző neve szerepel, nincs viszont rajta a Ioan Ovidiu Sabău. Állítólag Giovanni Trapattoni is szívesen edzené a kolozsvári csapatot, a portugál Jaime Pacheco pedig csak egy jelle vár. ◀

Negyven év igaz meséje

Négy évtizedes a székelyudvarhelyi művészeti oktatás, intézményes formában

„Megakoncert”. A Székelyföldi Szimfonikusok Zenekara és a Szentegyházi Gyermekkórus közös fellépése

Már több éve koncertezik, és a várostól a negyvenedik évforduló ünnepein saját termet kapott ajándékba. Az elmúlt években rangos itthoni és külföldi vendégművészeket láttak vendégül, akik szívesen tettek eleget a felkérésnek. Ez az intézmény a Székelyföldi Szimfonikusok Zenekara, amely azt ünnepli, hogy az év szeptemberében a székelyudvarhelyi művészeti oktatás intézményes formája fennállásának negyvenedik évfordulójához érkezett. **18-19. oldal**

Sokszínűség – a válság ellen

A színház nagy erővel működik. Mint ha pótolni akarná azt, amit a válság megbénított, illetve kilopott a zsebünkből. Alig ért véget Aradon az IFESZT, máris szaladhattam Bukarestbe, a Tándárica Színház nemzetközi fesztiváljára. Ahol rendületlenül folyt az előadások reggel, este, éjszaka; zajlottak a könyvbemutatók; kiállítás nyílt; a meghívott mesterek workshopon árulták titkaikat stb.

És közben a Bukaresti Nemzeti Színház is tartott egy meghökkentő bemutatót, a Hólavínát. Miután egy hónap alatt elzúgott a jég, és az ország első színháza színre vitt egy magyar darabot – ilyen csoda nem volt legalább negyven éve; amióta közelebbről figyelem a bukaresti színházi életet, nem találkoztam vele. Most viszont a Thuróczy Katalin Macskalépcsője által vágott résen bejött egy kortárs török darab is. Oszmán barátaink művei sem túlekedtek eddig a bukaresti Nemzeti deszkáin.

A Tándárica Színház fesztiválján pedig – a jó hagyománynak megfelelően – láthattunk cseh marionettet (el is tátottuk a szánkat), Franciaországból pedig egy magyar–román mimes-páros tisztelte meg a fesztivált, Bulgáriából egy rendkívül profi bábos társulat (hozzájuk is elmehetnénk vagy egyszer műhelygyakorlatra), láthattunk egy török és egy izraeli bábszínházi produkciót is, persze a hazai előadások sorozata mellett.

De nem nyugodhatunk a babérjainkon: holnap bemutató lesz az Állami Zsidó Színházban. Erről majd később... Most beérjük avval, hogy regisztráljuk: színházainkban helyet kaptak és hódít a sokszínűség. Legalábbis lelkiekben legyőztük a válságot. Csak azok az anyagiak ne lennének...

Zsehránszky István

„Ez a koktél jól sikerült”

2010-ben, májustól szeptember végéig a Mioritics Egyesület Mihai Dragomir vezetésével egy teljes programot bonyolított le, amelynek rendeltetése a szász parasztvárral megerősített dél-erdélyi falvak kulturális és társadalmi életének feltámasztása. A pályázat neve: Kulturális utazás a templomerődökhöz – 14 állomással olyan falvakban, amelyek immár többé vagy kevésbé ismeretké váltak, Szeben–Medgyes-Segesvár–Kőhalom–Ágota körzetében bekerültek a kulturális turizmus hálózatába. Persze továbbra sincsenek megfelelőképpen karbantartva e mérhetetlenül nagy művészeti, építészeti, illetve történelmi értéket képviselő építmények, jóllehet közülük egyesek már ott szerepelnek az UNESCO által védettnek nyilvánított műemlékek világlistáján.

17-20. oldal

Mihályfalván (németül Michelsdorf, románul Boarta), a kolozsvári Passagio régizene-együttes lépett fel

Lesz-e magyar színháza Aradnak?

„December 14-én megszületnek azok a döntések, amelyek következtében az oktatási törvény életbe fog lépni úgy, hogy mindazok a részei, azok a fejezetek, pontosabban a kisebbségek anyanyelvén folyó oktatás, a kisebbségi fejezet változatlanul lép érvénybe, beleértve azt is, hogy a román nyelvet és irodalomtörténet speciális tankönyvek és speciális tanterv alapján tanítják, és ugyanúgy lesz a számonkérés, a vizsgáztatás is. Az úgynevezett kimenő osztályokban pedig – a nyolcadik, illetve a tizenkettedik osztályban – a történelem és a földrajz oktatása anyanyelven fog történni” – fejtette ki Király András a lapunknak adott interjújában. Az oktatásügyi államtitkár Arad megyei RMDSZ-elnöként arról is beszél, hogy a Maros parti város önálló magyar színházat szeretne. „Az aradi magyar kamaraszínház elérte azt, hogy előadásai szinte mindig telt házasak. Következő lépés az lenne, hogy önállósítsuk a kamaraszínházat, és hátha az 1948–49-es évad óta először ismét sikerül egy nagyszínpadi társulatot is létrehozni az aradi magyarság számára” – reméli Király. **15-20. oldal**

Akit nem kerget a tatár

Interjú Sali Negiattal, az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatalának államtitkár-helyettesével

A Kisebbségi Tanács továbbra is részesül a román kormány pénzügyi támogatásában, így azt gondolom, hogy nemcsak folytatni tudjuk a megkezdett tevékenységet, de bővíteni is – jelentette be az Új Magyar Szónak adott interjújában Sali Negiat romániai tatár kisebbségi vezető, az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatalának államtitkár-helyettese.

ÜMSZ

► **A romániai tatár közösséget a Török-Muzulmán Tatárok Demokratikus Egyesülete (UDTTM) képviseli, mely rögtön a rendszerváltás után jött létre. Románia lakosai közül 0,11 százalék vallotta magát tatárnak a 2002-es népszámláláskor. Ön a tatár kisebbségi szervezet egyik alapítótagja. Mit kell tudnunk erről az egyesületről?**

– A tatár közösséget képviselő szervezet vallási és etnikai egyesület, mely a többi kisebbségi képvisellel együtt azért jött létre, hogy a közösség támogatása mellett, a kisebbségek identitásának megőrzéséért harcoljon, hogy a kisebbségek egyenrangú állampolgárok lehessenek. Az egyesület már húsz éve ez irányban tevékenykedik. Központi székhelye Konstancán van, de több mint negyven területi irodával rendelkezik a megyékben. A tatár közösség nagy része Dobruzdzásban él, többségében Konstanca és Tulcea megyékben. A romániai tatárok egyesülete, mint ahogy a többi kisebbségi képviselő is kulturális, szociális, gazdasági és sporttal kapcsolatos területeken

tevékenykedik. Van újságunk, vannak kiadványaink, könyveink pedig románul és anyanyelvünkön jelennek meg.

► **Mit jelent az Ön számára ezt a kisebbséget képviselni?**

– Mint ahogy említette, a tatár érdekképviseleti egyesület alapítótagja vagyok, az idők során elég sokféle tisztséget töltöttem be az egyesületben. 1997 és 2001 között az egyesület elnöke voltam, 2002 és 2004 között a parlamentben képviseltem a kisebbséget, jelenleg pedig az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatalának vagyok államtitkár-helyettese. Nagy megtiszteltetés számomra, hogy ezúttal a tizenhét kisebbségi szervezet jelölt erre a tisztségre, tehát nemcsak a tatár kisebbséget képviselem a hivatalban. Gondolom, figyelembe vették, hogy az évek során tapasztalatot szerezttem egy kisebbségi szervezet vezetésében, majd a parlamentben képviseltem a kisebbséget. Ez a tapasztalat tette lehetővé, hogy bizalmat kapjak a kisebbségi szervezetek részéről. Amint mondtam, nagy megtisztelés számomra, hiszen nemcsak a tatár kisebbséget képvisel-

lem így, hanem az összes kisebbség érdekéért harcolhatok. Tulajdonképpen nemcsak annak a tizenhét kisebbségnek az érdekéért, akiktől a bizalmat kaptam, hanem a magyar kisebbségért is, akinek vezetőivel nagyon jó viszonyban állok, mind én, mind a tatár egyesület.

► **Miután ilyen sokféle tisztséget töltött be a kisebbségvédelem területén, milyen érzés az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatalánál dolgozni?**

– Az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatala is már sokféle módon töltötte be szerepét. Volt már, akárcsak

levő helyzethez mérjük. Én úgy gondolom, hogy az eredményekhez minden kisebbségi szervezet hozzájárult, és mindenki számára nyereséget jelent a hivatal. Hogyne lenne akkor számomra kihívás és megtiszteltetés itt dolgozni?

► **Melyek ezek a kihívások?**

– Amikor sor került a kinevezésemre, gondolkodás nélkül elvállaltam, hiszen ez a hivatal kizárólagosan a kisebbségekről, a kisebbségvédelemről szól. Nagyon ismerős volt számomra mind a működése, mind a tevékenysége, hiszen ezen a területen dolgozom húsz éve. Nagy örömmre szolgált az, hogy sok kollégát már ismertem idekerülésemkor, korábban dolgoztunk együtt, de azok a kollégák is, akiket nem ismertem eddig, nagyon segítőkészek voltak. A kezdeti kihívás tehát, a beilleszkedés zökkenőmentes volt, és örülök, hogy tapasztalatomból hozzáadhatok valamit a hivatal életéhez, működéséhez. Nagyon sok programot is ismertem azok közül, amelyeket a hivatal lebonyolít. Jelen voltam az idej projektek zsűrijében, és nagy örömmre szolgál, hogy egy olyan irányvonalat is tudtam képviselni, amely eddig nem élvezett olyan nagy támogatást, a Dobruzdzásban zajló programokról, projektekről van szó. A Fekete-tenger térségében zajló programokon mindig részt veszek, a kapcsolatok ápolására törekszem a török-tatár népekkel, hiszen mind Románia, mind a hivatal ezen kapcsolatok építésére, kibővítésére törekszik. Ez a térség számomra sokat jelent, hiszen számos,

a tatárral rokon nép él ezekben az országokban.

► **Könnyebb volt ezeket a tevékenységeket parlamenti képviselőként bonyolítani, vagy most könnyebb, az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatalánál?**

– Mindkettőnek megvan a súlya. Mégis, mivel össze tudom őket hasonlítani, azt kell mondanom, hogy könnyebb államtitkár-helyettesként. Számomra segítség az, hogy ismerem a kisebbséget, de a parlamenti mandátum alatt volt alkalmam megismerni a többi kisebbség problémáját is. Ahogy korábban említettem, biztos vagyok abban, hogy azért kaptam bizalmat, mert megvannak ezek a tapasztalataim, a parlamenti kollégákkal sok közös kisebbségi programban vettünk részt, és láthatták: arra törekszem, hogy minden kisebbséget egyformán képviseljek.

► **Melyek a jövőre vonatkozó tervei?**

– Jó hírem van minden kisebbség számára. A Kisebbségi Tanács továbbra is részesül a román kormány pénzügyi támogatásában, így azt gondolom, hogy nemcsak folytatni tudjuk a megkezdett tevékenységet, de bővíteni is. A kisebbségekkel való munka is olyan, mint bármely más emberi tevékenység, nem igazán vannak korlátai. Nagyon sok mindent lehet tenni, bővíteni, hozzáadni, azzal a feltétellel, hogy akik ezzel foglalkoznak, ismerjék a kisebbségek helyzetét, a realitást, és úgy tevékenykedjenek, hogy abból minden kisebbségnek és a többségnek is haszna legyen.

Herta Müller

Törvényesen ásnak el, mindig

Valerij Horoszkovszkij, az ukrán titkosszolgálat új főnöke ugyanakkor az ország legbefolyásosabb médiabirodalmának a tulajdonosa és a Legfelső Bírói Kollégium valamint az Ukrán Nemzeti Bank vezető tanácsának a tagja. Meglehet, azt mondja magáról: „A rendszer én vagyok.”

Ehelyett bejelentette: „A titkosszolgálatoknak mindekelőtt az a gondjuk, hogy megőrizzék saját titkaikat”. Feltehetőleg ezért marad felderítetlen az is, hogy miként halt meg Vaszili Klimentyev újságíró.

A Horoszkovszkij által bejelentett elv megszakítás nélkül érvényben van – az új kelet-európai demokráciák minden titkosszolgálatára jellemző. Romániában, 2006 decemberében – tehát Ceaușescu bukása után ti-

zenhét évvel – Bănescu elnök arra a meglepő következtetésre jutott, hogy „a romániai kommunista rendszer törvénytelen és bűnös volt”. És aki úgy értelmezte az államfő fenti kijelentését, hogy ha későn is, de jelt adott a kommunizmus bűntetteinek feltáráására, még jobban meglepődött akkor, amikor Bănescu elnök így folytatta: „Azért gyűltünk ma össze, hogy felelősségteljesen lezárjuk országunk történelmének egyik sötét fejezetét.” Ez viszont őszinte beszéd volt. Valamennyi eddig elkezdett per kátyúba hullott. A kommunista rendszer bűnözői közül egy sem került börtönbe, sőt mi több, nem egy más is kulcspozíciót tölt be a politikában és a gazdaságban.

Radu Tinu, a temesvári szekuritáté rang szerint második embere, Ceaușescu bu-

kása után mindössze két évet ült börtönben, azzal vádolták ugyanis, hogy részt vett a forradalom elleni megtorlásban és a tüntetők holttesteinek a vágóhíd hűtőkocsijával történő elszállításában. Két év múlva szabadon engedték, bizonyítékok hiányára hivatkozva. Most viszont a sajtóval való beszélgetésekben azzal dicsekszik, hogy mikrofonokat „ültetett be” lakások százaiba – köztük az én lakásomban. Dolgozószobájában ma is ott lóg Ceaușescu képe. Radu Tinu időközben igazgatója lett egy romániai biztosítótársaság fiókjának, amely jelenleg a nagy osztrák konzern, a Wiener Städtische tulajdonosa.

De a legmeglepőbb az, hogy az Európai Uniót egyáltalán nem zavarják az ilyen „karrier”.

Sőt, ami még rosszabb: az Európai Uniót más karrierek sem zavarják. Például az, ami Marius Opreával történt, aki szintén beszélni fog ezen az értekezleten. Ő alapvető könyveket jelentetett meg a Szekuritáté történetéről, ennek az intézménynek a Kommunista Párttal együtt, sőt annak a felszámolása után, napjainkban lebonyolított akcióiról. Marius Oprea volt a Kommunizmus Bűntetteit Feltáró Intézet vezetője. Állandóan azt a szabályt szegezték a mellének: „ha nincs holttest, gyilkosság sincs.” S ő válaszként elkezdte felkutatni az ország-szerte elszórt holttesteket. Kis csapattal és a leggyorsabb eszközökkel: lapáttal, műanyag kesztyűvel. Sok holttestet ásott ki, a román titkosszolgálat áldozatait, akiknek a gyilkosai sohasem

kellett hogy feleljenek bűntetteikért. Marius Oprea állandóan veszélyben élt – akadályozták a munkáját, rossz hírért keltezték, megfenyegették. Ő tudja azt, hogy Romániában még holttestek ezreit kellene feltárni. Ennek ellenére, miközben teljes erővel dolgozott azok feltárárásán, a Bănescu-rendszer leváltotta – és ezen nincs miért meglepődnünk. De Marius Oprea mégis megpróbálja folytatni a munkát: megalapította a Kommunizmus Bűntetteit Feltáró Központot, amely – nyilván – a román állam támogatása nélkül működik.

A gyilkosság nem évül el. Ezért még napjainkban is, joggal, vád alá helyeznek SS-tiszteket. A kommunista diktatúrát szolgáló gyilkosok viszont új életre rendezkedtek be, és nem kell félniük

semmitől. A bűn hiányának a kultúrájában élnek.

Ez a helyzet nem tart mindörökké.

Egyszer Temesváron elcsentem egy építőtelepi figyelmeztető táblát. Egy férfi és egy lapát volt reá rajzolva. Ráírtam: „Törvényesen ásnak mindig” – Alexander Klugát idézve. Nem gondoltam arra, hogy ezt a mondatot közvetlen jelentése szerint kell érteni. Én ugyanis nem a föld ásására gondoltam, hanem az igazság helyreállítására, annak a felkutatására.

Ma viszont ezt írnám a figyelmeztető táblára: „Törvényesen ásnak el, mindig.”

A kelet-európai diktatúrák áldozatai című szimpózium megnyitáskor mondott beszéd – Berlin, 2010. október 27. Fordította: Zsehránszky István

Lesz-e magyar színháza Aradnak, vagy nem lesz?

Beszélgetés Király Andrással, a Nevelési, Kutatási és Ifjúsági Minisztérium RMDSZ-es államtitkárával

Zsehránszky István

► **A kormánypárti szenátorok javaslatára a szenátus plénuma visszaküldte a tanügyi törvényt az oktatási szakbizottságba, és egy hónapos határidőt adott a testületnek arra, hogy újabb jelentést fogalmazzon meg. Ez alatt a hónap alatt rendbe jönnek a dolgok?**

– Ez nagyon fontos lépés. Ezzel nyugvópont alakul ki a törvény körül, és december 14-én megszületnek azok a döntések, amelyek következtében a kormány felelősségvállalásának hatására az oktatási törvényzet változatlanul lép érvénybe, beleértve azt is, hogy a román nyelvet és irodalmat speciális tankönyvek és speciális tanterv alapján tanítják, és ugyanúgy lesz a számonkérés, a vizsgáztatás is. Az úgyszemint kimenő osztályokban pedig – a nyolcadik, illetve a tizenkettedik osztályban – a történelem és a földrajz oktatása anyanyelven fog történni.

► **Ezelőtt két héttel Aradon zajlott az Interetnikai Színházi Fesztivál. A fesztivált a három éve létesült kis társulat, az Aradi Kamaraszínház szervezte, jó körülmények között, igénybe véve egy román társulat, az Aradi Marionettársulat teljes technikai és ügykezelői apparátusát. Nos, aki ezalatt a nyolc nap alatt körül nézett a városban, és elbeszélgetett az emberekkel, románokkal, magyarokkal, azt tapasztalhatta: jó itt a légkör, és Romániában ez lehet a magyar-román megbékélés városa. Ön aradi: valóban így van?**

– Mi is úgy érezzük, hogy Aradnak a magyarsága, amely jelen pillanatban az összlakosság 10–12 százaléka, mintegy 22 ezer személy, nyugodtan megőrizheti és megtarthatja nemzeti identitását, oktatási hálózatát és kultúráját. Hogy ez a modell román-magyar megbékélési modell? Aradra feltétlenül érvényes ez a modell. De úgy érzem, hogy minden közösségnek magának kell eldöntenie, hogyan is kell megvalósítania az együttélést. Mert nem megbékélünk, hanem egymással, hanem nyugodtan egymás mellett kellene élnünk, és mindenkinek őriznie meg és gyarapítania

a saját kultúráját, intézze a saját problémáit úgy, ahogyan azt megfelelően találja.

► **Látván, hogy milyen gazdag kulturális élete van a városnak, arra gondoltunk, hogy ennek az együttélésnek a szellemében a gazdag kulturális életnek köszönhető.**

– A kultúra mindenképpen hozzájárul ehhez. Úgy tartja az ókori mondás: „Amikor a fegyverek szólnak, a műsák hallgatnak”, és ez fordítva is igaz: „Amikor a műsák szólnak, a fegyverek elnémulnak.” Én nagyon örülök annak, hogy az aradi magyarság az elmúlt húsz évben mindig jelen tudott lenni azokon a fórumokon, ahol a máról és a jövőről volt szó. A választások során annyi képviselőt tudunk bevinni a helyi önkormányzati testületbe, és alpolgármesteri szinten tudjuk képviseltetni közösségünket, így a fontos kérdésekben olyan döntések születnek, amelyek lehetővé teszik a megbékélést. Alpolgármesterünk, Bognár Levente hatalmas energiával dolgozik ezen. Kialakult jó néhány testvérvárosi kapcsolat magyarországi városokkal, és nem is akármilyen városokkal. Mert ugye tradicionális volt az Arad-Gyula-kapcsolat, de most már bekapcsolódott Hódmezővásárhely és Pécs is, és mindezeket a testvérvárosi kapcsolatokat mi arra használjuk föl elsősorban, hogy intézmények intézményekkel találkozzanak, illetve hogy a meghatározó fontosságú román kulturális egyesületeket képviselő emberek, akiket elvisszünk, láthassák, hogyan is kell működnie egy kulturális intézménynek, és azt kipróbálják Aradon is.

► **Az aradi magyar kisebbség elért két fontos dolgot. A Szabadság-szobrot kiszabadították, és újra ott áll egy köztéren; a másik pedig, hogy újra van Aradon magyar líceum. Mi a következő célja az aradi magyar közösségnek?**

– Igen, azt mondták: most már a líceum után a szobor is megvan, még mit lehet csinálni? A líceum nemcsak szimbolikus valami. Nagyon fontos intézménye a mának és a holnapnak. A Szabadság-szobor természetesen állandó szimbólumunk marad. De tovább kell lépünk. Olyan lépéseket kell tennünk, amelyek ha kicsik is, következetesen azt fogják szolgálni, hogy

erősítsük a jelenlétünket. S e lépések között próbáljuk, hogy lesz-e színházunk, vagy sem? Tehát mi nem véletlenül támogatjuk ezt a kezdeményezést, amit Tapasztó Ernő és Notáros Lajos elindított, az Aradi Kamaraszínházat. Voltak még Aradon színházi próbálkozások. Itt Böszörményi Zoltán nevét kell említenünk, aki megpróbált egy aradi magyar színházi alapítványt létrehozni, de kezdeményezésének nem sikerült mély gyökereket eresztene. Most viszont ez a fiatal és lelkes csapat egy olyan intézményi formát talált, amelyben úgy látom, nagyon eredményesen működnek. Hát ez már a harmadik évadja az aradi magyar kamaraszínháznak, és a támogatóik segítségével, akiket mi, RMDSZ-esek is szerzünk anélkül, hogy beleszólnánk a társulat tevékenységébe. Ők elérték azt, hogy előadásaik szinte mindig telt házasak, és most már ha kell, akár két előadást tudnak tartani naponta: egyet a diákoknak, nyugdíjasoknak, másikat pedig este. S az említett békes egymás mellett élés következtében egyelőre sikerült találunk egy partnerintézményt, amely befogadta a kamaraszínházat, ez az Aradi Marionettársulat, amelynek külön terme

van, ahol körülbelül 200 néző jó körülmények közt láthatja az előadást. Következő lépés az lenne, hogy lehetőségeink szerint önállóítsuk a kamaraszínházat, megfelelő termet szerezve neki, ahol aztán tovább építhetjük, és hátha az 1948–49-es évad óta először ismét sikerül egy nagyszínpadi társulatot is létrehozni az aradi magyarság számára.

► **A fesztivál idején látni lehetett, hogy az aradi közönség feltámadt. Az előadásokon volt átlagban 150 néző, ugyanazok az arcok, akik megnézték minden produkciót, nyolc nap alatt 17 előadást. S mellettük többen mások, nyilván, akik cserélődtek. Ez azt jelenti, hogy Aradon van egy mag, van egy magyar törzsközönség, akire építeni lehet. Ebben nagy szerepe lehet a kamaraszínház létének. A kamaraszínház előadásai szakmailag is értékesek, és a közönség szempontjából is, mert azok a témák, amelyeket az Aradi kamaraszínház produkciói fesszegetnek, témák a néző számára is. Amúgy a városban lennének termek, amelyeket színházzá lehetne alakítani?**

– Termek léteznek, és Aradon vannak kihasználatlan

termek is. Mi a Zrínyi utcai filmszínháznak a termék nézegetjük, azt próbáljuk...

► **Egy szép szecessziós stílusú épületben van...**

– Szép szecessziós stílusú kívül, de nem tudom, hogy belül hogy néz ki, mert a teremben nagyon sok minden volt az elmúlt húsz évben. Ilyen a bingó, például, és egyebek... Nagyon régóta be van zárva. A régi színház terme is jó lenne. De tekintetbe kell venni azt, hogy Arad azért egy elég nagy város, és gazdaságilag fejlődő város, ahol mindennek ára van. Ez is egy gond...

► **Nagy az ára még a kihasználatlan teremnek is?**

– Még a kihasználatlan teremnek is, mert nem tudjuk egészen pontosan, miért kihasználatlan az a terem. De ez nem jelenti azt, hogy nem foglalkozunk az ügyvel, és mi hozzászoktunk ahhoz, hogy inkább csendben, inkább halkán, de folyamatosan dolgozunk, mint a güzü... És remélem, hogy sikerül megoldani ezt a kérdést, mert az a kétszázas kamaraszínházi bérletes közönség visszatér más előadásokra is. Úgy érzem, sikerülni fog az is, hogy jó körülményeket tudjunk biztosítani majd a társulatnak.

► **Arad város közművelődési stratégiája a 2009-től 2013-ig terjedő időszakra egy 168 oldalas kiadvány. Egyetlen helyen, egy mondatban szerepel benne a kamaraszínház. De a célkitűzéseknél, a finanszírozásra váró akcióknál nem szerepel. A stratégia, nyilván, 2008-ban készült, valószínűleg akkor még nem is kerülhetett be. A kamaraszínház ugyan már létezett, de nem tekinthető úgy, hogy bizonyított is... Viszont ha költségvetés szempontjából kimaradt a stratégiából, akkor hogyan kaphat támogatást a várostól?**

– Ez a tipikus helyzet, amikor a kívülről szemlélő egyféléképpen lát dolgokat, mi belülről pedig egy kicsit másképpen látjuk. Szerintünk az az az egy vagy két mondat, ami ott van a stratégiában arról, hogy egyáltalán létezik az Aradi Kamaraszínház, olyan alap, amire hivatkozni lehet. Tehát ha egyszer valami elindult...

► **Valóban fontos, hogy egyáltalán benne van, de elég-e?**

– Tehát ha egyszer valami benne van, ha egyszer vala-

miről tudunk, akkor a mindenkori magyar érdekképviselet által állított tanácsosoknak a feladata ezen dolgozni, és mindig meg kell találniuk azokat a partnereket, akik segítenek. Természetesen nem könnyű feladat, mert ugye Arad nem kulturális központként lett híres, hanem gazdasági ereje révén. Viszont az elmúlt húsz évben történtek változások. Van két egyeteme a városnak, meghatározó tényező lett a fiatal lakosság, akik szeretik magukat megmutatni. Úgy érzem, egy kicsit meg kell mozgatnunk a magyar közösséget is ebből a szempontból, aktívabbá kell tennünk, hogy jobban éreztesük a jelenlétünket. Mi ezt nagyon sokszor elmondjuk. Vannak, akik ezt csupán kampányizáló szövegnek vélik, de meg kell értenie mindenkinek...

► **Hogy nem napi kampányügy, hanem annál valamivel több...**

– Meg kell értenie mindenkinek. Tehát annyian vagyunk, amennyien. Statisztikailag teljesen mindegy, hogy hányan vagyunk, ha nem tudunk jelen lenni ott, ahol a döntéseket hozzák, vagy ahol azért kell dolgozni, hogy megfelelő döntéseket hozzanak, akkor...

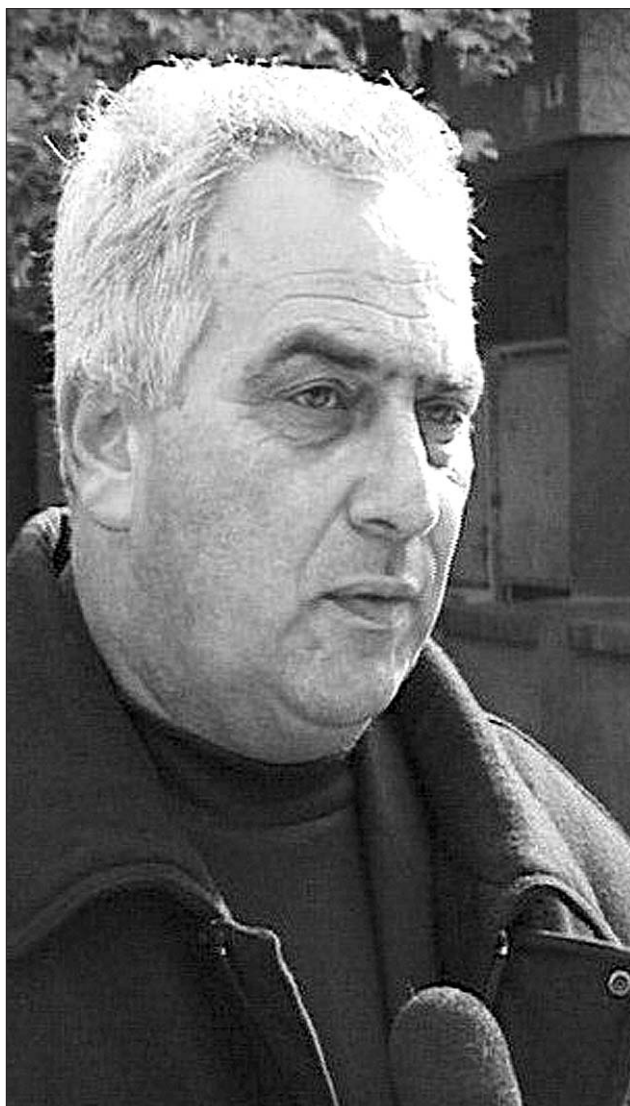
► **Visszatérve a közművelődési stratégiára: úgy tűnik, a város vezetése bőkezű. Legalábbis szép összegek szerepelnek ott a különböző kulturális akciók támogatására. Persze a stratégia 2008-ban készült, jelenleg 2010-et írunk, a válság mélypontján vagyunk. A mai helyzetben is érezhető ez a bőkezűség?**

– A lehetőségekhez képest igen. A város kulturális életéért egyébként maga az RMDSZ-es alpolgármester felel, és az ő mindennapi harca az, aminek következtében sikerül megtartani az intézményeket, sikerül szinten tartani a működésüket.

► **Vagyis a lakosság közel 80 százalékát kitevő aradi románság is sokat köszönhet az RMDSZ-nek kulturális tekintetben.**

– És úgy érzem, hogy a város többségi lakossága is pozitívan értékeli ezt. Tehát nehéz gazdasági helyzetben, a magyarság érdekképviseletének köszönhetően, Aradon az egész város közművelődése mégis megkapja azokat az összegeket, amelyek a működéséhez elengedések.

Folytatása a 20. oldalon

Kényes „egyensúlyok”

A *Kisebbségben* c. melléklet legutóbbi, novemberi számában közzétett tanulmányom (*A Hármas Körös demonstrációja*) margójára a Párizsban élő Dan Culcer barátom fogalmazott meg nemrég néhány olyan nyílt és helyénvaló kérdést, melyek ugyanolyan nyílt választ érdemelnek részemről. És ezzel, továbbá az *Atlantisz harangoz* c. Reményik-vers átdolgozása kapcsán megejtett üzenetváltásunkkal talán be is indul az a projektünk, amire sok évtizedes ismeretségünk – és ne féljünk a nagy szavaktól: barátságunk – egész ideje alatt készültünk: türelmes, békés beszélgetésünk indulatoktól és gyűlölködésektől szabadalt, megemésztenél múltunkról. (Cseke Gábor)

1.

Azt írod tanulmányodban – így Culcer párizsi levele –, hogy »1910-ben a magyarok öt nagyvárosban (Marosvásárhely, Arad, Kolozsvár, Nagyvárad, Szatmár) a la-

Barátsággal
Dan [Culcer]

kosság döntő többségét jelentették, s csupán Szebenben és Temesváron éltek kisebbségben; miközben a románok egyetlen nagyvárosban sem érték el az abszolút vagy a relatív többséget« stb.

Az ilyen és ehhez hasonló passzusokat más szemszögből is érdemes értelmezni. Ha jól tudom, létezett egy régebbi törvénykezés, a XIX. század végéről, vagy talán még korábról, ami csak részben is, de akadályozta a románok letelepedését a nagyvárosokban. Hallottál valamit erről? Franciaországban most nem férek hozzá a régi magyar törvénykezéssel kapcsolatos adatbázisokhoz.

Másrészt a román közigazgatásnak szüksége volt tisztviselőkre. Természetesen tünik hát a városi lakosság etnikai arányainak változása.

1917-ben, Szentpéterváron és Moszkvában ugrászerűen megnőtt a zsidó lakosság száma, mivel a bolsevik tisztviselőket elsősorban ennek az etnikumnak a sorából toborozták.

Érdekes lenne összehasonlítani egymással az 1920, illetve az 1940 utáni évek ugyanazon városokra vonatkozó adatait. Gondolom, a jelenségek hasonló módon jelentkeztek, ugyanazon jellegű szükségletek okán. Ho-

gyan toborozták akkor a magyar tisztviselőket? Sokan érkezték-e Magyarországról? Úgy sejtem, igen, mert 1944 után sok magyarországi állampolgár folyamodott hazatelepítésért, mások viszont maradtak, felvéve a román állampolgárságot. Bepillantottam a marosvásárhelyi prefektúra erre vonatkozó irataiba. Az az Anna néni, akitől én magyarul tanultam, férjével együtt a Dunántúlról érkezett. Amikor pedig meghalt a férje, ő Segesváron telepedett meg, és többé nem tért haza. Kolozsváron hunyt el, szülei adták meg neki a végtisztességet.

Másfelől elképzelhetetlen, hogy egy város lakossága változatlan maradjon, miközben a közigazgatásban dolgozó más etnikumúak beáramlásával párhuzamosan, a helységek ipari fejlődése munkaerő beáramlását is megkövetelte. Érzésem szerint a munkaerő-toborzásnak nem voltak etnikai szempontjai. Mit gondolsz minderről?

2.

Kérdéseid nem értek váratlanul – írtam válaszómban –, s csak most jövők zavarba, amikor keresem rájuk a megfelelő választ. De jó előre leszögezném, hogy mi bármit is tennénk – legalábbis magamra nézve ezt érvényesnek érzem –, nem bújhatunk ki irodalmár bőrnökből, s amikor gazdasági, statisztikai, politológiai stb. érveket használunk, akkor tulajdonképpen csak utalhathozunk olyan dolgokra, amikről tudomásunk lehet ugyan, de nem vagyunk jártasak bennük.

Ezért döntöttem úgy korábban, hogy inkább csak felmondom mindazt, amit a *Cele Trei Crișuri* című folyóirat többé-kevésbé szakavatott szerzői a két világháború közötti Erdély demográfiai és társadalmi valóságáról írtak. A dr. Sabin Manuilă által idézett statisztikát a nyolc erdélyi nagyváros lakosságának etnikai összetételéről a magyar hatóságok állították össze, amit aztán ő összevetett az 1930-as román népszámlálás adataival. Arról a húsz esztendő folyamán bekövetkezett változásról szól, amiből tíz esztendőt tulajdonképpen háborúk és min-

denfajta összecsapások töltötték ki, és csak a következő évtizedről mondható el, hogy anyagi és emberi áldozatok helyett nyereséget, szaporulatot könyvelhetett el.

Képzeld csak el, a 8 nagyvárosban a lakosság 37,6 százalékkal növekedett gyakorlatilag tíz esztendő alatt – nem tünik ez iszonyú mennyiségnek? Sabin Manuilă azt is leszögezi, hogy a szaporulat szinte kizárólagosan a felduzzadt vidéki, zömmel román nemzetiségű lakosság beáramlásával magyarázható. Egy ilyen nagyméretű népességáramlást nem lehet egészségesnek nevezni, amely természetes folyamatok eredménye lenne. A *Cele Trei Crișuri*-ban közölt szövegekből pedig világosan kiteszik, hogy a háttérben olyan szabályos versenyfutás húzódik meg, amelyet a román hatóságok a lehető leghamarabb szeretnének megnyerni. A falvakon a helyzet problémamentes: ott a román lakosság már jó ideje többségben él. A városi élet szabályozói viszont a történelem folyamán szigorúbbak voltak. Nincs honnan tudnom, hogy léteztek-e a román lakosság városi letelepedését akadályozó rendelkezések, ugyanis nem rendelkezem kellő történelmi és jogi ismeretekkel. Olvasmányaim alapján viszont tisztában vagyok azzal, hogy nem mindenki volt jogosult az állandó városi letelepedésre. Mesterséged és munkahelyed kellett legyen, hogy egyáltalán igazolhasd városi léted. A parasztnak a vásárokon és a hivatalos ügyek intézésén kívül nem volt mit keresniük a városokban. A mesteremberek, a tanárok, jogászok, papok, banktisztviselők, orvosok stb. azonban „nemzetiségi különbség nélkül”, zavartalanul élhettek valamennyi erdélyi város falai között. A korlátok mindenekelőtt társadalmiak voltak. Az, hogy a románok milyen arányban jutottak szakképzéshez, mesterségekhez, elsősorban társadalmi és anyagi körülményeiktől függött.

Úgy vélem, igazad van abban, amit a városi közigazgatásban bekövetkezett radikális változásokról írtál. De az idézett adatok nem vonatkoznak csupán az arány megváltozására, hanem a városi lakosság 40 százalékos gyarapodására is, amit semmiképp sem lehet közigazgatási magyarázatokkal igazolni. Ne feledjük egy pillanatra sem a közelmúltunkat, amelyben jól elképzelt és kidolgozott, országos méretben alkalmazott eszközök és módszerek léteztek arra, miként befolyásoljuk a kommunista párt, a Nagy Nemzetgyűlés, a különböző városi és megyei vezetőségek „egészséges” összetételét. Nyilvánvaló dokumentumok és bizonyítékok is léteznek e tekintetben. Magam is nemegyszer tapasztalhattam

például a kommunista ifjúsági szervezet aktivistáinak toborzásakor, hogy mekkora alaposan ellenőrizték, majd újra ellenőrizték őket, mennyi energiát öltek bele e mesterkelt módszerekbe. Gondolom, ezeket az eljárásokat nem azok találták ki, akik az osztály nélküli társadalom felépítését tűzték maguk elé, egész egyszerűen a mindenkori bürokrácia fegyvertárába tartoznak, attól függetlenül, hogy a Habsburg-kancellária, a moszkvai Duma vagy a bukaresti kormányok bürokráciájáról van szó.

Természetesen mindaz, amit fentebb versenyfutásnak neveztem, 1940 után is könnyen bekövetkezhetett, amikor az erdélyi kérdést egy, a térkép közepén meghúzott vonallal vélték megoldhatónak, kettéosztva azt, ami eddig is egységes, öntörvényűen egész volt, s ma is az. De az arányok nem csupán a közigazgatás világában változtak meg, hanem a lakosság viszonylatában is, amely fejvesztetten menekült Dél-Erdélyből északra és fordítva. Az emberek menekültek, amerre láttak, mindenki azt az uralmat választotta, amelyben inkább hitt és amelyben megbízott. Azt már tudjuk, mi történt azóta. Ma pedig? Ma már a világ minden elképzelhető sarkát vesszük célba, s a lakosság nemzetiségi összetétele állandó mozgásban van. Bármilyen népszámlálást is hajtsunk ma végre, csakis a múltat, a hozzávetőlegességet vagyunk képesek rögzíteni vele, akaratlanul is teret engedve a politikusi spekulációknak.

Témánkhöz visszakanyarodva, megszívlelendőek Alexandru Olteanunak a *Magyar kisebbségek Erdélyben* című alaposan dokumentált cikke végén található következtetései (*Cele Trei Crișuri*, 1934. március-áprilisi szám); azt igyekszik ugyanis bebizonyítani, hogy Erdély Romániával való egyesülése dacára, a magyarok nem vesztették el helyzeti előnyüket oly mértékben, ahogyan az várható és elvárható lett volna.

„A fenti adatok önmagukért beszélnek. Mégsem állhatom meg, hogy vajmi kevéssé hízogó megjegyzést tegyek kormányaink címére, akik sok esetben, a politika dzsungelében, létfonosságú kérdéseket tévesztenek szem elől. Több éve tapasztalható már a kisebbségi veszéllyel szembeni szinte teljes télenység és érdektelenség, ami csöndben és kitartóan pusztítja el mindazt, amit a csatolt területek román szorgalma létrehozott. Tizenöt év elteltével a kisebbségi szellemi örökségnek meg se kottyant, ellenkezőleg, látványosan ki- virágzott. Ez az utolsó pillanat, amelyben tanulmányoznunk kell és kötelességünk megoldani a kisebbségi kérdést. Az elméleti nacionaliz-

musról lépünk a tettek mezejére.”

Ritkán olvasni ennyire tömör, őszinte és világos kijelentést e tárgyban. Igaz, azt mondhatnánk, hogy csupán szerzői véleményről van szó, amelyet az szabadon, senki által nem kényszerítve fejez ki. De ami sajátos ebben az állásfoglalásban, az csupán a mértékbeli különbség. A szerző elégedetlen a többségi elem térhódításával a különböző tevékenységi területeken, s hatékonyabb, nyilvánvalóbb nacionalizmust sürget. Nem rejti véka alá szándékait, mert meggyőződése, hogy az igazság mellette szól, a kisebbségeket pedig rá kell kényszeríteni, hogy igit, húzzák meg magukat. A nemzeti kérdés ilyenét való kezelése az 1867 utáni dualista magyarországi politikának is sajátja volt. A folyamatot részletesen leírja és elemzi Bíró Sándor *Kisebbségben és többségben. Románok és magyarok (1867-1940)* c. monográfiájában, bemutatva, hogy a magyar forradalom és szabadságharc verébefojtása után, a magyar elit passzív politikai szembenállása következtében, a Habsburgok nem bíztak a magyar

Barátsággal:
Cseke Gábor

közigazgatásban sem Magyarország, sem Erdély területén, s előszeretettel szorgalmazták – többek között – a román elemek pozícióba ültetését a helyhatóságokban. Rövid idő alatt Erdélyben a románok szokatlanul nagy számban kerülnek az erdélyi hatalmi struktúrákba. 1867 után viszont, az Ausztria és Magyarország közötti kiegyezés következtében radikálisan megváltozik a helyzet, s e pillanattól kezdve a dualista magyar kormány minden eszközt bevet, hogy visszaállítsa az egykori „egyensúlyt”...

De ne horgonyozzunk le csupán konkrét kérdéseidnél, ezért felhívom a figyelmet egy versre, amelyre véletlenül bukkantam egy másik, ezúttal kolozsvári folyóiratban (*Societatea de Măine*, 1927. dec. 25.–1928. jan. 1.). szerzője az erdélyi Teodor Murășanu, aki versét Rothermere lordnak dedikálta. Válaszként múltkor gesztusodra, amikor is lefordítottad Reményik Sándor versét (*Atlantisz harangoz*), alább én is kísérletet teszek e népdalízü költemény gyorsfordítására. Vélemé-

nyem szerint a Reményikéhez hasonló aggodalom fejeződik ki benne Erdély sorsa iránt, természetesen egy egészen más nézőpontból, annak a román embernek a szemszögéből, aki Lord Rothermere magyar revizionistákat támogató gesztusaiban azon politikus magatartását látja, aki tagadja vagy nem ismeri az igazságot Erdély kérdésében. Murășanu mindenképp előtt érzelmi érveléssel él, utalva a román történelem bizonyos mozzanataira (Horea gyulafehérvári mártírúrára, Palaghia Roșu 48-as harci tetteire). Abrud és Nagyenyed emlegetése enyhén kétértelmű, hiszen a hozzájuk kapcsolódó események Erdély történetének ellentmondásos pillanatai közé tartoznak, amelyeket egyféleképpen értelmez a román és másként a magyar történetész. Amiként pedig Reményik verse nem képes teljes választ adni arra, hogy valójában kinek harangoz Atlantisz, Murășanu verse sem képes tisztázni azokat a nyugtalanító kérdéseket, melyekre ma is makacsul keressük az illő és pragmatikus válaszokat.

*

U. i. Az *Ardealul nostru* című közös honlapunkon, amelyen levélváltásunk lezajlott, Dan Culcer újabb levélben köszönte meg a választ, hangsúlyozva, hogy részben igazat ad óvatosságomnak, ami képzettségünk korlátait illeti, bár ő saját magával kapcsolatban kevésbé érzi a veszélyét annak, hogy történelmi, közgazdasági, politológiai kontárkodás bűnébe essék; mivel sok évtizedes szerkesztői munkája során alaposan sikerült tanulmányoznia ezeket a kérdéseket is. Ennek ellenére jónak látja a jövőben e kérdésekről szakembereket, szaktekintélyeket megszólaltatni, álláspontjukat ismertetni. Teodor Murășanu versének fordítását jónak találta, bár megjegyezte, hogy a költő középszerű alkotó, inkább lapszerkesztőként írta be magát az irodalomtörténetbe.

Dan Culcer újabb levele újabb véleménycserére nyújt alkalmat, ezúttal a nemzeti ünnepeink kölcsönös tolerálásának ügyében.

„Ez a koktél jól sikerült”

Radu Rădescu,
Claudia Câmpeanu

2010-ben, májustól szeptember végéig a Mioritics Egyesület Mihai Dragomir vezetésével egy teljes programot bonyolított le, amelynek rendeltetése a szász parasztvárral megerősített dél-erdélyi falvak kulturális és társadalmi életének feltámasztása. A pályázat neve: *Kulturális utazás a templomerdőkhöz* – 14 állomással olyan falvakban, amelyek immár többé vagy kevésbé ismerteké váltak, Szeben– Medgyes-Szegvár–Kőhalom–Ágota körzetében bekerültek a kulturális turizmus hálózatába. Persze továbbra sincsenek megfelelőképpen karbantartva e mérhetetlenül nagy művészeti, építészeti, illetve történelmi értéket képviselő építmények, jóllehet közülük egyesek már ott szerepelnek az UNESCO által védettnek nyilvánított műemlékek világlisztáján, s nem is használják az általuk nyújtott lehetőségeket.

Ez a projekt a 2007-beli *A Bridge Towards A Shared Future* (Híd a biztos jövőhöz) című pályázatnak a folytatása, amelyet a *Velence* néven ismert UNESCO-program keretében bonyolítottak le. Az is, akárcsak ez a mostani pályázat, délutáni, esti és éjszakai programot biztosított a résztvevőknek: zenét, táncot, színházat, kiállítását, műhelyfogatást, hagyományos étel- és italok fogyasztását és sok-sok új barátot. 2010-ben a *Kulturális utazás a templomerdőkhöz* projektet az izlandi, a lichtensteini és a norvég kormány finanszírozta az Európai Gazdasági Térség Pénzügyi Mechanizmusa keretében. Hát nem érdekes, hogy három, tőlünk annyira távol eső ország érdekeltnek érezte magát abban, hogy pénzügyileg támogasson egy ilyen rendezvényt? Egy szociális, művészeti és nevelő hatású akciót, amely tőlük néhány ezer kilométernyire zajlik, az Erdélyi-medence déli részén. Ennek alapján arra gondolhatunk, hogy ma földrészünkön a kultúrák közötti kapcsolatok teljesen szabadon nyilvánulnak meg, nem ismernek földrajzi határokat, elsöpörte azokat a szellemi összatartozás.

A projektben szereplő kulturális eseményeknek három megnyilvánulási formája volt: kulturális brunchok (lakomák), koktélok és avató ünnepségek. Egyáltalán mit tartalmaz egy ilyen kulturális lakoma, illetve koktél? A Transilvanian Brunch (Erdélyi Lakoma) 2008-ban jelent meg a Hartbach (Hortobágyfalva, Hártebaci) Kistérségi GAL – a Hortobágy völgyében élők egymás kölcsönös megismerését és együttműködését célzó rendezvény, beleértve a Nagyszabeni BioCoop számára készült itteni termékek népszerűsítését is. Ugyanakkor

jó alkalom volt arra, hogy – „munkaidőn kívül” – tehát kötetlen formában találkozzanak azok, akik az idegenforgalomban, a közművelődésben, a falufejlesztésben, a szociális fejlesztésben, a mezőgazdaságban, a környezetvédelemben, a műemlékek renoválása és restaurálása terén dolgoznak, hogy valóságos multikulturális találkozó jöjjön létre azok között, akik tevékenysége egymást kiegészítő jellegű, s megismerkedhetnek azok, akik tulajdonképpen ugyanazon projektek lebonyolításán dolgoznak. Ezeket a kulturális lakomákat rendszerint a hónap utolsó szombatján rendezik valamelyik építészeti műemlék közelében, s ingyencfalatok mellett, izgalmas témák kerülnek terítékre. A 2010-es szezonban ezek az események olyan kulturális mozzanatokkal bővültek, amelyek révén erős hangsúlyt nyertek mind a vidék sajátosságai, mind pedig a helyi lakosság részvétele. A vendégek művészi eseményekkel, többnyire koncertekkel ajándékozták meg a helybélieket, páros koncertekkel, amelyek színpontja az építészeti műemlék belseje, majd pedig a templomerdő udvara volt.

A Mioritics Egyesület által 2010-ben lebonyolított teljes program, amelynek a részleteiről tájékozódhatnak a <http://brunch.dordeduca.ro/> honlapon:

- Április 24. – kulturális lakoma Almakeréken (németül Mallenkrug, románul Mălâncrav), amelyet a Mihai Eminescu Tröszt rendezett.
- Május 15. – kulturális koktél Muzsnán (n. Meschen, r. Moşna) a kolozs-

Nagysinken a vajdahunyadi Continuo duett és a bukaresti Truverii együttes koncertezett

• Május 29. – kulturális lakoma Mardoson (n. Mardisch, r. Moardăş), a Hunyadi Cantores együttes fellépésével.

• Június 12. – kulturális koktél Asszonyfalván (n. Frauendorf, r. Axente Sever), fellépett Tóth Edith Hajnalka orgonista és Gerhard Servatius hegedűművész Medgyesről, valamint Paul Cristian orgonista Braszóból.

• Június 26. – kulturális lakoma Holcmányban (n. Holzmengen, r. Hosman), a vajdahunyadi Cimpoerii din Transilvania együttes és Paul Cristian brassói orgonista fellépésével.

• Július 3. – kulturális koktél Szászkeresztúron (n. Deutschkreuz, r. Criş), a brassói Quartetto Brassovia és a bukaresti/temesvári Whalia együttes fellépésével.

• Július 17. – kulturális

• Július 26. – a Gezési (n. Obergesäss, r. Alţâna) Kulturális Örökségi Tájékoztatói Központ felavatása az UNESCO Velence programjának a támogatásával, a bukaresti Silviu Fologea bábkesztő, Claudia Codreanu mezoszoprán énekesnő és Inna Oncescu zongorista fellépésével.

• Július 31. – kulturális lakoma Berethalomban (n. Birthălm, r. Biertan), a bukaresti Truverii együttes fellépésével.

• Augusztus 3. – klavikord-hangverseny a segesvári várban, a Kovácsok Tornyában, Cipriana Smărăndescu római hangszeres szólista fellépésével.

• Augusztus 21. – kulturális koktél Gezésen (n. Obergesäss, r. Alţâna), fellépett: Bukarestből Călin Torsan gyermekjátékmester, az Einuia együttes és Crenguţa

fellépésével.

• Szeptember 25. – kulturális lakoma Ágotán, a temesvári Saşa-Liviu Stoianovici látványművész részvételével.

A projektben szereplő helységeken (vagy a szomszédságukban lévőkben), kilencben, a gyermekek számára digitális fényképezési workshopokat tartottak. Időtartamuk egy-egy hét volt, amelyek során két fotóművész: Simonffy Zoltán és Mihai Dragomir bevezette őket a fényképezés titkaiba, s az irányításukkal készült felvételekből kiállítást nyitottak. Az akciót a Kulturális Útvonalak elnevezésű Európai Intézet támogatásával szervezték. S a fotós gyermekek munkáiból válogatást állítottak ki Bukarestben, október 25. és november 15. között, az Act Színház teázó termében – *Az én Erdélyem* címmel. Ez a fővárosi kiállítás mintegy megkoronázta az akciót, országosan ismertté tette ezt a nem eléggé dicsérhető kezdeményezést.

Annak köszönhetően, hogy ezek a megnyilvánulások mindenekelőtt a helyi közönségnek szóltak (persze nem zárták ki a környéken tartózkodó turistákat sem), és a helyi közösségek bevonását tekintették céljuknak, a szervezők által előkészített kulturális akciókat gyakran kiegészítette a helyiek hozzájárulása – főként színdarabok bemutatásával járultak hozzá, melyeknek főszereplői ugyan csak a gyermekek, a környékbeli általános iskolák tanulói voltak. Melegszívű és népes közönség tisztelte meg, a vendégekkel együtt, mindezeket a csodálatos nyári eseményeket, amelyek során nemegyszer a helyi hagyományok újdonságokkal, modern kulturális szemlélettel ötvöződtek. Egyetlen cikkben nem lehet részletesen bemutatni a projekt lebonyolítása során született valamennyi eseményt, öt hónap teljes hozadékát,

ezért a szerzők kiválasztottak egyet, amelyik multikulturális jellegének köszönhetően különösképpen megérdemli, hogy ismertessék.

A szászkeresztúri kulturális koktél választottuk, amelyre egy szombati napon, 2010. július 3-án került sor. Addig még sohasem voltunk Szászkeresztúron, jóllehet a környéke eléggé ismert, a falu viszont egy kissé félreesik a főúttól, az E60-tól. Segesvár felől jövet, a mai Mihai Viteazul községet elhagyva jobbra kanyarodunk, átmegyünk a hegyen, amely jelenleg Maros megye és Brassó megye határát képezi, s aztán lefelé menet jobbra térünk. Szászkeresztúr jól látható már egy kilométerrel e letérő előtt. A faluba érkezést jelképszerűen – és sajnos, ironikusan – tudomásunkra hozza az, hogy az aszfaltút váratlanul véget ér, mintha csak azt mondaná: „Nem kell nekünk a ti megyei/országos aszfaltutatok! Megvagyunk a magunkéval.” A kétnyelvű helységnevtáblát követően kavicsozott földúton haladunk, amely el van egyengetve, de azért tartalmaz néhány zökkenőt, hogy ne feledjük: mégiscsak falun járunk.

Tudtuk, hogy miért jöttünk – azt viszont nem, hogy mi vár ránk, ezért útitársainkra bízunk magunkat (közülük egyesek részt vettek az esemény szervezésében, a többiek pedig segesvári barátaink). Bár ámuldozva, „passzív elragadtatással”, de azért határozott léptekkel mentünk fel a templom udvarába, elhaladva néhány gyermekcsapat mellett, ők a faluból jöttek, kíváncsian arra, hogy mi is történik itt. Mint megtudtuk, nagyon ritkán használják ezt az evangélikus templomot, ritkán van istentisztelet benne. A templom udvara (amely a berethalminál valamivel barátságosabb várfallal van övezve) rendkívül kellemes hely, árnyas fákkal, és jól tartóított menedékekkel, amelyek hajdan a vár raktárszobái voltak. A templom viszonylag új építmény. A XIX. század elején építették, a vidéken meghonosodott standardok szerint, s kívülről nézve nem is olyan látványos. A XVII. századi Szent Kereszt-templom helyén épült, amelyet 1810-ben bontottak le. A régi szász templom emlékeit néhány széken látható tempera festmény őrzi.

A szervezőknek segítve többoldányi berámázott képet csomagoltunk ki és helyeztünk el a váruddvaron lévő érintetlen fűvön (amelyben azért megbújt néhány szemtelen csalán is). A képeket szín és tematika szerint csoportosítottuk. S ettől kezdve a mi részvételünk is passzívvá vált: tátottuk a szánkát a fényképek láttán.

Folytatása a 20. oldalon

Szászkeresztúron a brassói Quartetto Brassovia és a bukaresti/temesvári Whalia együttes lépett fel

vári Flauto Dolce régi zene-együttes fellépésével.

• Május 18–19. – a Kulturális Örökségről Tájékoztató Központ megnyitása Nagyszabeben, a Luxemburg Házban, a Luxemburgi Nagyhercegség Művelődési Minisztériumának a támogatásával, Ursula Philippi nagyszabebeni orgonista fellépésével.

koktél Nagysinken (n. Groszschenk, r. Cincu), a vajdahunyadi Continuo duett és a bukaresti Truverii együttes részvételével.

• Július 25. – kulturális koktél Kercen (n. Kerz, r. Cârţa), a Rómában élő Cipriana Smărăndescu orgonista, a bukaresti Einuia együttes és Crenguţa Hariton színésznő fellépésével.

Hariton színésznő, valamint Wilhelm Schmidts orgonista Würzburgból.

• Augusztus 28. – kulturális lakoma Mihályfalván (n. Michelsdorf, r. Boarta), a kolozsvári Passagio régitánc-együttes fellépésével.

• Szeptember 4. – kulturális koktél Szászházban (n. Sachsenhausen, r. Săsăuşi), a bukaresti Truverii együttes

Székelyföldi filharmonikusok

Előzmények

2010. szeptember 12-én a megszokottnál nagyobb formátumú borítékot hozott a postás, nevére címezve. A levél Székelyudvarhelyről érkezett. Feladója a Dr. Palló Imre Művészeti Szakközépiskola titkársága. Ízlésesen elkészített és szerkesztett meghívó volt benne, amelyben az állott, hogy az Alma Mater vezetősége szívesen elvár minden kedves meghívottat a fennállását ünneplő iskolába, akik az eltelt időszakban segítették fejlődését. Tehát ez év szeptemberében a székelyudvarhelyi művészeti oktatás intézményes formája fennállásának negyvenedik évfordulójához érkezett. Első olvasásra szinte hihetetlennek tűnt a hír. Egyrészt szubjektív okok miatt, mert nehéz volt megemléstenni, hogy így elrepült az idő. Másrészt pedig azért, mert tudomásom szerint egy idő óta világválság időszakát éljük, miből fogják fedezni az egyhetesre tervezett ünnepségsorozatot, a koncerteket, a tárlatokat, a tudományos ülésszakokat, ünnepi évkönyv kiadását, műsorfüzeteket, neves vendégművészek kiszállási költségeit? A dr. Palló Imre udvarhelyszéki születésű operaénekesről elnevezett líceum fittyet hányta a válságos mindennapokra? Mindehhez pénzre, sok-sok pénzre van szükség. Még akkor is, ha a művészek, iskolájuknak nyújtott ajándékképpen lemondanak a fellépési díjakról. A szervezők tudták a legjobban, hogy a megye, a város nem dúskál az anyagiakban, de érezték/tudták ők még valami mást is: azt, hogy az évtizedek során végzett munkájukat minden szinten megbecsülik, támogatják. Ottlétem alkalmával meggyőződtem arról, hogy feltételezésem jobbra helytállóak voltak. Válság ide – válság oda, a konkrét és megalapozott tervek látán végül is mind a megyei, mind a helyi önkormányzat a zsebébe nyúlt. A Palló Imre Alapítvány és a szervezésbe, kivitelezésbe bevont intézmények anyagi támogatása is hathatós volt. Véletlenül jelen voltam egy „beszélgetésen”, amely az iskola negyvenéves fennállásának alkalmából készítenő emléklapok ára és minősége körül folyt az iskola és a kivitelező cég igazgatója között. A plakett próbadarabjai nem voltak sikerültek. A megfelelő minőségű plakett elkészítése viszont ismerősöknek is több mint tízszer annyiba került. – Mennyit tudtok adni? – kérdezte a cégvezető az iskola igazgatóját. – Amennyit először mondtam – válaszolta az iskolaigazgató –, mert ennyit kaptunk erre a megyei ta-

nácstól. – Akkor annyiért készítjük el, de tudjátok meg, hogy így ez jobbra a vállalat ajándéka. És időre elkészültek az emléklapok. Bronzból.

Az intézmény születéséről

Adatainkat a jubileumi évkönyvből kölcsönözzük. (A kiadványt Gergely Gábor-Zoltán írta és szerkesztette, készült a Dr. Palló Imre Alapítvány és a Top Invest Kft. támogatásával. Székelyudvarhely, 2010.) A zeneiskola létesítésének gondolata már az 1900-as évek elején fölvetődött a helyi sajtó hasábjain. A város kulturális igényét zongora- és hegedűtanárok, énekkarok elégitették ki. Az első zeneiskola magánkezdeményezésre 1905-ben alakult, majd a húszas években a művelődési ház vezetősége zenei köröket szervezett. 1970-ben aztán megnyitotta kapuit az állami Zene- és Képzőművészeti Általános Iskola (első osztálytól zenei, ötödiktől képzőművészeti képzést nyújtva).

A továbblépésről

Az általános iskola pedagógusai (ének- és zenetanárok, képzőművész tanárok), végzett növendékei két évtized elteltével olyan kultúr-miliót teremtettek városukban, amely az oktatás terén való továbblépést sürgette. Bodurián János, aki húsz éve az iskola igazgatója, a rá jellemző lényegre töréssel így vall erről a jubileumi évkönyvben: „Iskolánk létrejöttét, létezését Székelyudvarhely város kultúra iránti igénye, igényessége fogalmazta meg. A kezdeti nehézségekkel küzdő iskola mára komoly értékeket hordozó jó nevű intézménnyé nőtte ki magát, mely országos szinten is modellértékű. A középiskolává válással nagy feladatok, új kihívások vártak az

1970. szeptember 1-jén nyitotta meg kapuit a Zene- és Képzőművészeti Általános Iskola

intézményre, a tantestületre, melynek becsülettel eleget is tettek/tettünk az évek során. Úgy vélem, hogy az iskola eddigi eredményei a szakmai munka szeretetéről és magas szintű műveléséről tanúskodnak, ezáltal nagymértékben hozzájárulva az intézményről kialakított pozitív kép további erősítéséhez.”

Tanügyminisztériumi főtisztviselőként hivatalból követtem a magyar művészeti oktatás alakulását 1972-től errefelé. 1973 és 1979 között Hargita megye oktatásáért feleltem, ezért gyakorlatilag minden hónapból egy hetet a megyében kellett töltenem, s így közelebbről is megismerkedtem a művészeti iskola több tanárával. A Bodurián házaspárral, Gyarmathy Pállal, Silay Istvánnal, Verestőy Árpáddal, Gergely Jánossal, Orosz Józseffel, hogy csak néhányukat említsem. Felkészült, szakmájukért mindenre kész szakemberek voltak. A szó jó értelmében „megszállottak”. Az új lehetőségekben bízva 1990-ben kirobbanó energiával fogtak hozzá a munkához. Szerencsére a város is melléjük állott. Ma már mesészerűen hangzik,

de igaz: a helyi készruhágyár akkori igazgatónjének a segítségével 1991-ben bevezették az iskolába a gázt! Miután ez megtörtént, Bodurián János föl hívott telefonon, hogy látogassam meg az iskolát. A telefonhívás mögötti hátsó gondolat, amint az a helyszínen kiderült, az volt, hogy hogyan tudná a minisztérium a megújult körülmények között anyagilag is eredményesebben támogatni az iskolát, mert a művészeti képzés köztudottan többbe kerül, mint a többi általános iskola fenntartása. Javaslatom ez volt: kérjék a minisztériumtól a IX. osztály elindítását, mert az általános iskolákat jobbra a tanfelügyelőség finanszírozza, a középiskolák a szaktárcától is kaphatnak támogatást..

Történt közben, hogy az akkori tanügyminiszter (Gheorghe Ștefan) első külföldi útja Budapestre vezetett, két fősztályvezetőt és engem, mint a magyar nyelvű oktatás vezetőjét, vitt magával. A miniszter új ember lévén és a felsőoktatásból érkezvén igyekezett kihasználni a lehetőséget, és sok minden iránt érdeklődött. A magyar oktatás

ügye nem volt idegen számára. Elmesélte, azért ragaszkodott ahhoz, hogy első külföldi útja Budapestre vezessen, mert az óvodát és az első két elemi ott végezte. (Szülei ugyanis abban az időben a budapesti román konzulátuson dolgoztak. Amint kiderült, a várost igen jól ismerte, a nyelvet viszont elfelejtette.) Amikor a zenei oktatás nehézségeit említettem, és példának az udvarhelyi iskolát hoztam fel, arról is szó került, hogy hangszeres szükségessé hozza, amelyek beszerzése igen költséges. A hangszeres beszerzésével kapcsolatban azonnal azt javasolta, hogy forduljak a bukaresti zenekonzervatórium akkori rektorához az ő nevében, hátha tud segíteni. Ezt én meg is tettem, és Lefterescu rektor úr Csire József professzorhoz, a konzervatórium akkori dékánjához utasított (akit ismertem, hiszen Bukarest a mi szemponktól egy magyar kisváros). A dékán úr meg is ígért két kitűnő szerkesztő használt zongorát, amit át lehet transzferálni Udvarhelyre. Az ügy érdekében Bodurián igazgató úr hamarosan Bukarestbe érkezett. A dékán úrral ki is választották a zongorákat. Az egyikről azonban kiderült, hogy időközben eltűnt a belseje, vagyis a hangszer legértékesebb része. Elég „lehangoltan” érkezett vissza az igazgató úr a minisztériumba. Pusztán azzal tudtam „vigasztalni”, hogy 1990–91-ben a minisztériumból is szerre eltűntek értékes bronzszobrok, képek. (Az egyik festmény különösen közel állt hozzám, mert az egyik híres nagybányai festő patinás alkotása volt.) Közben a líceumalakítás ügye is lépett előre. A pedagógusok becsületére mondhatjuk: vállalták a kihívást. A város vezetősége is felkarolta az új középiskola alapításának ügyét.

Egyetlen probléma maradt megoldatlanul. Nevezetesen az, hogy már működött egy művészeti líceum a megyeszékhelyen. Én

azért is támogattam az udvarhelyi líceum megalapítását, mert úgy éreztem, hogy a városban folyó kultúrélet legalább olyan színvonalú, mint a csíkszeredai. Végül is a megye (egyébként, gondolom, jobbra a főtanfolygolóknak, Beder Tibornak a jóvoltából) nem gördített akadályt a második művészeti líceum megalakítása elé. Fölküldte a javaslatot az új, művészeti IX. osztályok elindítására, aminek a minisztériumi elfogadása egyben az új líceum elindulását jelentette. Ment minden a maga útján. A líceumnak pedig már könnyebben lehetett az állami költségvetésből juttatásokat kiutaltatni a megyei kereten felül is. Így sikerült az egyik legdrágább japán versenyzongorát megvétenni, kimondottan az új líceum számára. Mikor a megyei tanügy könyvelőségére a számla visszakérült, kétségbeesve hívták fel a minisztérium gazdasági fősztályvezetőjét, hogy nekik nincs ennyi pénzük az egész évi költségvetésben sem. A válasz: a törvény lehetővé teszi ilyen esetekben a központi finanszírozást. A kilencvenes évek elején még aktívabban működött a megújítási szándék, az emberek akcióképesebbek voltak, több volt a segítő szándék. Másak voltak a finanszírozási lehetőségek is. Mondok erre még egy példát. Az udvarhelyi új líceum Kossuth utcai régi épületét föl kellett újítani. Erre megvolt a megyei költségvetés. Bodurián János igazgató kitalálta, hogy ha már építkeznek, jó volna a tetőtérbe egy szállodát is beépíteni. Nem hittem a fülemnek: régi épületbe új, beépített tetőtér. Annyit tudtam zavaromban kinyögni, hogy ahhoz építkezési engedély kell. Már megvan, jött azonnal a lakonikus válasz. Közben eszembe jutott, hogy Udvarhelynek (1993-ban) egyetlen szállodája van, hogy a zenekarok, kórusok elszállásolása ott nem lehetséges. Végül megígértem, hogy amennyire tudom, támogatom az ötletet. Alig kezdett el az iskola-szálloda működni, már jött a következő terv. Épp Udvarhelyen jártam, amikor az igazgató úr megkeresett és meghívott az iskolájukba, hogy nézzem meg, mit csinálnak. De hisz nincs az iskolának olyan szeglete, amelyben még nem jártam! Majd meglátjuk, mondta az igazgató. Alig léptünk be az udvarra, már biztos voltam benne, hogy újra készül valami, mert ott aprókó, sódert meg cement éktelenkedt nem kis mennyiségben. Az igazgató úr pedig csillogó szemmel mesélte, hogy most az épület pincéje következik, amely állandó képzőművészeti tárlatok

A Székelyföldi Szimfonikusok Zenekara – koncert közben

– negyven év igaz meséje

színhelye lesz, de ott kap helyet az étkezdé, meg a konyha is. Már el is keztek a munkálatokat, a pénznek a nagy része is megvan. Hallgattunk, de mindketten tudtuk, hogy ismét a gazdasági fősztályvezető fője fog fájni a „kisebb” rész megszerzése miatt.

Így, nem is olyan lassan, de biztosan alakult a liceumnak mind a zenei, mind a képzőművészeti részlege. Bodurián János igazgató úr, hála az örmény kereskedősei ereiben csörgedező vérenek is, mindig és minden követ megmozdított az iskola gyarapodása érdekében. Nem vártak sokáig magukra az országos tanítványversenyeken szerzett díjazások sem. Úgyhogy 1998-ban Székelyudvarhely, immár Dr. Palló Imre Művészeti Szakközépiskola – mert közben fölvetette a liceum az Udvarhelyszéken levő kis falucskában, Mátisfalván született világhírű operaénekes, Palló Imre (1891–1978) nevét – részelt abban a nagy megtiszteltetésben, hogy az országos zenei verseny megrendezését a szakmai vezetés rájuk bízta, és ők mind rendezésből, mind lebonyolításból jelesre vizsgáltak.

Félbemaradt egyetemépítés

Az iskola történetéhez tartozik még egy olyan momentum, ami nélkül nem lenne teljes a kép. Miután a Palló Imre Liceum mindenképp meggyőződött arról, hogy szilárd alapokon áll, fölvettem azt az elképzelést, hogy mi lenne, ha továbblépnének, és egy zenei egyetem, természetesen az elején kihelyezett tagozat létrehozásában gondolkodnának? Hiszen a magyar zenész- és zeneitanárképzésnek akkor nem volt állami intézményes formája. Most az igazgató és néhány udvarhelyi tanár kollégán volt az ámulatba esés sora. De az ötlet magja megfogant, mert néhány nap múlva azzal keresett meg az igazgató úr, hogy a kolozsvári zenekonzervatórium akkori vezetősége hallani sem akar a dologról. Újból Csire József professzorhoz fordultam. Szó szót hozott, és én elpanaszoltam a kolozsváriak elzárkózását. Be sem fejezhettem az utolsó mondatot, mert a dékán úr közbevetéssel és azt mondta, hogy fölveti az ötletet az egyetem szenátusában, és meglátja mit tehetünk. De tetszett neki a gondolat, mert mind egyre visszatért rá, sőt azt is elmondta, hogy dolgozik a keze alatt néhány tehetséges magyar fiatal hangszeres, ezeknek biztosan jó hasznát vehetnének. Két hét telhetett el, amikor a dékán úr, tele lelkesedéssel megkeresett és elmondta, hogy a szenátus támogatja a kihelyezett tagozat létrehozásának ötletét és

megbízta a rektor urat és őt, hogy látogassanak el Székelyudvarhelyre a részletek tisztázása végett. Közöltem a hírt Bodurián Jánossal, és néhány nap múlva az udvarhelyi polgármester, Ferenczi Ferenc kocsján útban is voltunk Erdély legmagyarabb városa felé: a bukaresti zenekonzervatórium román rektora, magyar dékánja és a tanügyminisztérium magyar fősztályvezetője. A megbeszélés a Palló Imre Liceumban zajlott le. Rajtuk kívül az iskola igazgatója, a zongora katedra vezetője és a helyi polgármester vett részt. Csire József professzor úr ismertette a kihelyezett tagozat létrehozásának konkrét tervét és az általa összeállított óraterveket. Olyan részletességgel, hogy az első években Bukarestből ingázó két-három tanár nevét is tisztázta, valamint azt, hogy egy hónapról egy hetet töltenek óráik megtartása céljából Udvarhelyen. A tanítási nyelv az óraadók anyanyelve lesz, azaz ő az óráit magyarul tartja majd, másik két kollégája pedig románul. Ezenkívül első körben egy-egy tanársegédi és adjunktusi állást hirdettek meg magyarul beszélő zenészeknek. Ferenczy Ferenc ígéretet tett arra, hogy lakást a helyi önkormányzat biztosít majd. Sőt, épül a városban a Tamási-liceum szomszédságában egy svájci vállalkozó által finanszírozott épület, azt megpróbálják az egyetem számára megszerezni, mert a terület amúgy is az önkormányzattól béreltik majd. A professzorok arra is konkrét javaslatot tettek, hogy mintegy tíz év múlva, amikor a kihelyezett tagozat kinövi magát, leszakadhat az anyaegetem szerkezetéről, önállóvá válhat. A megbeszélésről egy jegyzék készült, amelyet Ferenczy Ferenc fölhozott a bukaresti egyetemre, s miután mind a rektor, mind ő aláírta, egy példányt leadott a minisztériumba is, tájékoztatás végett. Nem sokkal ez után következtek a

Az 1992-ben alakult Palló Imre középiskola bejárati kapuja

helyhatósági választások. Az új polgármester Szász Jenő lett, aki szintén föl vállalta a kihelyezett tagozat ügyét. A bukaresti zenekonzervatórium vezetőségével immár egy szabályos protokollumot dolgoztak ki, amely konkrét vállalásokat is tartalmazott mind az egyetemre, mind a helyi önkormányzatra vonatkozóan. A protokollumot Bukarestben a zenekonzervatórium rektorának irodájában írták alá. A dokumentum aláírásának, parafálásának Csire József dékán úr, az egyetem tudományos titkára, Bodurián János igazgató és jómagam is tanúi voltunk. Emlékezetem szerint a protokollum egy példánya az egyetemen maradt, a másikat Szász Jenő polgármester úr vitte magával. Ezután vártuk, hogy menjen a dolog a maga útján, és folytatódjék az egyetemépítés annak rendje és módja szerint. Sajnos nem ez történt. Sokáig csend volt. Csak ké-

sőbb tudtam meg, hogy vihar előtti csend. Egy idő után olyan hírek érkeztek Udvarhelyről, hogy hát volt egy szerencsésnek éppen nem mondható egyetemépítési kísérlet, amelyet (a mai napig sem tudom, kik) még időben megállítottak. Még szerencse, vélték egyes, fontos intézményt képviselő személyek (akiket itt és most nem szeretnék nevesíteni), mert Bodurián a saját gyerekeinek akart egyetemet, e sorok írója pedig „bukarestiesíteni” akarta Udvarhelyt. Annaira bántott a dolog, hogy még annak sem jártam utána, hogy pletyka-e, ami terjed vagy valóság. Az azonban tény, hogy az egyetemépítés terve derékba tört. De hagyjuk a múltat...

Évfordulós ünnepsorozat

A negyvenéves évforduló alkalmával az iskola a városi és megyei vezetők támo-

gatásával sikeres koncertsorozatot tartott. (Az még szebb lett volna, ha az udvarhelyi művészeti oktatás konzervatórium főnállásának mondjuk tizedik évfordulóját is megünnepelhetjük.) Azok a zenészek, akik az ünnepi koncerteken föl léptek, egytől egyig a Palló Imre Liceumban végeztek, és mind képesek lettek volna hangszerüket egyetemi fokon is tanítani. Gondolok itt első sorban Cári Tibor és Farkas Éva zongoristákra, Sófalvi Emese és Veres Viktória hegedűsökre, Bugarschi Milán brácsásra vagy Veres Lórant nagybőgősre, Haáz Bence és Major Zoltán oboásokra, Kósa Mária és Kovács Éva fuvalásokra. Öröm volt számomra, hogy részt vehettem a Gergely János által vezetett fúvószenekar hangversenyén. Külön kell szólnunk a budapesti operaházból érkezett Puja Andrea selymes, ugyanakkor egyénien erőteljes szopránjáról, aki még nincs harmincéves, és már több opera címszerepét énekelte végig híres színpadokon, és Sándor Árpád gyönyörű basszus hangjáról, amely Verdi, Puccini operáinak főszerepeire tette érdemessé. Azal is tisztában voltam, hogy ezekben a teljesítményekben bőven benne van az iskola pedagógusainak hozzáértő keze munkája.

A Székelyföldi Szimfonikusok Zenekara

Az egyetemalapítás nem sikerült. De Bodurián János és Bodurián Áram merészet és nagyot gondolt, és szimfonikus zenekart alapított. Önálló intézményt hozott létre, amely már több éve koncertezik, és amely a várostól a negyvenedik évforduló ünnepségein saját termet kapott ajándékba. Az elmúlt években rangos itthoni és külföldi vendégművészeket láttak vendégül, akik szívesen tettek eleget a felkérésnek. Ez az intézmény a Székelyföldi Szimfonikusok Zenekara, amelynek nevével tisztá nagybetűvel is írhatam volna, mert megérdemli. Székelyudvarhelyen valami olyan történt, ami előtt kalapot kell emelnünk... Válságos időszakot élünk, és egyre kevesebb a pénz? De a jó ötlet, a jó művészi produkció nemcsak pénz kérdése. Hozzáértéssel, szívvel – és lélekkel sok minden pótolható.

A történet befejezéséhez érkezett. A Dr. Palló Imre Művészeti Liceum tanárai olyasvalamit voltak képesek összehozni, amihez lelkes és tehetséges emberek hozzáértő pedagógusok egész sorára volt szükséges. Legalább negyven éven keresztül.

Murvai László

A zenekar a várostól a negyvenedik évforduló ünnepségein saját termet kapott ajándékba

legyzet

Szivárványkeresés

Székely László *Szivárványkeresés* című könyve életre kelt: könyvbemutatókon találkozok – a szó szoros értelmében – az olvasóval. Máskülönbem nem lehet hozzájutni. Legutóbb Brassóban, majd pedig Bukarestben volt ilyen könyvbemutató. Mint ez utóbbinak a résztvevője, egyszerű olvasóként szeretnék a könyv margójára néhány szót jegyezni.

A könyvbeli történetek vezérmotívuma az állatszert. Az író vallomása szerint a jellem, a valódi ember magatartás az állatokhoz fűződő kapcsolatban nyilvánul meg leginkább. A szerző a jót és rosszat, a szépet és a rúdot, az ember belső lelkivilágát, saját élményei alapján rajzolja meg. Bár a történetekben állatok is szerepelnek, a szerző első sorban emberi arcúakat, lelki konfliktusok ecsetelésére helyezi a hangsúlyt. És Elmindezt nagyon nagy befejezéssel teszi.

Keserves megbánás című elbeszélésében hetykén viselkedő, öntelt, kivagyiságát fitogtató ember történetét mutatja be. A gazdag falusi gazda igen büszke lovára és egyetlen munkavégző állatjára, a szamarára lenézi. Ellenben legkisebbik fia nagyon szereti a szamarat. Titokban zabbal is eteti kedvenc állatját, ami a gazda házában csak a lovaknak jár ki. Egyszer a gazda tetten éri és jól elmadragolja a kisfiát. Viszont a hegyekben, amikor a gazda kritikus helyzetbe kerül, a lova kígyótól megijedve leveti őt és elrohan, az esés során megbesült ember csak a kis fia által betanított szamarát látva tud felülni, az ugyanis lekuporodik sebesült mellé, s így menti meg mostoha gazdájának életét. A baleset ugyanis medvevel közelében történt, ahonnan távozni kell minél előbb.

Talán az egyik lelegebb elbeszélés a *A rendhagyó hűség* című. A főhős életében nem kutya, se nem macska, hanem egy nyulacska hoz fordulatot. A magányos, az élet csapásai által megkínzott mérnök, szívesen megy haza, mert lakásában szeretetre szomjazó lény várja. A történetnek van egy mélylélektani tanulsága is. Emberünk gyermekkorában elszenvedett lelki sebeit, traumáit próbálja gyógyítani a kis állatka szeretetével. Ugyanis kisfiú korában volt egy nyulacska, s a bátyja rosszindulatból megölte azt. Nem értette meg, hogy léteznek érzékenylelkű emberek. Azt sem, hogy létezik tisztító szeretet, amely olykor ember és állat kapcsolatában is megnyilvánulhat.

A könyv egyik erénye a nyelvi gazdagság. Ez is közrejátszik abban, hogy nem lehet letenni. Jó olvasást!

Árvay Zsolt

„Ez a koktél jól sikerült”

Folytatás a 17. oldalról

Gyermekek készítettek ezeket a fotókat – egy közeli faluból, Szászkezdtről (németül Keisd, románul Saschiz), és kimondottan ennek az eseménynek a tiszteletére válogatták. Falubeli portrék, jelenetek a falusi élet mindennapjaiból, látképek a faluról, kövek, bokrok, tehének, fák – őszinte, szép képek egytől egyig. Aztán mégiscsak öszszeszedtük magunkat, és felakasztottuk a képeket a várudvar falára, kapuira (szépen feliratozva, a szerző nevével), hogy aztán mi is bekapcsolódjunk az esemény további mozzanataiba.

Első lépésként mindannyian bementünk a templomba. Persze ez nem volt valami zökkenőmentes. A fiatal fotográfusok ugyanis

képtelenek voltak elszakadni a képektől, hosszan – és indokoltan! – gyönyörködtek saját műveikben. Végül is népes közönség gyűlt össze, bár attól tartottunk, hogy a futball-világbajnokság elődöntője, az argentin–német mérkőzés, amely szintén most, a rendezvényt közvetlenül megelőző órákban zajlott kifárasztja, elcsigázza a közönség egy részét, s nem lesz hajlandó felkapaszkodni a várba. Aztán a templomban tartott hangverseny, a Quartetto Brassovia négy zenészenek a játéka kellemes meglepetés volt, akárcsak a kulturális utazás többi koncertjén hallottak. Feltehetőleg sokaknak közlünk, más körülmények között, nem lett volna türelmük, sem pedig „fülük a hallásra” ahhoz, hogy régi zenét hallgassa-

nak, a templomban viszont a különleges akusztika, a nyugalom, az áhítat hangulata mégiscsak magával ragadta a műfaj iránt kevésbé érdeklődőket is: figyelmeink és fegyelmizettékké váltak. Végigülték a műsort. Hangverseny után visszamentünk az udvarra, ahol már várt bennünket a kulturális koktél következő száma – egy rögtönzött lakoma. Nagy rakás finom friss kenyér, a vendéglátók által készített zakuska, sokféle sütemény – Rozi néni és a fiai remekművei. Ez az udvari jelenet is elbűvölő volt. Eleinte a sok meglett ember – a kultúra szenvedélyes kedvelői, akik kimondottan ezért jöttek ide közeli vagy távolabbi helységekbe, s akikhez csatlakozott sok, a faluban nyaraló, jól öltözött turista – úgy tett, mintha

nem lenne éhes, nem csábítanák a feltálat enniivalók. Zavartalanul beszélgettek a látottakról/hallottakról, aztán – legnagyobb meglepetésükre! – az asztal mellett találták magukat, vettek egy szelet zakuszkás kenyeret, aztán még egyet, majd egy tésztát, abból is még egyet, s csipnünk kellett magunkat, hogy mi is az ételekhez férközzünk, nehogy lemaradjunk. Persze volt elég étel mindenki számára. A zakuska hihetetlenül jó volt, mintha az otthoni lett volna, amelyet édesanyám készített, édes – az érett paprikától – és csillogó, pirosasárga színű. Aztán kávéztunk, teát ittunk, helyi füvekkel készültet, vizet és bodzaszörpöt, utóbbit a szászkezdői Adept Alapítvány hozta. Köszönjük nektek, Lenke és Cornel!

Miután mindenki megnyugodott, teli hassal és jó hangulatban letelepedtünk a vár udvarán a fűbe, hogy meghallgassuk a Whalia együttest, a bukaresti Einuicából és a temesvári Nu & Apa Neagrából kombinált triót, amely egy takaros erkélyen muzsikált. Az erkély furcsa, keleti hangszerekkel volt kiegészítve. S a zene ezúttal is meglepően kellemes volt, jól esett – meggyőződésünk, hogy mind a connaisseuröknek (a műértőknek), mind pedig a zene plebejusainak, a tömegnek megmelegítette a lelkét. E cikk szerzőiből jutott mindkét táborba való. A templomban hallott nyugati és méltóságteljes zene után most valah és anatóliai hangzású muzsikát hallhatunk. De nem is ez volt a legnagyobb örömünk, ha-

nem az, hogy a falusi gyermekek türelemmel és látható érdeklődéssel hallgatták, kezüket a térdükhöz verve, finoman követték a ritmust.

Koncert után, a sötétben szétváltunk, ki-ki ment a saját szálláshelyére: a vendégek a panziókba, a helybéliek hazafelé. Mi Rozi néni panziójában folytattuk a lakomát. Rostonsülttel, különféle süttekkel kínáltak bennünket, a vegetáriánusok pedig gombapaprikást kaptak, rókagombából – és illogattunk is egy keveset, komolyabb következmények nélkül. Csodálatos volt például a házi készítésű kenyek. Azóta többször is visszatértem Szászkeresztúrra, a Róza panzióba, hogy újra élvezzem az ottani ételek és italok ízét. Hát így néz ki egy sikerült kulturális koktél.

A projektben szereplő helységeken a gyermekek számára fényképezési workshopokat tartottak

Mihályfalván (n. Michelsdorf, r. Boarta), a kolozsvári Passagio régizene-együttes lépett fel

Lesz-e magyar színháza Aradnak...?

Beszélgetés Király Andrással, a Nevelési, Kutatási és Ifjúsági Minisztérium RMDSZ-es államtitkárával

Folytatás a 15. oldalról

► Aradon a kulturális autonómia effektíve létezik. Annak ellenére, hogy ezt nem írja elő külön jogszabály, nem született meg a kulturális autonómiáról szóló törvény. De nem is tiltja semmilyen jogszabály. Ön mint a Szabadság-szobor Egyesület elnöke, ebben a minőségben írta alá, más aradi kulturális tényezőkkel együtt a stratégiát, Ön hogyan látja a kulturális autonómia létezését Aradon?

– Mivelhogy én vagyok a megyei RMDSZ elnöke is, azt válaszolhatom, hogy elsők voltunk, akik miután országosan megszűletett a kul-

turális autonómiatanács gondolata, rögtön bevettük a fölépítésünkbe a megyei kulturális autonómiatanácsot. Hogy létezik-e kulturális autonómia Aradon? Létezik. És milyen következményei vannak? Hát például az, hogy Aradon meg tudjuk szerezni a kulturális tevékenységhez azokat az összegeket, amelyekre szükségünk van. És ezt az autonómiát korrekt módon betartják.

► Említette ugye, hogy a kamaraszínháznak kell egy alapítvány, hogy támogassa. A Szabadság-szobor Egyesület a saját célkitűzéseit megvalósította, a Szabadság-szobor méltó helyen áll a

város egyik közterén, nem vállalhatná a kamaraszínház támogatását is?

– A Szabadság-szobor Egyesülettel kapcsolatban azt mondhatom: az egyik működési tevékenységünket befejeztünk tekinthetjük, a szobor tényleg áll. Viszont nekünk is van egy működési szabályzatunk, amely „sokkal tágabb a Szabadság-szobornál”, ifjúság, nemzeti identitás ápolása, nagyon sok minden van benne. Hogy az aradi magyar színház helyreállítását is bevegjük, ahhoz előbb le kell ülnünk beszélgetni az érdekeltekkel. A kamaraszínháznak is van egy egyesülete. Mi pedig nem akarjuk még a lát-

szatát sem kelteni annak, hogy valakire rátelepedünk. Meg kell tárgyalnunk velük

az együttműködés kereteit. Persze ettől függetlenül a Szabadság-szobor Egyesület, a megyei RMDSZ és ki-ki magánemberként megtehet és megtesz mindent, hogy ezt a célt minél jobban szolgálja. Tehát a kamaraszínház támogatása az elsőrendű prioritások között van. A Szabadság-szobor Egyesület bevonása jó gondolat, de mondom, ezt előbb meg kell tárgyalni. Mi mindenképpen támogatjuk őket.

► Így talán nem kellene naponta teremteni és halmozni az alapítványokat, amikor a meglévők között tekintélyes alapítványok és kulturális egyesületeink

vannak, olyanok, amelyek nagyon szép és komoly eredményeket értek el, tehát tapasztalatuk is van, és azok tudnának igazán segíteni.

– Ez így van, csak hogy az említett jelenség a mi húsz évünknek a gyermekbetegségei közé tartozik. Át kell esnünk ezeken is, és akkor rájövünk arra, hogy a kevesebb, de tartalmasabb – legyen az alapítvány, kulturális egyesület stb. – több, mint a sok és kevésbé tartalmas. És működési tekintetben sem azonosak a feltételek a tapasztaltaknál és a kezdőknél. De ez megoldható. Magyar színházat kell csinálnunk Aradon.